NAȚIUNILE UNITE

Bilanțul unei sesiuni de lucru

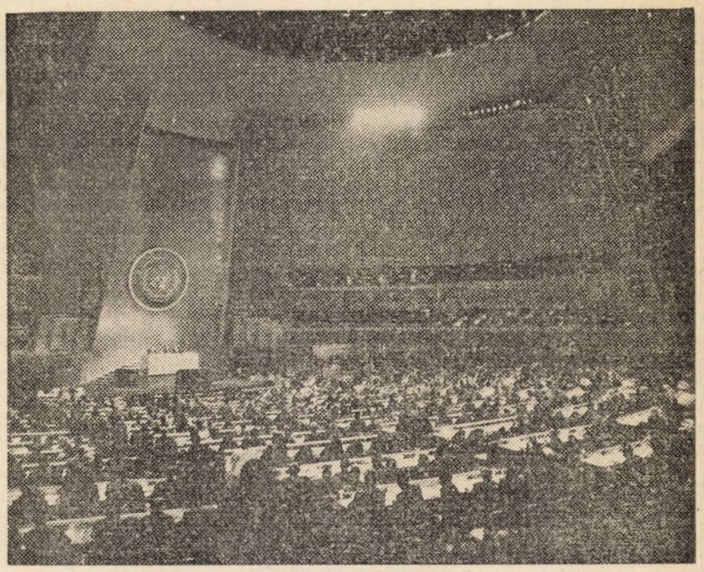

Corespondență din New York de la Liviu Aurel

Cea de-a 33-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., ale cărei lucrări au fost reluate la 15 ianuarie și apoi suspendate la 30 ianuarie, s-a desfășurat într-o atmosferă de lucru în care a prevalat spiritul înțelegerii și acomodării reciproce în găsirea de soluții la problemele examinate.

Un forum universal

Sesiunea a oferit, ca și în anii trecuți, cadrul pentru dezvoltarea unui larg dialog internațional asupra marilor probleme care confruntă contemporaneitatea, printre care, pe prim plan, s-au situat **dezarmarea, edificarea noii ordini economice internaționale, lichidarea ultimelor vestigii ale colonialismului, progresul social al tuturor popoarelor, așezarea relațiilor internaționale pe fundamentul solid al noilor principii** — corespunzătoare cerințelor cursului înnoitor din lume —, **soluționarea politică, pe cale pașnică a stărilor de tensiune și conflict dintre state, creșterea rolului O.N.U. în viața internațională.**

La acest vast dialog au participat efectiv toate statele lumii, iar prezența la sesiune a unui număr de zece șefi de stat și guvern și a peste 130 miniștri de externe sau alți membri ai guvernelor, cifră record în istoria O.N.U., indică nivelul înalt al dezbaterilor, reflectînd, totodată, importanța acordată Organizației ca for universal de armonizare a eforturilor statelor în atingerea obiectivelor comune, dorința membrilor de a folosi cadrul Organizației pentru soluționarea problemelor internaționale și pentru promovarea păcii și colaborării în lume.

Întrunită, ca în fiecare an, în a treia marți a lunii septembrie, actuala sesiune a avut pe ordinea sa de zi 129 de puncte *, iar suspendarea sine die a lucrărilor sesiunii, după ce aproape toate aceste puncte au fost epuizate, se datorește hotărîrii Adunării de a se reîntruni în legătură cu evoluția unor stări conflictuale din Africa australă.

Lucrările Adunării Generale au reflectat marile tendințe ce se manifestă în viața internațională — pe de o parte, afirmarea voinței popoarelor de a se dezvolta libere, stăpîne pe bogățiile lor naționale, pe destinele proprii, de a-și făuri viața așa cum doresc, fără nici un amestec din afară, de a conlucra pe bază de deplină egalitate, într-un climat de securitate și pace, iar, pe de altă parte, accentuarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de forță și dictat, de reîmpărțire a lumii în sfere de influență și dominație, ceea ce pune în primejdie independența și libertatea popoarelor, cursul destinderii, pacea și securitatea internațională. Se poate afirma că prima tendință a fost aceea care, în ultima analiză, s-a impus și a determinat atît cursul general, cît și rezultatele sesiunii — așa cum se poate constata după examinarea modului de desfășurare și a conținutului rezoluțiilor privind problemele centrale, politice și economice ale ordinii de zi.

În această lumină trebuie menționat faptul că sesiunea Adunării Generale a evidențiat **progrese în realizarea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare ;** „Grupul celor 77", din care face parte și România, s-a manifestat activ, deținînd permanent inițiativa în promovarea obiectivelor noii ordini internaționale. Reuniunea miniștrilor de externe ai „celor 77", întrunită la sediul O.N.U. în cursul sesiunii Adunării Generale, a reușit să elaboreze o **strategie comună pentru pregătirea sesiunii speciale a Adunării Generale, din 1980, dedicată înfăptuirii noii ordini economice internaționale.**

Trebuie, de asemenea, subliniat că, și în domeniul politic, țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare și nealiniate au exercitat o influență determinantă, inițiind principalele acțiuni și orientînd lucrările pe tot parcursul sesiunii.

În acest dialog internațional, România a fost prezentă activ, promovînd cu fermitate linia politică a partidului nostru, concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie, acționînd pentru găsirea de răspunsuri și soluții echitabile la problemele în discuție, pentru extinderea conlucrării între toate națiunile lumii pe baza principiilor noi care să guverneze raporturile internaționale, în interesul progresului și al păcii.

Imperativul dezarmării

Din punctul de vedere al problematicii dezarmării, cea de-a 33-a sesiune a Adunării Generale a reprezentat un efort de a consolida, și în unele cazuri de a dezvolta, în continuare, realizările obținute la sesiunea specială, din mai-iunie 1978, dedicată dezarmării. Pentru prima dată, Comitetul pentru problemele politice și de securitate al Adunării Generale s-a ocupat, în exclusivitate, de probleme ale dezarmării și chestiuni conexe ale securității. Acest organism a avut pe ordinea de zi 18 puncte asupra cărora a adoptat cifra record de 45 de rezoluții, ceea ce reprezintă aproximativ dublul recordului anterior. Cifra indică, fără îndoială, îngrijorarea popoarelor față de continuarea cursei înarmărilor și spiralei cheltuielilor militare, precum și hotărîrea lor de a nu lăsa nici o cale neexplorată pentru a pune definitiv capăt pregătirilor de război și a trece la lichidarea armamentelor.

Adunarea Generală a acordat **prioritate absolută domeniului armelor nucleare,** ceea ce și explică numărul mare (în total 14) al rezoluțiilor adoptate pe această temă. Adunarea a declarat că, „pînă la realizarea dezarmării nucleare, folosirea armelor nucleare trebuie să fie interzisă" ; ea a chemat, de asemenea, la adoptarea de măsuri care să asigure securitatea statelor nenucleare împotriva folosirii sau amenințării cu folosirea armei nucleare, inclusiv la încheierea unui tratat internațional privind întărirea garanțiilor de securitate a statelor neposesoare de arme nucleare.

Adunarea Generală și-a exprimat **îngrijorarea față de nivelul intolerabil de ridicat al cheltuielilor militare în lume,** care continuă să crească, apăsînd greu pe umerii tuturor popoarelor, și a reafirmat convingerea că **este imperios necesar ca statele posesoare de arme nucleare și alte state puternic înarmate să efectueze reduceri ale cheltuielilor militare, ceea ce va mări capacitatea lor de a aloca fonduri mai mari eforturilor de dezvoltare economică și socială, în special a țărilor în curs de dezvoltare.** Comisia de dezarmare a fost însărcinată să se ocupe în mod expres de punerea de acord a punctelor de vedere ale statelor asupra măsurilor concrete pe care să le ia pentru **reducerea progresivă a bugetelor militare și alocarea resurselor astfel economisite scopurilor dezvoltării.**

Principalii promotori ai acțiunilor vizînd realizarea unor măsuri de dezarmare au fost țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare și nealiniate. Cu toate că, în rîndul unora dintre ele, s-a constatat un anumit scepticism privind capacitatea lor de a determina încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, aceste țări au militat pentru întreținerea atmosferei combative, generate de sesiunea specială a Adunării Generale, pentru realizarea de măsuri concrete de dezarmare efectivă.

România a fost coautoare la 16 rezoluții în sfera dezarmării, printre care cele privind **reducerea bugetelor militare, interzicerea perfecționării armei nucleare, angajamentul statelor posesoare de arme nucleare că nu vor folosi aceste arme împotriva statelor care nu le posedă, măsuri de creștere a încrederii între state, măsuri regionale de dezarmare, neamplasarea de arme nucleare pe teritoriile statelor unde, în prezent, nu există asemenea arme, relația**

* Pentru a ilustra în cifre unele aspecte ale sesiunii, menționăm că, în total, au avut loc 518 ședințe oficiale ale plenarei și comitetelor Adunării Generale, precum și 266 ședințe neoficiale. Întreaga documentație a sesiunii cuprinde 28 318 pagini, cifră record.

dezarmare-dezvoltare, transmiterea către organele de deliberări, negocieri și studiu a tuturor propunerilor prezentate de state la sesiunea specială, acțiuni pentru aplicarea recomandărilor și deciziilor adoptate la sesiunea specială. Demn de reținut este faptul că, animată de dorința de a încuraja căutările altor state, **România s-a pronunțat în favoarea tuturor rezoluțiilor de dezarmare adoptate la sesiune.**

De un larg ecou s-a bucurat în rîndul delegațiilor la sesiune expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la sesiunea solemnă comună a C.C. al P.C.R., Consiliului Național al F.U.S. și Marii Adunări Naționale, consacrată aniversării a 60 de ani de la crearea statului național unitar român. Textul expunerii a fost difuzat, ca document oficial al Adunării Generale, la punctul privind întărirea securității internaționale.

Pentru edificarea noii ordini economice internaționale

Pe fundalul adîncirii contradicțiilor economice, al agravării crizei economice mondiale, a crizei energetice, valutare, monetare, care produc mari perturbații în economia lumii și afectează raporturile dintre state și întregul climat internațional, dezbaterea problematicii economico-financiare la sesiunea Adunării Generale a fost dominată de dimensiunile mari ale fenomenelor de criză economică, de lipsa de progrese în încercările de a contracara aceste fenomene și de a ajunge la rezultate semnificative în restructurarea economiei mondiale și a instaurării noii ordini economice internaționale.

Sesiunea a 33-a a marcat **reafirmarea rolului Adunării Generale ca cel mai adecvat forum internațional pentru desfășurarea dialogului economic mondial** și a reușit să indice liniile directoare ale strategiei internaționale a dezvoltării pentru următorul deceniu. Printre acestea, demne de reținut sînt cerințele ca noua strategie să promoveze dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare, să fie înscrisă în viziunea nouă ordini economice internaționale, să reprezinte o **acțiune mondială de mari dimensiuni, la care să participe toate statele, și să conțină sarcini definite calitativ și cantitativ, precum și termene pentru realizarea lor.** A fost constituit, totodată, mecanismul pentru elaborarea strategiei.

Dezbaterea a evidențiat existența, în continuare, a unor deosebiri în modul în care este conceput conținutul noii ordini economice internaționale ; s-au manifestat deosebiri de vederi și poziții și între țările în curs de dezvoltare, dar a prevalat, pînă la urmă, unitatea și colaborarea. Ca membră a „Grupului celor 77", România a acționat în spiritul conlucrării pentru sprijinirea intereselor țărilor în curs de dezvoltare și a participat activ, inclusiv cu inițiative proprii, la dezbaterea privind instaurarea noii ordini și a acționat energic pentru promovarea obiectivelor acesteia.

Sesiunea a luat, la inițiativa țărilor în curs de dezvoltare, măsuri pentru pregătirea sesiunii speciale a Adunării Generale, în 1980, și a adoptat un număr de rezoluții privind dezvoltarea industriei, probleme alimentare, știința și tehnologia în slujba dezvoltării, comerțul și dezvoltarea, accelerarea transferului de resurse pentru dezvoltare, resurse noi și regenerabile de energie etc., inclusiv organizarea unor mari reuniuni internaționale pe aceste teme.

În domeniul social-umanitar, care, în viziunea țărilor în curs de dezvoltare, face parte integrantă din contextul noii ordini, dezbaterile de la sesiunea Adunării Generale au reliefat serioase deosebiri în ce privește opțiunile fundamentale ale statelor asupra dezvoltării lor social-economice. Pînă la urmă, s-a impus viziunea progresistă, materializată în mai multe rezoluții.

De asemenea, la inițiativa României, căreia i s-au alăturat alte 47 de state din toate regiunile globului, Adunarea Generală a adoptat o **rezoluție privind proclamarea unui An internațional al tineretului.** România a participat la elaborarea și adoptarea unor rezoluții privind situația muncitorilor migranți, ocrotirea valorilor culturale, combaterea consumului de stupefiante, elaborarea convenției pentru eliminarea discriminărilor față de femei etc.

Soluționarea pașnică a diferendelor

Adunarea Generală a dezbătut situații conflictuale aflate pe ordinea de zi, printre care Orientul Mijlociu, problema palestiniană, Ciprul, situația din Africa Australă. Delegația română a promovat, în această materie, concepția exprimată de președintele Nicolae Ceaușescu în virtutea căreia țara noastră se pronunță neabătut pentru **soluționarea pe calea tratativelor pașnice a problemelor litigioase, a diferendelor între state,** considerînd că, pe această bază, se pot găsi soluții reciproc acceptabile pentru toate statele interesate, se poate întări colaborarea, se pot feri popoarele de război, de distrugeri ; numai astfel se poate asigura posibilitatea ca fiecare națiune să își concentreze eforturile și mijloacele în direcția dezvoltării pașnice, a bunăstării și independenței.

În acest spirit, România a inițiat o rezoluție, căreia i s-au alăturat în calitate de coautori alte 46 de state, prin care se cere comitetului special însărcinat cu examinarea căilor și mijloacelor de întărire a rolului O.N.U. să situeze pe primul plan al activității sale problematica rezolvării pe cale pașnică a diferendelor internaționale, precum și implicarea Organizației, mai mult decît în prezent, în eforturile popoarelor pentru întărirea păcii, colaborării și securității internaționale. Propunerile României de a se încheia un **tratat general,** prin care toate statele să se angajeze să rezolve orice diferend între ele exclusiv pe cale pașnică, au fost primite cu interes și sînt menținute în atenția Adunării Generale.

Creșterea rolului O.N.U.

Sesiunea a confirmat larga audiență de care se bucură în lume concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind necesitatea ca O.N.U. să devină, cu adevărat, un forum al comunității internaționale, capabil să răspundă noilor realități ale lumii de azi și aspirațiilor popoarelor, să promoveze cu fermitate relații bazate pe egalitate și echitate, pe respectul față de dreptul sacru al fiecărei națiuni de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării sale economico-sociale și politice.

Participarea a peste 75 de delegații la dezbaterea punctului de pe ordinea de zi, inițiat de România, privind creșterea rolului O.N.U. reflectă importanța acordată acestei teme majore a colaborării internaționale.

Cea de-a 33-a sesiune a Adunării Generale a evidențiat necesitatea și dorința majorității copleșitoare a statelor de a **întări rolul O.N.U.** în viața internațională, de **a-i perfecționa activitatea și procedeele de lucru,** precum și faptul că **Adunarea Generală asigură cadrul cel mai propice participării tuturor statelor** la găsirea de soluții pentru marile probleme ale lumii de azi.

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

7 (798)

8 februarie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Dezvoltare economică susținută, participare sporită la schimburile mondiale. Ilie Șerbănescu 1

Extinderea și adîncirea relațiilor de colaborare româno-sovietice 2

Securitatea europeană – proces continuu, eforturi multilaterale, răspunderi conjugate. Valentin Lipatti 3

Națiunile Unite. Bilanțul unei sesiuni de lucru. Liviu Aurel 5

Alger. Alegerile prezidențiale. Mircea S. Ionescu 7

Washington. Rezultatul convorbirilor chino-americane. Octavian Munteanu 8

Londra. Consultări pentru un nou acord. Stelian Țurlea 9

Tokio. În dezbatere – priorități economice. Sabina Diaconu 10

Salisbury. Un alt simulacru electoral. C. Dumitru 11

Jakarta. Orientări noi în strategia economică. Liana Enescu 11

Italia. A 36-a criză guvernamentală : „De data aceasta e altfel...". Rodica Dumitrescu 12

Piața comună. „Dosarul agricol". Eugeniu Obrea 21

America Latină. Afirmarea identității culturale – expresie a dezvoltării suverane. Eugen Pop 22

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R. P. Polonă. Autoconducerea muncitorească – direcții de acțiune. Iosif Dumitrașcu 14

REPORTAJ PE GLOB

De la Tunis la Sfax... Radu Pascal 15

Despre Salvador-Bahia sau specificul brazilian. Gheorghe R. Burlacu 16

DIN ACTIVITATEA PARTIDELOR DEMOCRATICE ȘI PROGRESISTE AFRICANE

Priorități politice și economico-sociale ale Partidului Socialist Revoluționar Somalez. Dumitru Constantin 18

DOCUMENTAR

Noua Zeelandă. Opțiuni ale unei noi identități. Radu Toma 19

SINTEZE

Egalitatea în drepturi a statelor – principiu cardinal al relațiilor internaționale. Ilie Olteanu 20

1 000 + 1 24–25

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Relațiile siriano-irakiene. Crăciun Ionescu 26

Sindicatele vest-germane : spre o nouă „strategie" ? Vasile Crișu 27

PANORAMIC

Filiera sud-americană a drogurilor 28

Poșta redacției 30–32

ALGER

Alegerile prezidențiale

Corespondență de la Mircea S. Ionescu

Miercuri 7 februarie, cei aproape zece milioane de algerieni cu drept de vot s-au prezentat la urne, pentru a-l alege, prin sufragiu universal și direct, pe președintele țării. După cum prevede noul statut al Frontului de Eliberare Națională, adoptat recent de cel de-al patrulea Congres al acestui partid de guvernămînt, secretarul general al F.L.N., Benjedid Chadli, este și candidatul unic la președinția republicii.

Benjedid Chadli s-a născut în 1929, la Sebaa, în apropiere de Annaba. A participat la războiul de independență, comandînd un batalion al armatei de eliberare națională, în regiunea Ghardimaou. După proclamarea independenței, Chadli Benjedid a fost numit, în 1964, comandant al regiunii militare Oran, post pe care l-a deținut pînă acum, iar în iunie 1965, a devenit membru al Consiliului Revoluției.

Actualul scrutin prezidențial din Algeria este al treilea de la dobîndirea independenței naționale, în iulie 1962. Primul a avut loc în septembrie 1963, iar al doilea, la 10 decembrie 1976. Perioada atît de scurtă dintre scrutinul precedent și cel actual a fost determinată, după cum se știe, de încetarea din viață a fostului șef al statului algerian, Houari Boumediene. Constituția țării prevede ca alegerea noului șef de stat să aibă loc în termen de 45 de zile de la rămînerea vacantă a postului de președinte.

Scrutinul de la 7 februarie s-a desfășurat sub puternicul impuls al hotărîrilor istorice adoptate de Congresul al patrulea al Frontului de Eliberare Națională, care a ales conducerea politică a partidului capabilă să asigure continuitatea revoluției socialiste, potrivit Cartei Naționale — legea fundamentală a Algeriei.

Alegerile prezidențiale de la 7 februarie au fost precedate de numeroase mitinguri populare organizate la nivelul satelor și comunelor, departamentelor administrative, organizațiilor de masă, adunărilor muncitorilor și țăranilor, în rîndurile armatei, participanții exprimîndu-și deplina încredere în noua conducere politică a țării, aleasă de Congresul al patrulea al F.L.N., în candidatul acestui partid la președinția republicii, Benjedid Chadli, secretar general al F.L.N. În cadrul unei reuniuni, secretariatul Uniunii generale a muncitorilor algerieni, centrala sindicală algeriană, a adresat muncitorilor, cadrelor și instituțiilor sindicale din întreaga țară, apelul de a face din ziua de 7 februarie 1979 „ o zi de mobilizare generală și de acțiune eficace, pentru o participare masivă la alegerea președinției republicii a militantului Benjedid Chadli, secretar general al F.L.N.". Apelul subliniază necesitatea unei largi mobilizări pentru a asigura succesul deplin alegerii la președinția republicii a candidatului Frontului de Eliberare Națională, pentru a garanta astfel „continuitatea edificării socialiste a țării, pe calea trasată de fostul președinte Houari Boumediene, aplicarea efectivă a Cartei Naționale, consolidarea și întărirea cuceririlor revoluției socialiste, integritatea și suveranitatea națională, progresul, civilizația și bunăstarea poporului algerian și o solidaritate crescîndă a Algeriei cu toate forțele progresiste din lume care luptă împotriva imperialismului, colonialismului, rasismului, pentru o pace trainică și durabilă în lume".

Cu prilejul mitingului central, organizat la Casa Poporului din Alger, care a încununat campania electorală, miile de participanți și-au exprimat hotărîrea fermă de a-și da votul lor candidatului Frontului de Eliberare Națională la președinția republicii, partid care, prin istoricele hotărîri adoptate cu prilejul celui de-al patrulea Congres, s-a angajat solemn în fața întregului popor să asigure continuitatea revoluției socialiste algeriene și a politicii promovate cu hotărîre de Houari Boumediene. Așa după cum se știe, Congresul F.L.N. a adoptat șase rezoluții avînd ca linie directoare punerea în aplicare a Cartei Naționale, document fundamental al țării, care trasează drumul revoluției algeriene, în direcția edificării unei societăți noi, socialiste. Rezoluția de politică externă reafirmă hotărîrea constantă a Algeriei de a susține, în continuare, mișcările de eliberare națională și toate forțele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și rasismului, de a acționa susținut pentru transformarea bazinului mediteranean într-o mare a păcii, de a întări neîncetat prietenia și colaborarea cu țările nealiniate, cu toate țările în curs de dezvoltare, de a contribui la promovarea unei largi cooperări internaționale cu toate popoarele care luptă pentru progres și civilizație, acționînd ferm pentru instaurarea unei noi ordini economice în lume, de a milita cu consecvență în favoarea unei păci juste și durabile, care să asigure tuturor națiunilor o dezvoltare liberă și independentă.

În oazele îndepărtate din Sahara algeriană — multe dintre acestea aflate la peste 2 500 kilometri de capitala țării — scrutinul a început de luni, 5 februarie, pentru a da posibilitatea ca, pînă la 7 februarie, întreaga populație din această zonă a țării să își poată exercita, în cele mai bune condiții, dreptul la vot. Tot de luni, în această zonă au funcționat 81 de birouri itinerante de vot, care au parcurs mii de kilometri pentru a asigura și populației nomade posibilitatea de a-și exercita dreptul la vot.

În întreaga țară, toți cetățenii cu drept de vot au fost înscriși pe listele electorale din timp, prezentîndu-se la urne cu carnetele de alegător. În ziua de 7 februarie, deviza întregului popor algerian a fost „nici un cetățean cu drept de vot fără să își exercite acest mandat".

Alegerile de la 7 februarie au constituit, potrivit aprecierilor presei algeriene, o nouă expresie a voinței poporului Algeriei de a consolida un cadru instituțional revoluționar, capabil să întărească independența și suveranitatea națională, să instaureze o societate eliberată de exploatarea omului de către om și, în acest sens, de a asigura deplina stabilitate a țării, continuitatea fermă a liniei promovate de președintele Houari Boumediene.

GRENADA

— cinci ani de independență

Mic stat insular din arhipelagul Antilelor Mici (zona de sud-est a Mării Caraibilor), Grenada și-a cîștigat independența la 7 februarie 1974. Descoperită în 1498 de Cristofor Columb, insula s-a aflat apoi, timp de cîteva secole, sub stăpînire cînd franceză, cînd engleză. În 1967, a dobîndit statutul de „stat asociat" la Marea Britanie și membru al Commonwealth-ului, împreună cu alte cinci insule din zonă. După șapte ani, și-a proclamat independența.

Economia acestui mic stat insular (334 kmp) este predominant agrară. Principalele culturi: bumbac, trestie de zahăr, arahide, cacao, nuci de cocos, plante oleaginoase. Peste jumătate din populația totală, de 110 000 locuitori, lucrează în domeniul agriculturii. Industria Grenadei se limitează la cîteva întreprinderi manufacturiere pentru prelucrarea, în special, a produselor agricole destinate exportului. O ramură în expansiune este turismul, favorizat de cadrul natural și de clima propice.

Grenada este membru al O.N.U. (septembrie 1974) și, de asemenea, al Organizației Statelor Americane (mai 1975). Guvernatorul general al Grenadei este Leo De Gale, iar primul ministru — Eric M. Gairy, din partea Partidului Laburist Unit. Din cele 15 locuri ale Parlamentului, nouă sînt deținute de partidul guvernamental, iar șase de alianța opoziției, din care fac parte Partidul popular unit și alte formațiuni politice.

În spiritul politicii sale de solidaritate cu noile state care au pășit pe calea independenței, România a recunoscut Grenada încă de la obținerea de către aceasta a independenței, iar în 1975 a stabilit cu acest stat relații diplomatice la nivel de ambasadă.

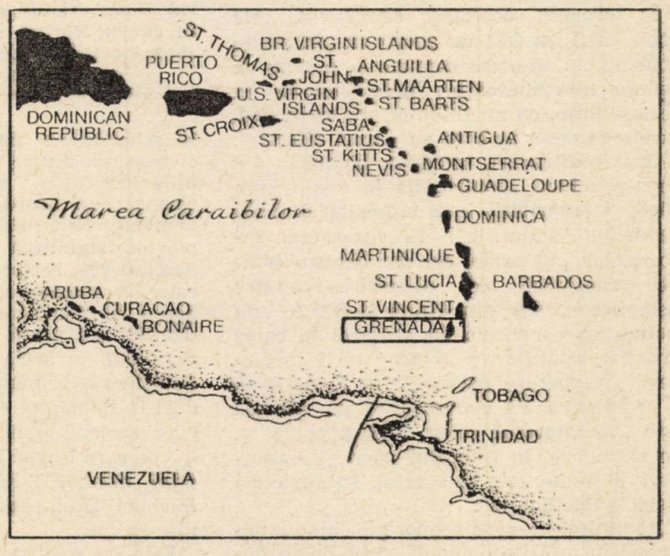

WASHINGTON

Rezultatul convorbirilor chino-americane

La 5 februarie, vicepremierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Deng Xiaoping, a părăsit orașul Seattle (statul Washington), de pe coasta de vest a Statelor Unite ale Americii, încheindu-și vizita de 9 zile în S.U.A. În drum spre patrie, înaltul demnitar chinez a efectuat o scurtă călătorie la Tokio, unde a conferit cu premierul nipon (la închiderea ediției noastre, vizita vicepremierului Deng în Japonia se afla în desfășurare).

Consecință directă a schimbărilor calitative ce s-au produs, după trei decenii de întreruperi, în relațiile dintre China și Statele Unite, vizita în S.U.A. a vicepremierului Deng Xiaoping are, fără îndoială, o importanță greu de subestimat. Pentru că, după cum declara președintele Jimmy Carter, „după ani îndelungați de înstrăinare între popoarele noastre, avem acum un nou, emoționant și deosebit de fericit prilej de a întări legăturile de prietenie dorite de atîta timp de popoarele noastre. De asemenea, normalizarea relațiilor dă posibilitatea unor convorbiri politice între conducătorii noștri, în vederea îmbunătățirii schimburilor culturale și a relațiilor comerciale, precum și a colaborării științifice, domenii în care ambele națiuni ale noastre vor avea mari avantaje reciproce". Pe termen lung, șeful Executivului american vedea în această „deschidere originală" a relațiilor, „dezvoltarea în viitor, sub toate aspectele, a unei vieți mai bune pentru popoarele noastre, care va pune temelia întăririi păcii în întreaga regiune asiatică și în întreaga lume".

Convorbirile între vicepremierul Deng Xiaoping și președintele Jimmy Carter, desfășurate în trei runde, au fost, potrivit comunicatului de presă asupra vizitei, „cordiale, constructive și rodnice", cele două părți examinînd situația internațională, dar — evident — și aspecte concrete ale relațiilor bilaterale.

În termenii aceluiași comunicat, cele două părți au fost de acord că „în multe domenii au interese comune și puncte de vedere asemănătoare", precizîndu-se, în același timp, că au discutat, de asemenea, „acele domenii în care au păreri diferite". A fost reafirmată, totodată, hotărîrea lor de a-și aduce „contribuția la menținerea păcii și securității internaționale și independenței naționale". În aprecierea raporturilor bilaterale, cei doi oameni politici consideră că deosebirea dintre sistemele sociale din China și S.U.A. „nu trebuie să constituie un obstacol în calea întăririi relațiilor și a cooperării prietenești", cooperare pe care sînt hotărîte să o promoveze cu convingerea că aceasta este „în interesul celor două popoare și, de asemenea, în interesul păcii și stabilității în lume, și, în special, în regiunea Asiei și Pacificului".

Rămînînd în sfera cooperării chino-americane în diferite domenii, menționăm documentele încheiate de cele două părți cu prilejul vizitei vicepremierului Deng : un acord de cooperare în domeniul științei și tehnologiei și un acord cultural ; semnarea

Președintele Jimmy Carter și vicepremierul Deng Xiaoping au avut trei întîlniri, în cadrul cărora au purtat — citățm din comunicatul de presă — „convorbiri cordiale, constructive și rodnice"

și schimbarea unor documente privind cooperarea dintre cele două țări în domeniile educației, agriculturii și spațiului cosmic ; un acord privind cooperarea în domeniul fizicii energiilor înalte ; un acord privind stabilirea de relații consulare și deschiderea reciprocă de consulate generale. De asemenea, fiecare parte a fost de acord să faciliteze acreditarea corespondenților de presă ai celeilalte părți. De semnalat, în același context al cooperării, hotărîrea exprimată de a fi încheiate acorduri în domeniul comercial, al transporturilor aeriene și navale, cu prilejul vizitelor pe care le vor întreprinde în R. P. Chineză miniștrii americani ai finanțelor, Michael Blumenthal, și comerțului, Juanita Kreps.

Este de relevat, aici, interesul manifestat de R. P. Chineză în cîmpul raporturilor economice cu partenerul american. În această ordine de idei, agenția „Xinhua" („China Nouă") inserează declarația făcută, la Houston, de vicepremierul Deng unui grup de ziariști americani, declarație potrivit căreia schimburile comerciale dintre China și Statele Unite vor atinge în următorii ani cifre de miliarde de dolari. Vicepremierul a precizat că din discuțiile avute cu membri ai guvernului american și cu reprezentanți din diverse domenii de activitate a înțeles că Statele Unite pot contribui la modernizarea Chinei, oferindu-i tehnologie și mijloace financiare. Sînt în curs negocieri cu guvernul american și cu diverse societăți, în vederea cooperării în diverse domenii, inclusiv în sectorul industriei petroliere. Pe de altă parte, Deng Xiaoping a arătat că China va continua să importe produse agricole, în special cereale, în următorii trei pînă la cinci ani.

Actualul dialog chino-american la nivel înalt s-a încheiat cu rezultate apreciate pozitiv de cele două părți. Declarîndu-se satisfăcut în legătură cu aceste rezultate, vicepremierul Deng Xiaoping preciza, într-un interviu acordat televiziunii americane, că a venit în Statele Unite cu o triplă misiune : să transmită poporului american un mesaj de prietenie din partea poporului chinez ; să cunoască viața și experiența americanilor în dezvoltarea economică și să-și însușească „orice este în avantajul nostru" ; în sfîrșit, să aibă un amplu schimb de păreri cu conducătorii americani asupra căilor de dezvoltare a relațiilor dintre China și S.U.A. și asupra menținerii păcii și securității mondiale. La încheierea călătoriei sale în Statele Unite, demnitarul chinez afirma, în fața unor oameni de afaceri din statul Washington, că în eforturile de modernizare a agriculturii, industriei, științei și tehnologiei și apărării naționale, poporul chinez dorește să cunoască mai detaliat ce a realizat poporul american. „Acesta a fost unul din scopurile vizitei noastre", a spus vicepremierul Deng, care a adăugat : „Am venit, am văzut și ne simțim profund răsplătiți. Există posibilități pentru extinderea schimburilor și cooperării între cele două țări ale noastre în domeniile economic, cultural, științific și tehnologic".

Normalizarea relațiilor bilaterale, realizarea actualului dialog chino-american la nivel înalt, în general perspectivele favorabile ce se deschid cooperării reciproc avantajoase între cele două țări sînt rodul unui îndelungat proces. Adresîndu-se poporului chinez, prin intermediul unui interviu acordat televiziunii R. P. Chineze, președintele Carter preciza în acest sens : „Aș sublinia că această posibilitate nu a fost rezultatul doar al cîtorva săptămîni de negocieri între mine, ca președinte al țării, și premierul Hua și vicepremierul Deng Xiaoping, din China. Este rezultatul anilor de negocieri dintre președintele Mao și premierul Zhou Enlai (Ciu En-lai), pe de o parte, și predecesorii mei, președinții Nixon și Ford, pe de alta, și s-a bucurat de un mare sprijin din partea a numeroși conducători importanți și din partea popoarelor noastre. Constat că un mare sentiment de recunoștință este exprimat nu numai din partea poporului nostru, ci și din partea națiunilor lumii, care consideră noua noastră prietenie drept o bază pentru sporirea prieteniei, armoniei și păcii în întreaga lume".

Noile evoluții în relațiile chino-americane sînt privite și cu speranța că dezvoltarea lor progresivă este de natură să contribuie într-o măsură sporită la consolidarea destinderii și înțelegerii internaționale, a păcii în lume.

Octavian Munteanu

LONDRA

Consultări pentru un nou acord

A treia dezbatere de urgență din acest an în Camera Comunelor, asupra situației sociale, în timp ce consultări intense au loc între guvern și sindicate. Un lider sindical declara, însă, că „nu există încă lumină la capătul tunelului".

La un moment dat, în urmă cu o săptămînă, se părea că tensiunea socială și amenințările grave asupra economiei britanice se atenuaseră. După patru zile de grevă, în decurs de două săptămîni, muncitorii de la căile ferate acceptaseră să-și înainteze revendicările unui tribunal de arbitraj. Șoferii de pe camioane, a căror grevă paralizase aprovizionarea industriei și a pieței, timp de trei săptămîni, și-au reluat lucrul după ce obținuseră sporiri de 20 la sută ale salariilor. Au apărut, în schimb, alte amenințări. O mare parte a lucrătorilor din sectorul public continua ceea ce chiar lideri sindicali numeau „acțiuni de guerilă" ; aproximativ jumătate din spitale erau amenințate cu închiderea parțială, medicii constrînși să hrănească singuri bolnavii pe care îi acceptă în număr mereu mai mic și a căror spitalizare e redusă la maximum ; gunoaiele rămîn neridicate pe străzi ; învățămîntul primar e paralizat. Apelurile și avertismentele severe ale primului ministru — care declara că maximum ce poate oferi este 10 la sută — n-au fost ascultate decît parțial. În plus : muncitorii de la „British Leyland" anunțau o grevă dacă firma nu-i în măsură să plătească o primă promisă în noiembrie ; minerii, care solicită sporiri de 40 la sută ale salariilor, au cerut o întrevedere cu primul ministru ; funcționarii publici solicită sporiri între 15 și 30 la sută. Oricum, deși situația generală este departe de a se fi îmbunătățit, se pare că nu se mai pune problema instituirii unei stări de urgență a cărei amenințare plana, la un moment dat, asupra arhipelagului britanic.

Întrebarea esențială pe care și-o pun toți comentatorii politici : de ce au izbucnit acum și de ce au o asemenea amploare grevele din Marea Britanie, care riscă nu numai să împiedice îndeplinirea obiectivelor economice ale guvernului laburist, dar și să compromită menținerea sa la putere, știut fiind că 1979 este un an electoral.

Toate partidele politice britanice recunosc că sindicatele, cu cele peste 11 milioane de membri, sînt, de foarte multă vreme, o forță de care trebuie să se țină seama, dar laburiștii sînt singurii care au reușit o conlucrare cu T.U.C. În urmă cu patru ani, cele două părți au încheiat un acord, numit „contract social", pe baza căruia laburiștii au guvernat pînă acum și prin care sindicatele acceptau să-și limiteze, an de an, cererile de sporiri de salarii, permițînd, astfel, guvernului să lupte împotriva inflației și, ulterior, să pună fundamentul unei politici de redresare economică. De aproximativ un an și jumătate, datorită acestei conlucrări cu sindicatele și, în paralel, datorită exploatării petrolului din Marea Nordului (care a redus importurile energetice britanice, echilibrînd balanța de plăți), rezultate evidente au fost obținute. A fost redusă inflația, de la aproape 30 la sută, la 8 la sută în anul trecut ; a sporit procentul de creștere economică ; moneda națională și-a revenit.

Dar este imposibil a fi trecute cu vederea alte două aspecte. Sindicatele insistaseră ca, în paralel cu lupta antiinflaționistă, guvernul să ia măsuri ferme de reducere a șomajului foarte ridicat. Numărul celor fără slujbe continuă să oscileze în jurul a aproximativ 1,5 milioane. În al doilea rînd, sacrificiile consimțite în ultimii trei ani nu au fost urmate de o îmbunătățire corespunzătoare a nivelului de trai. Cei mai mulți membri ai sindicatelor sînt de părere că redresarea a avut loc pe seama categoriilor diverse de oameni ai muncii, o redresare de care aceștia nu au beneficiat în nici un fel. În mod firesc, ultima limitare a sporirilor de salarii propusă de guvern astă-vară (5 la sută) nu a mai putut fi acceptată. A fost respinsă de Congresul sindicatelor, de conferința națională a partidului laburist, i s-a împotrivit în mare măsură și Camera Comunelor. Dar guvernul a insistat asupra ei, din rațiuni care, din punctul său de vedere, își găsesc justificare pentru că o „explozie salarială" ar putea nu numai readuce o inflație cu două cifre, ci și compromite întreaga strategie laburistă. Peter Jenkins, de la „The Guardian", scria, de altfel : „Salariile în Marea Britanie sînt scăzute, standardurile de viață devin inadecvate. Cînd guvernul a modificat definirea plăților mici (în urmă cu două săptămîni — n.n.), ridicînd plafonul la 70 lire pe săptămînă, a reieșit că o mulțime de șapte milioane de persoane ar intra în acest nou minim. Trăim într-o țară care cheltuiește mult și în care sărăcia sporește".

În sfîrșit, nu trebuie pierdut din vedere un alt aspect, nou în viața politică britanică și în rîndurile sindicatelor : anume, o radicalizare mai pronunțată a acestora, radicalizare apărută prin noi generații de sindicaliști care țin în mai redusă măsură cont de tradiții și care se manifestă prin împotrivire, de multe ori declarată, față de conducerile sindicatelor, prin insistența obținerii unor condiții de muncă și de trai mai bune, independent de starea generală, și prin generalizarea fenomenului „comparabilității" (al egalizării salariilor cu cele ale altor sectoare diferite de activitate). Acest fenomen nou, căruia unii comentatori încep să-i spună „noul sindicalism", reclamă raporturi oarecum diferite cu partidul laburist, menținîndu-se, evident, conlucrarea cu acesta, dar pe baze diferite.

Astfel se explică — dincolo de situația tensionară a momentului și de necesitatea soluționării conflictelor sociale ale acestei ierni — convorbirile începute săptămîna trecută între guvern și conducerea T.U.C., pentru încheierea unui nou acord. După prima întrunire cu James Callaghan, un purtător de cuvînt declara că s-a ajuns la „un acord asupra nevoii unui acord", iar Len Murray, secretarul general al T.U.C., — că a avut loc „un schimb de vederi realist". Diferite comitete ale conducerii sindicatelor s-au întîlnit cu membri ai guvernului, în această săptămînă este prevăzută o întrunire a Consiliului general al T.U.C., agenda de lucru mai cuprinde și alte întrevederi bilaterale. În aproximativ două săptămîni, noul acord va trebui încheiat — solicită cu insistență premierul James Callaghan.

„Să se pună capăt salariilor mici". Demonstrații greviste la Londra

De altfel, potrivit și lui Murray, există două rațiuni care reclamă încheierea urgentă și concretă a convorbirilor : „Mai întîi, există un sentiment general că alegerile sînt în perspectivă, deși nu s-a dat nici un indiciu despre desfășurarea lor. S-ar putea ca ele să se țină, la fel de bine, și mai tîrziu. Dar relațiile dintre T.U.C. și guvern sînt un factor important în acest context. În al doilea rînd, nu există nici o îndoială asupra marilor dificultăți care confruntă țara acum. Aceste dificultăți sînt mai evidente decît realizările în balanța de plăți, investiții ș.a.m.d. Or, ele reflectă, în parte, lipsa unui acord între guvern și T.U.C."

În centrul discuțiilor se află un document pregătit la anterioare convorbiri între miniștri și conducerea sindicatelor. În afara unor puncte referitoare la soluționarea actualei crize, se privește și în perspectivă. T.U.C. insistă pentru un acord asupra salariilor, șomajului, tehnologiei, dezvoltarea relațiilor industriale, rolul sindicatelor în strategia industrială. Guvernul — pentru un control al inflației, creșterea productivității, îndeplinirea unor țeluri sociale pe termen lung. Este de înțeles că armonizarea pozițiilor este dificilă, deși primul ministru a declarat că se împotrivește unei politici de „blocare a salariilor" (ar putea, aceasta, însemna renunțarea la limita de 5 la sută ?). Dar, în mod limpede, legătura dintre aceste convorbiri, viitorul acord și alegerile generale nu poate fi negată. Într-un moment în care sprijinul acordat laburiștilor scade, potrivit sondajelor, un titlu din „The Daily Telegraph" e semnificativ : „unitatea necesară înaintea alegerilor". Sindicatele au sprijinit întotdeauna partidul laburist, chiar dacă au existat și momente de tensiune sau neînțelegeri între cele două părți. Prin urmare, nu doresc înlăturarea acestuia de la conducerea țării. De partea lor, laburiștii sînt singurii care au reușit o conlucrare cu sindicatele. Rămîne de văzut cum se vor desfășura întrevederile și cum va arăta viitorul acord, fie că va continua sau nu „contractul social".

Stelian Țurlea

TOKIO

În dezbatere — priorități economice

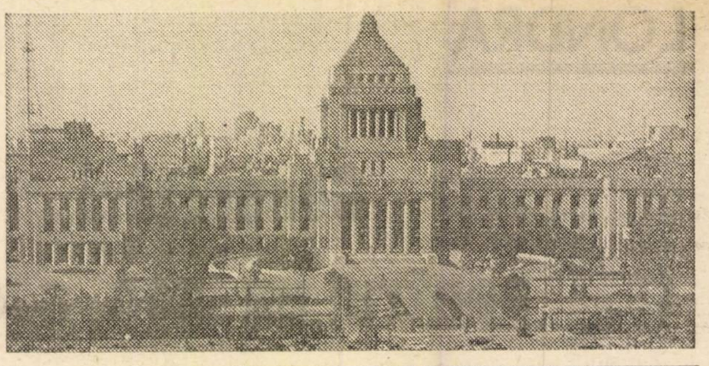

În dezbaterea Dietei — programul noului guvern

Acum, cînd guvernul premierului japonez Masayoshi Ohira se află la începutul mandatului său, atenția opiniei publice nipone se îndreaptă spre programul noului cabinet, aflat în dezbaterea Dietei, spre modalitățile concrete prin care acesta își propune să depășească dificultățile ce confruntă țara, pe fondul fenomenelor de criză economică semnalate în ansamblul lumii capitaliste. Japonia — relevă presa niponă — a intrat, din punct de vedere economic, în ultimul an al celui mai complex deceniu din istoria sa postbelică, definit prin trecerea la un ritm mai redus de dezvoltare și prin inițierea unui proces, de durată, în direcția adaptării economiei sale la noile cerințe existente pe plan mondial.

În pofida aparențelor, îndeosebi a poziției puternice a yenului pe piețele monetare occidentale, a excedentului comercial care a atins anul trecut 18,3 miliarde dolari și a ratei relativ scăzute a inflației (3,8 la sută, anul trecut, față de peste 20 la sută, în 1974), economia japoneză este afectată, în continuare, de persistența tendințelor recesioniste, determinată, în opinia specialiștilor niponi, de factori structurali și nu de factori ciclici. Ramuri importante ale economiei, care au asigurat în trecut un ritm înalt de dezvoltare, nu au depășit încă faza recesiunii. Astfel, în industria textilă, o treime din forța de muncă a fost redusă, industria construcțiilor de nave lucrează cu mult sub capacitatea de producție, situație valabilă, în mare parte, și în industria siderurgică. Anul trecut au fost înregistrate 16 000 falimente, iar numărul șomerilor s-a ridicat la 1 240 000, nivel neobișnuit de mare pentru Japonia, amenințînd, așa cum observă presa niponă, actualul sistem de angajare pe viață, folosit în industria japoneză, sistem care a jucat un rol important în susținerea unui ritm înalt de dezvoltare economică.

Pornind de la aceste constatări, era evident, încă de la formarea, în decembrie anul trecut, a noului cabinet al premierului Masayoshi Ohira, că guvernul va fi confruntat cu probleme economice dificile.

Prognoza guvernamentală de dezvoltare a economiei japoneze pe anul financiar 1979, care începe la 1 aprilie, stabilește drept obiectiv realizarea unui ritm de creștere economică de 6,3 la sută, față de 7 la sută cît fusese preconizat inițial pentru exercițiul financiar în curs. Totodată, se apreciază că rata inflației va fi de 4,9 la sută, iar șomajul se va menține la nivelul înregistrat în anul financiar curent. Se prevede, printre altele, o încetinire a ritmului de creștere a exporturilor, care ar urma să se mențină la plafonul din exercițiul financiar curent, în timp ce importurile ar trebui să crească cu aproximativ 7 la sută, pentru a se reduce astfel excedentul comercial și a se atenua criticile pe care partenerii comerciali ai Japoniei le formulează la adresa politicii economice nipone. Prognoza pe anul 1979 a fost elaborată în concordanță cu noul program de șapte ani (1979—1985) de dezvoltare economică și socială, elaborat de guvernul Ohira și care urmează să fie definitivat pînă în luna mai. Acest program economic, cel de-al nouălea din istoria postbelică a Japoniei, îl va înlocui pe cel actual (1976—1980), preconizînd, în esență, o „restructurare industrială", respectiv stabilirea unui echilibru între capacitatea de producție industrială și cererea de produse și servicii, promovarea industriilor cu un grad înalt de tehnicitate și consum redus de energie și materii prime, combaterea poluării industriale. Noul guvern japonez a elaborat un buget de austeritate, cu scopul declarat de a realiza o reechilibrare fiscală și redresarea activității economice, prin impulsionarea cheltuielilor publice. În sfera fiscală, cuantumul total al bugetului va spori cu numai aproximativ 12,4 la sută — cea mai mică rată de creștere a bugetului din ultimii 14 ani — ceea ce reflectă reducerea veniturilor ca urmare a ritmului lent de redresare economică.

În discursul politic rostit recent, la reluarea dezbaterilor sesiunii Dietei, — de fapt declarația-program a guvernului său — premierul Masayoshi Ohira admitea necesitatea unor corecturi în politica economică tradițională a Partidului Liberal Democrat, menționînd că, în ultimii 30 de ani, nu au fost suficient luate în considerare eforturile pentru îmbunătățirea nivelului de trai al populației.

Ohira evidențiază drept motto al cabinetului său, în abordarea problemelor ce confruntă Japonia, încrederea și consensul, declarîndu-se gata să coopereze cu partidele din opoziție, în vederea adoptării măsurilor necesare. Observatorii politici remarcau faptul că, în vederea favorizării dialogului cu partidele din opoziție și pentru a concentra dezbaterile parlamentare asupra bugetului, Masayoshi Ohira, considerat de orientare „liberală" în cadrul P.L.D., de guvernămînt, a renunțat, cel puțin pentru moment, la prezentarea unor proiecte de lege controversate în ultima perioadă de guvernare a cabinetului precedent. Noul proiect de buget nu răspunde însă exigențelor formulate de partidele din opoziție, care, după cum se știe, au solicitat, tot mai intens în ultimii ani, măsuri concrete pentru apărarea nivelului de trai al populației, o politică economică pornind de la interesele maselor populare, reducerea substanțială a impozitelor etc.

Partidul Comunist din Japonia a anunțat că va depune toate eforturile în cadrul dezbaterilor parlamentare, pentru a obține revenirea asupra proiectului de buget și a unor măsuri aferente, luînd în considerare cererea tot mai puternică a maselor populare ca, în viitorul exercițiu fiscal, să se acorde prioritate apărării nivelului de trai al populației, reducerii cheltuielilor în sectoarele neproductive și canalizării investițiilor spre ramurile economice care au legătură directă cu standardul de viață al populației. P.C.J. a elaborat, în ultimii ani, documente cuprinzătoare de politică economică internă și externă. Politica de reconstrucție economică trebuie să ducă, în concepția P.C.J., la sporirea puterii de cumpărare a oamenilor muncii, la promovarea investițiilor în proiectele publice legate de nivelul de trai al populației și la crearea de noi locuri de muncă. Totodată, comuniștii niponi se pronunță pentru extinderea cooperării economice și tehnice cu țările în curs de dezvoltare, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În actuala situație din Japonia, P.C.J. consideră că este și mai necesară formarea unui front unit al celor mai largi forțe democratice și progresiste japoneze, în vederea realizării unor acțiuni unite în apărarea democrației, drepturilor și intereselor oamenilor muncii niponi.

Recentul Congres al Partidului Socialist din Japonia a prilejuit reafirmarea poziției socialiștilor niponi în problemele politicii economice, ale luptei pentru apărarea standardului de viață și a drepturilor oamenilor muncii. Apreciind că proiectul de buget guvernamental nu răspunde cerințelor de apărare a intereselor oamenilor muncii, P.S.J. și-a făcut, de asemenea, cunoscută intenția de a solicita reexaminarea acestui proiect, în cadrul sesiunii parlamentare. Socialiștii niponi se pronunță pentru o reformă a sistemului economic și administrativ, menită să ofere muncitorilor o participare largă la conducere și la elaborarea politicii consiliilor de administrație. Totodată, Congresul P.S.J. a reafirmat politica socialiștilor niponi de formare a unui front unit al tuturor partidelor din opoziție, în lupta de masă pentru realizarea unei dezvoltări democratice a Japoniei.

Între P.C.J. și P.S.J. au continuat contactele la diferite niveluri, pentru elaborarea unor poziții comune. Astfel, în decembrie anul trecut, au avut loc noi convorbiri între președintele Prezidiului C.C. al P.C.J., Kenji Miyamoto, și președintele Comitetului Central Executiv al P.S.J., Ichio Asukata. Anterior, au avut loc consultări între grupurile parlamentare comunist și socialist, realizîndu-se un acord asupra acțiunilor comune în Dietă ale celor două partide. Totodată, P.C.J. și P.S.J. au avut consultări cu reprezentanți ai Consiliului General al Sindicatelor din Japonia (SOHYO) și ai altor centrale sindicale. Pe primul plan al preocupărilor se situează alegerile locale, care vor avea loc anul acesta, pentru înnoirea mandatelor a aproximativ o treime dintre guvernatori, deputații în adunările prefecturale și membrii consiliilor orășenești și comunale. Documentul P.C.J. propune drept platformă pentru alegerile locale îmbunătățirea sistemului organelor locale, instalarea unei administrații democratice, reglementarea problemelor curente în conformitate cu condițiile locale și interesele oamenilor muncii, dezvoltarea unităților economice locale, în vederea combaterii șomajului și pentru îmbunătățirea nivelului de trai al populației. Este de menționat că P.C.J. face apel la valorificarea experienței în realizarea de acțiuni unite — experiență cîștigată în alegerile din trecut pentru postul de guvernator al capitalei nipone, Tokio, ceea ce a avut un rol de pionierat în stabilirea unor administrații progresiste în diferite orașe și prefecturi ale Japoniei.

Sabina Diaconu

SALISBURY

Un alt simulacru electoral

Un scrutin ale cărui date esențiale sînt : 90 000 de cetățeni cu drept de vot, din cei 230 000 de albi, hotărăsc viitorul celor 6,5 milioane de zimbabwe. „Da"-ul prin care 84,4 la sută dintre votanți au răspuns „referendumului" îi reliefează exact caracterul de simulacru.

Referendumul din 30 ianuarie face parte dintr-o suită de etape componente ale procesului „reglementării interne", ce a demarat anul trecut, la începutul lunii martie. Se știe că, atunci, șeful guvernului minoritar de la Salisbury, Ian Smith, și cei trei lideri de culoare moderați, A. Muzorewa, N. Sithole și J. Chirau, au ajuns la un acord privind modul în care va fi „transferată" puterea populației majoritare. Potrivit acestui acord, pînă la sfîrșitul anului 1978, urmau să se desfășoare alegerile generale, care să consacre preluarea puterii de către populația de culoare. Însă, cu mult înaintea zilei de 31 decembrie, Ian Smith a amînat data alegerilor cu patru luni mai tîrziu, perioadă în care se urmărește „o confirmare a stabilității formulei actuale". Apoi, la începutul lunii ianuarie a.c., a fost dat publicității proiectul unei noi Constituții și s-a anunțat că ea va fi supusă unui referendum — la 30 ianuarie — ce va fi urmat de alegeri generale la care „vor participa" și cetățenii de culoare cu drept de vot.

Pe un atare fundal s-a desfășurat și referendumul din 30 ianuarie, iar atmosfera de tensiune ce l-a precedat dovedea că autoritățile s-au temut constant de faptul că s-ar putea înregistra un mare număr de absenți de la vot și, implicit, o nouă lovitură dată (dar din altă parte și cu alte finalități) actualei formule de așa-zisă tranziție a puterii. În consecință, formațiunea politică a lui Smith — Frontul rhodesian — a dus o aprigă campanie de mobilizare și explicare, încercînd, totodată, să contracareze efectele apelurilor partidelor politice de extremă dreapta, precum Partidul de Acțiune Rhodesian, care n-au aprobat nici măcar ideea desfășurării „referendumului".

Dar, cum se știe, consultarea electorală a avut loc, iar „rezultatele" sînt acestea : au fost prezenți la urne aproape 90 000 de albi din cei 230 000. Dintre ei, 57 260 au votat în favoarea proiectului Constituției, 9 805 s-au pronunțat împotriva lui, iar 764 buletine au fost declarate nule. Iată, deci, că soarta populației majoritare — ce numără 6,5 milioane zimbabwe — a fost definită de 57 260 cetățeni albi..., care au aprobat cu entuziasm măsurile și formulele prevăzute de un text „constituțional" menit să le conserve cît mai bine interesele și, în fond, adevărata putere. De pildă, Constituția aprobată cu prilejul referendumului și ratificată zilele trecute de parlamentul rhodesian prevede existența unor comisii ce vor conduce organele judiciare, serviciile civile, închisorile, poliția și forțele armate ce sînt astfel concepute, încît să ofere garanția că acestea vor rămîne în vigoare încă cel puțin zece ani — sub controlul albilor. Pe de altă parte, întrucît la ultimele patru „alegeri", Frontul rhodesian „a obținut" toate locurile rezervate albilor, se poate anticipa cu ușurință că adepții lui Ian Smith vor prelua toate cele 28 de locuri, din 100, destinate albilor în prima Adunare Națională a statului.

În atari circumstanțe, reprezentanții autentici ai poporului zimbabwe și conducătorii mișcării de eliberare zimbabwe, Robert Mugabe și Joshua Nkomo, au demascat încă o dată farsa electorală și fațada sub care se ascunde așa-zisul proces de „reglementare internă". Pentru președintele Z.A.N.U., totodată colider al Frontului Patriotic, Robert Mugabe, „trebuie respins orice aranjament care urmărește păstrarea îngrozitorului sistem existent în Zimbabwe", iar rezultatele referendumului organizat în rîndurile comunității albe „nu au nici o valoare". În aceiași termeni s-au pronunțat și conducătorii unor state africane independente din zonă care au considerat nule rezultatele referendumului respectiv. De asemenea, nici Marea Britanie și S.U.A. — țări care, cu cîtva timp în urmă, au lansat un proiect comun de transferare a puterii în Rhodesia — n-au aprobat scrutinul din 30 ianuarie.

Noile evoluții de la Salisbury și, în general, din Africa australă au figurat în centrul contactelor pe care șeful diplomației britanice, David Owen, le-a avut în cursul vizitei sale de săptămîna trecută în S.U.A. Fără să anunțe intențiile celor două țări pentru viitorul apropiat, o declarație comună preciza că S.U.A. și Anglia „sînt neliniștite de deteriorarea situației din Rhodesia", fapt care, în optica ambelor țări, compromite total șansele inițiativei premierului britanic privind convocarea unei noi conferințe lărgite cu participarea tuturor părților implicate : actualii protagoniști ai „reglementării interne" și liderii mișcării de eliberare zimbabwe.

Ultimele evenimente de la Salisbury evidențiază încercările disperate ale regimului de a pune în mișcare o formulă fără nici o perspectivă de viabilitate și care ignorează, în continuare, drepturile fundamentale ale poporului zimbabwe. Cu alte cuvinte, asistăm la momente în care o minoritate dintr-o altă minoritate adoptă hotărîri care privesc o populație majoritară de 6,5 milioane de oameni.

C. Dumitru

JAKARTA

Orientări noi în strategia economică

Președintele Suharto a prezentat, de curînd, parlamentului indonezian bugetul pe anul fiscal 1979—80 și, implicit, principalele direcții pe care intenționează să acționeze, în perioada următoare, politica economică a guvernului de la Jakarta.

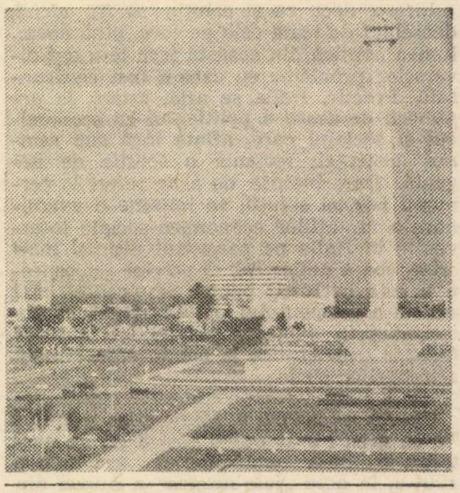

Imagine din capitala Indoneziei, Jakarta

Discursul rostit de șeful statului indonezian a conținut precizări importante pe marginea „strategiei" prin care autoritățile de la Jakarta preconizează să abordeze actuala etapă de dezvoltare economico-socială a țării, să consolideze rezultatele obținute pînă în prezent, renunțînd la unele direcții care s-au dovedit deficitare și imprimînd un nou avînt propășirii economice a Indoneziei.

Arhipelagul indonezian dispune de o mare abundență și varietate de resurse naturale, dar multe dintre ele sînt încă insuficient exploatate. Mulți ani, avîntul economiei indoneziene a fost conceput într-o strînsă dependență de exploatarea uneia dintre principalele bogății : petrolul. În 1976, de pildă, exporturile de țiței au fost cu 70 la sută mai mari decît valoarea totală a vînzărilor indoneziene în străinătate. În pofida ponderii sale în economia statului și a contribuției la venitul național, evoluția sectorului petrolier a creat, însă, în ultimii ani, o seamă de probleme autorităților de la Jakarta. A fost, astfel, necesar să se evalueze modalitățile de acoperire a deficitului de zece miliarde dolari, creat de societatea națională de exploatare a petrolului „Pertamina", sub fosta sa conducere, demisă în 1975. A fost, de asemenea, important să se găsească posibilități de exploatare cît mai rațională a acestui valoros izvor de energie, experții atrăgînd atenția că, la ritmul de extracție înregistrat în primii ani ai acestui deceniu, Indonezia — pînă azi, situată printre primele zece state exportatoare de petrol — ar putea deveni, la sfîrșitul anilor '80, un stat importator.

În contextul mai larg al revizuirii politicii sale petroliere și al sporirii controlului statului asupra exploatării și valorificării bogățiilor naționale, guvernul indonezian a renegociat contractele sale cu companiile străine, impunînd condiții mai riguroase activității acestora pe teritoriul național, ca și o mărire a cotei profiturilor obținute de Indonezia din valorificarea propriilor resurse. Ezitările înregistrate ulterior de activitatea societăților străine interesate în exploatarea petrolului indonezian, dar, mai ales, grija Indoneziei pentru viitorul sectorului petrolier au dus la încetinirea producției de țiței. În același timp, însă, a fost inițiat un program de modernizare și extindere a rafinăriilor indoneziene, ceea ce a permis obținerea sporită de produse proprii și reducerea substanțială a achizițiilor din străinătate.

Proiectele concepute în vederea reducerii dependenței economiei de exploatarea pe-

trolului s-au conjugat cu recurgerea la alte forme de combustibili : cărbune, energie electrică etc., cu adoptarea unor inițiative de sprijinire și impulsionare a altor sectoare ale economiei. Drept urmare, în anii din urmă, industriile minieră, forestieră, agricultura și-au sporit, în mod semnificativ, aportul la venitul național. În planul exporturilor, lemnul s-a situat, rapid, imediat în urma petrolului, valorile vînzărilor de cherestea crescînd an de an ; de asemenea, au sporit apreciabil exporturile de cauciuc, cafea, cositor, ulei de palmier. Totuși, obligațiile financiare resimțite de un stat de dimensiunea arhipelagului indonezian (avînd peste 100 de milioane de locuitori) și dificultățile decurgînd din evoluțiile pe piața economică și financiară internațională au menținut o balanță de plăți deficitară.

Rezervele valutare au crescut într-o măsură, iar cursul inflației a fost încetinit, fără a putea fi însă cu totul oprit. La sfîrșitul anului trecut, au fost înregistrate substanțiale majorări de prețuri la alimente și bunuri de consum ; de asemenea, un moment dificil l-a constituit devalorizarea monedei naționale — rupia indoneziană — cu 33,6 la sută față de dolar și alte valute internaționale. Guvernul a reacționat, punînd în consum rezervele de orez și instituind măsuri severe de respectare a disciplinei prețurilor și combatere a speculei. În sfîrșit, o problemă care-și reclamă soluționarea este soarta celor cîtorva milioane de șomeri, în special din rîndurile tineretului.

Analizînd evoluția economico-socială a arhipelagului indonezian, atît documente oficiale, cît și comentarii ale presei relevă succesele certe obținute în ultimul deceniu de actuala orientare politică a țării pe linia consolidării economiei naționale, a sporirii substanțiale a bogăției statului. Există, însă, în același timp, probleme în modul de repartizare a acestei bogății, o parte însemnată a populației beneficiind doar în mică măsură sau aproape deloc de pe urma succeselor obținute.

În acest sens, prezentînd în parlament bugetul pe anul viitor, președintele Suharto a subliniat că repartizarea celor 11 miliarde de dolari are în vedere, în mod prioritar, ridicarea nivelului de trai al păturilor defavorizate, reprezentînd aproximativ 55 la sută din populație. Referindu-se la principalele direcții bugetare, ca și ale celui de-al treilea plan cincinal — care va începe la 1 aprilie a.c. —, șeful statului indonezian a atras atenția maselor asupra eforturilor ce vor trebui depuse în direcția realizării obiectivelor propuse și a cerut guvernului să pună în lucru un mecanism economic realist, adecvat „actualei capacități financiare a țării".

Una din sarcinile de seamă ale noului buget privește combaterea inflației. Investiții însemnate sînt destinate unor sectoare deficitare, ca agricultura și dezvoltarea mediului rural. Astfel, 420 milioane sînt alocate pentru proiectele de irigații. Față de actualul ritm de creștere anuală a produsului național, de 4,5 la sută, pentru noul plan cincinal se prevede o creștere de 6,5 la sută, în fiecare an.

În acest cadru, proiectele guvernamentale vizează impulsionarea, în continuare, a exploatării și valorificării sporite la export și a altor resurse decît petrolul. De remarcat, totodată, că actualul buget acordă 600 de milioane dolari dezvoltării învățămîntului și 210 milioane dolari — sănătății și bunăstării sociale.

Prevederile bugetare recent anunțate, ca și prefiguratele direcții de acțiune ale viitorului plan cincinal atestă preocuparea conducerii de la Jakarta pentru bunul mers al economiei țării, pentru acomodarea evoluției economico-sociale a arhipelagului la datele momentului economic, intern și internațional.

Liana Enescu

ITALIA

A 36-a criză guvernamentală: „De data aceasta e altfel..."

A doua zi după demisia oficială (31 ianuarie) a cabinetului democrat-creștin condus de Giulio Andreotti, președintele Italiei, Sandro Pertini, și-a început consultările în vederea soluționării, cît mai curînd posibil, a crizei politice. Pe parcursul a două zile, în cabinetul președintelui de la Palatul Quirinale au fost primiți și ascultați, rînd pe rînd, foștii președinți ai țării, Giuseppe Saragat și Giovanni Leone, președinții celor două camere ale parlamentului, democrat-creștinul Amintore Fanfani și comunistul Pietro Ingrao, liderii tuturor forțelor politice ale țării, fie că aparțin sau nu așa-numitului „arc constituțional" : partidele radical, liberal, democrația proletară, stînga independentă, Mișcarea Socială Italiană, Volkspartei, republican, socialist-democratic, socialist, comunist, democrat-creștin. Consultările prezidențiale s-au încheiat fără ca nici unul din cele cinci partide ce formează majoritatea parlamentară să-și fi modificat, în vreun fel, poziția inițială.

„De data aceasta e altfel". Titlul unui recent editorial din „L'Unità", exprimă o stare de spirit. Și o realitate. Aceea că, după aproape un deceniu de gravă criză economico-socială și unsprezece luni de guvernare democrat-creștină, cu sprijinul direct al celorlalte forțe democratice, comuniștii inclusiv, Italia este *altfel*. Față de propria-i imagine cunoscută, ca și față de ceilalți parteneri din Piața comună. Această a 36-a criză politică este altfel decît toate celelalte cîte le-a avut Italia în ultimii 34 de ani, cîți au trecut de la eliberare. Altele sînt azi raporturile dintre partide, alta configurația socială a țării, altfel se exprimă criza economică în acest al nouălea an al existenței sale italiene.

Firesc, deci, ca și soluția să fie *altfel*, deosebită de toate cele pe care, pînă acum, lumea politică din această țară le-a dat diverselor probleme cu care a fost confruntată. Practic, Italia se află, astăzi, la ora punerii de acord a politicului cu economicul și socialul care, aflate încă sub semnul urgenței, reclamă o soluție de urgență. Dar, înainte de a ne referi la termenii acestei soluții, se impune o examinare a mutațiilor economico-sociale intervenite în Italia pe parcursul ultimei mari crize, cea a anilor '70. O privire retrospectivă este necesară pentru înțelegerea mai exactă a momentului politic actual, caracterizat prin exigența participării tuturor forțelor democratice la conducerea directă a treburilor țării.

CRIZA — ANUL 9. Marii crize a anilor '70 cu greu i s-ar putea găsi o „zi de naștere", o dată emblematică așa cum a avut-o, în acea „joie neagră" a Bursei din New York, marea depresiune a anilor '30. A porni numai de la creșterea prețurilor petrolului din octombrie 1973 ar echivala cu limitarea la un singur — deși relevant — aspect al crizei de azi a lumii capitaliste, trecînd sub tăcere altele, care acționau de mai multă vreme și mai în profunzime. În ce privește Italia, semnele clare de criză (neidentificate însă ca atare la vremea aceea) aveau să se manifeste odată cu încheierea ciclului economic 1964—1969, stagnarea și recesiunea economică fiind interpretate drept simple și banale descreșteri conjuncturale. Dar, cu timpul, acestea aveau să se dovedească incapabile de a reveni spre o spirală a expansiunii. Neînțelegerea unei asemenea „stări" a economiei era primul indiciu al unei slăbiciuni mai profunde și mai organice, menită să devină una din trăsăturile specifice ale „cazului italian".

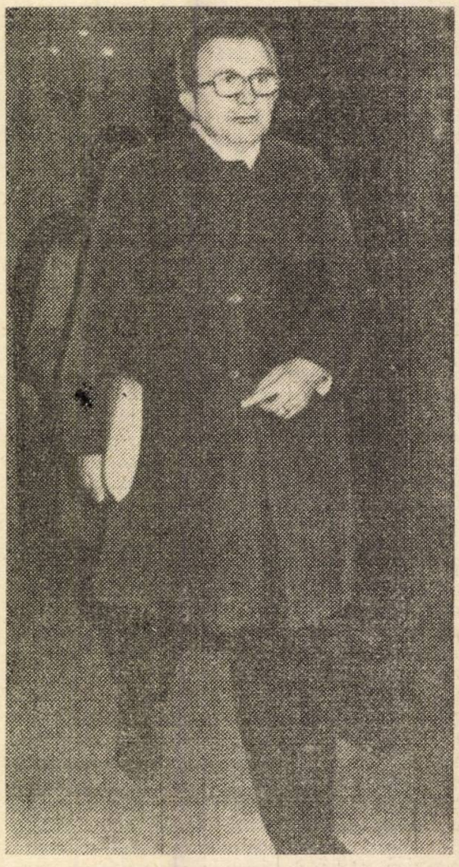

Premierul demisionar Giulio Andreotti a fost însărcinat de președintele Pertini cu formarea unui nou guvern, al 37-lea de după al doilea război mondial

Sub impactul crizei economice aveau să se producă, la fel de rapid și profund, mutații în structura claselor și păturilor sociale, în raporturile dintre ele și din cadrul lor. De remarcat evoluții comune și altor societăți capitaliste (ca, de pildă, declinul burgheziei tradiționale — industriale și agrare —, a acelor „mari familii", estompate și sufocate de invazia capitalului internațional), dar și specifice pentru o țară ca Italia, unde „micii patroni" au cîștigat teren, devenind exponenții unei in-

Enrico Berlinguer, secretarul general al P.C.I. (stînga), şi Benigno Zaccagnini, secretarul general al democraţiei creştine, precizează poziţiile partidelor lor la ieşirea de la Palatul Quirinale

dustrializări mai credibile decît cea datorată „catedralelor" pe care le reprezentaseră, cu un deceniu mai înainte, marile familii. Spre deosebire de alte societăţi vesteuropene, în cea italiană s-a produs o uzură a competenţei înseşi a unor cercuri dominante, aflate prea multă vreme sub autoritatea democraţiei creştine, care a împins, dincolo de orice limită, ingerinţa în toate domeniile vieţii economice şi sociale, şi aceasta din dorinţa, mai mult sau mai puţin explicită, de a controla centrele vitale ale ţării. Treizeci de ani de putere aproape absolută i-au permis democraţiei creştine să-şi extindă influenţele spre sectoare direct sau indirect controlate de stat, dar toţi aceşti ani aveau să se întoarcă, în cele din urmă, împotriva puterii înseşi, slăbită datorită tocmai structurilor de ea create. Refuzînd, mai întîi, reformele, încercînd, apoi, în mod iluzoriu, să vindece rănile structurale mereu mai acute prin vechi manevre conjuncturale, clasa conducătoare italiană (recurgînd la o succesivă serie de formule de compromis, precum „centrul stînga", „centrul dreapta", „guverne monocolore democrat-creştine", „guverne estivale" sau „de aşteptare") s-a aflat, la un moment dat, în imposibilitatea de a înţelege adevărata dimensiune a „răului italian", ca şi sensul istoric al proceselor declanşate începînd cu „toamna caldă" a lui 1969.

O caracteristică specifică a ceea ce avea să fie numit „cazul italian" trebuie căutată în modul nou şi original în care mişcarea muncitorească, în primul rînd partidul comunist au devenit protagoniştii căutărilor ieşirii din criză. Cu fiecare an, „problema muncitorească" va ocupa *centrul* vieţii politice şi sociale italiene ; ideea că, fără concursul mişcării muncitoreşti, ieşirea din criză este imposibilă, iar perspectivele incerte, instabile şi periculoase, îşi face tot mai mult loc în gîndirea societăţii italiene. Înainte chiar de izbucnirea crizei pe terenul economic şi înainte de „toamna caldă", Congresul XII al P.C.I. semnala (la începutul lui 1969) existenţa unei *crize sociale*, de nerezolvat în vechile scheme, şi sublinia actualitatea perspectivei gramsciene a unui „nou bloc istoric", prin care clasei muncitoare îi revine un rol conducător în cadrul societăţii. Odată cu eşuarea formulei de centru-stînga, incapabilă să răspundă eficient problemelor acute ale ţării, şi într-o situaţie de criză economică fără precedent, de tensiune — generată de valul terorist — şi de imobilism al instituţiilor tradiţionale, necesitatea dialogului între toate forţele democratice pentru guvernarea ţării devenise evidentă. Îndelung amînat, aportul gîndirii şi acţiunii politice ale comuniştilor nu mai putea fi marginalizat. Dimpotrivă, situaţia născută în urma votului de la 20 iunie 1976 impunea acceptarea lui de către toate forţele politice, de democraţia creştină în primul rînd.

BILANŢUL „NOII MAJORITĂŢI". Cele cinci partide care, timp de aproape un an, au sprijinit guvernul monocolor condus de Giulio Andreotti au acceptat ideea că, fără concursul responsabil al tuturor forţelor politice şi sociale, criza economică nu poate fi depăşită ; că, fără un front compact de energii şi voinţe politice, ordinea democratică, în mod brutal sfidată de terorism, nu poate fi apărată ; că, fără aportul tuturor forţelor progresiste, nu este posibilă elaborarea şi aplicarea marilor reforme de structură în domeniul învăţămîntului, asistenţei medicale, locuinţelor şi, mai ales, al sudului subdezvoltat — Mezzogiorno. Cele unsprezece luni de fiinţare a acestei majorităţi au un bilanţ ce nu poate fi considerat nici negativ, dar nici pozitiv: criza economică a fost, în oarecare măsură, atenuată, dar planul trienal de dezvoltare a ţării nu conţine nici acum garanţii materiale concrete pentru transpunerea în fapt a prevederilor sale ; lupta împotriva terorismului a înregistrat cîteva succese, nesemnificative însă atîta vreme cît ţara trăieşte încă sub teroarea „strategiei tensiunii" ; în ce priveşte reformele, unele dintre ele au demarat, altele se află la punctul zero. Mezzogiorno-ul — scria un comentator — „nu numai că şi-a pierdut iluziile, dar este cuprins de mînie". Din 1970, anul revoltelor de la Reggio Calabria, meridionalii (care deţin cifra record de 900 000 de şomeri) se plîng de a fi fost trădaţi de un guvern care nu şi-a ţinut promisiunile. În 1978, de pildă, calabrezii aşteptau începerea lucrărilor la complexul siderurgic de la Gioia Tauro care urma să creeze 7 000 noi locuri de muncă. Dar criza mondială a siderurgiei şi constatarea că Gioia Tauro este „prea departe" au dus la stoparea lucrărilor, deşi, pînă acum, exproprierile şi terasările au înghiţit cîteva sute de miliarde de lire. Şi aceasta în timp ce criza a afectat serios întreprinderi precum „Alfasud" de la Pomigliano d'Arco, din apropiere de Neapole, centrul siderurgic de la Bagnoli sau societatea de construcţii aeronautice „Aeritalia". În asemenea condiţii, nota corespondentul „France Presse", „tot ceea ce vine de la Roma este suspect". Promisiunile făcute meridionalilor în cadrul planului trienal de relansare economică sînt primite cu scepticism. Sindicatele cer garanţii, în special în ce priveşte investiţiile. O grevă generală de patru ore a fost decisă, la 2 februarie, de cele trei mari centrale sindicale, care consideră „decepţionante" şi „insuficiente" răspunsurile date de guvernul Andreotti problemelor sudului.

Adăugate celorlalte probleme nerezolvate, escamotate sau unilateral abordate de guvernul democrat-creştin (v. „Lumea" nr. 6/1979), nerealizarea, de către acesta, a obiectivelor puse de comun acord, absenţa spiritului deschis de colaborare şi consultări, de respect reciproc între toate forţele democratice din ţară i-au determinat pe comunişti să-şi retragă sprijinul acordat la 16 martie anul trecut, pentru a propune constituirea unui guvern cu participarea tuturor partidelor democratice. De altfel, încă de la 9 martie 1978, cînd — după 50 de zile şi 7 ore de negocieri şi suspens-uri din cele mai dramatice — avea să fie semnat, la Roma, acordul „noii majorităţi" se preciza că „partidele au convenit să reexamineze situaţia în cazul în care condiţiile pentru atingerea obiectivelor economice nu vor fi realizate". O frază-cheie care lăsa să planeze ameninţarea destrămării acordului şi, implicit, a majorităţii parlamentare.

Hotărîrii P.C.I. de a nu mai sprijini un guvern ce nu are putinţa să iasă de sub influenţa forţelor conservatoare democrat-creştine, „fapt vizibil şi în diferite declaraţii ale reprezentanţilor săi făcute atît în ţară, cît şi peste hotare" (Enrico Berlinguer), i s-au alăturat socialiştii, conştienţi, şi ei, de faptul că „este o anomalie să existe o majoritate constituită din cinci partide — şi un guvern format de un singur partid". (Bettino Craxi).

GUVERN SAU ALEGERI. Odată criza politică declanşată, poziţiile principalelor partide se arată a fi categorice, dar şi precaute. Motivele sînt multiple şi ele explică paradoxul. Dincolo de criza economică, socială şi morală, resimţită de ţară cu deosebită acuitate, datorită climatului de insecuritate creat de violenţa extremistă, există conştiinţa că, pe acest fundal, recurgerea la alegeri generale anticipate ar face şi mai grave problemele ce se încearcă a fi rezolvate. În ce priveşte democraţia creştină, aceasta ar avea un motiv în plus : o nouă prezentare la urne poate aduce, ca element nou faţă de cea precedentă, faptul că o mare parte a acestui partid ar trebui să-şi asume răspunderea de a explica electoratului propriu raţiunile pentru care se află în imposibilitatea de a guverna cu partidul comunist, deşi, timp de aproape un an, i-a acceptat colaborarea, aceasta dovedindu-se pozitivă şi utilă ţării.

P.C.I., ca principal reprezentant al clasei muncitoare italiene, consideră că, acum, lucrul cel mai important îl reprezintă deschiderea unei noi faze politice, în măsură să garanteze acele acţiuni şi obiective necesare pentru înfruntarea unei situaţii pe care o caracterizează drept „gravă". Referindu-se la comentariile apărute imediat după declanşarea acestei ultime crize, „L'Unità" scria că se înşeală cei ce consideră că ea poate fi soluţionată ca în trecut, aşa cum se întîmpla cu crizele centrului-stînga, cînd, neschimbîndu-se nimic din substanţă, se recurgea la diverse formule, mai mult sau mai puţin valabile. „E o gravă eroare — subliniază ziarul. Şi e bine să se ştie, încă de pe acum, că, de această dată, situaţia este alta".

Sarcina pe care o are premierul demisionar Giulio Andreotti, şi anume aceea de a forma un nou guvern, se anunţă — sînt de părere observatorii prezenţi în aceste zile la Roma — dificilă, dacă nu imposibilă, atîta vreme cît democraţia creştină refuză să ia în considerare propunerea comunistă de constituire „a unui guvern cu participarea tuturor partidelor democratice, inclusiv partidul comunist", aceasta fiind — după cum sublinia secretarul general al P.C.I., Enrico Berlinguer — „soluţia cea mai valabilă pentru a stabili o solidaritate efectivă între partide şi în ţară".

Rodica Dumitrescu

R.P. POLONĂ

Autoconducerea muncitorească — direcții de acțiune

Lucrările celei de-a II-a Consfătuiri Naționale a Reprezentanților Autoconducerii Muncitorești, convocată la propunerea primului secretar al C.C. al P.M.U.P., Edward Gierek, și în baza unei hotăriri a Biroului Politic al C.C. al P.M.U.P., din luna mai 1978, se înscriu ca o continuare a dialogului început, în luna iulie anul trecut, de către conducerea de partid și de stat cu reprezentanții celor peste 13 000 organe ale autoconducerii muncitorești din tot atîtea întreprinderi și instituții din sectorul economiei socialiste.

Din discuțiile de la consfătuire s-au desprins, cu claritate, direcțiile asupra cărora trebuie să-și concentreze atenția organele autoconducerii muncitorești, apreciate a fi una din verigile cele mai importante ale sistemului socialist al puterii populare, cărora conducerea de partid și de stat îi dă o înaltă apreciere, respectiv căutarea celor mai bune și adecvate căi și modalități pentru creșterea pe mai departe a eficienței dezvoltării economico-sociale a țării și, pe acest plan, mobilizarea tuturor colectivelor de oameni ai muncii în realizarea și depășirea sarcinilor planului pe acest an. În prezent, s-a arătat la consfătuire, trebuie pus un accent deosebit pe folosirea la maximum a factorilor eficienți de creștere și a tuturor rezervelor existente încă în multe uzine și întreprinderi.

Consfătuirea a permis și evidențierea unor fenomene negative în activitatea unor organizații ale autoconducerii muncitorești, cum ar fi, de exemplu, schematismul în abordarea sarcinilor, limitarea activității la ținerea Conferințelor Autoconducerii Muncitorești fără a exercita un control sistematic ulterior asupra îndeplinirii hotărîrilor luate. „Nu există și nu poate exista sferă a vieții în uzine, întreprinderi sau instituții în care autoconducerea muncitorească, căutînd metodele cele mai eficiente, să nu poată îndeplini cu tot mai multă hotărîre funcțiile sale, să-și extindă baza activității" — s-a arătat la tribuna consfătuirii.

Evantaiul aspectelor cu implicații directe pe plan național, care au făcut obiectul discuțiilor la consfătuire, a fost foarte larg. Referatul prezentat de premierul Piotr Jaroszewicz, precum și cuvîntarea rostită de Edward Gierek au evidențiat acele aspecte și probleme care se cer rezolvate pe anul în curs, insistîndu-se asupra necesității creșterii contribuției organizațiilor autoconducerii muncitorești la realizarea în condiții și cu rezultate cît mai bune a sarcinilor planului de dezvoltare economico-socială pe 1979, la efortul general de recuperare a rămînerilor în urmă provocate de iarna grea din primele zile ale lunii ianuarie. „Sarcinile pe anul trecut, arăta tovarășul Gierek, le-am realizat în condiții deloc ușoare. De asemenea, startul în îndeplinirea planului pe 1979 este substanțial mai dificil decît am prevăzut. În toate întreprinderile și uniunile pe ramură trebuie întreprinse astfel de acțiuni pentru a recupera rămînerile în urmă de la începutul lunii ianuarie și a realiza pe deplin sarcinile planificate pe acest an".

Primul secretar al C.C. al P.M.U.P. a atras atenția că verigile autoconducerii muncitorești „trebuie să-și concentreze atenția în primul rînd asupra unei mai bune adaptări a producției la necesitățile sociale, asupra îmbunătățirii gospodăririi materialelor și a organizării muncii, a întăririi disciplinei și folosirii eficiente a timpului de muncă al oamenilor, mașinilor și utilajelor. Trebuie analizate deosebit de profund toate posibilitățile de reducere a cheltuielilor proprii de producție, considerîndu-le ca o importantă sarcină socială și de producție".

În 1978, arăta premierul Jaroszewicz, an „care nu a fost unul dintre cei mai ușori, s-a realizat un progres prea redus în sfera eficienței gospodăririi și a reducerii cheltuielilor de producție". „Rînd pe rînd, sublinia premierul, am fost confruntați cu necesitatea de a împăca necesitățile în creștere cu posibilitățile de satisfacere a lor, scopurile sociale cu realitățile economice". Părerea generală exprimată la consfătuire este că multe dintre greutățile manifestate în 1978 ar fi putut fi evitate, între altele, dacă ar fi fost realizate cu spirit de răspundere, de către toți, sarcinile în sfera raționalizării consumului materiilor prime din import, în condițiile în care, așa cum arăta Edward Gierek, „în lume, materiile prime sînt tot mai scumpe și pot fi procurate tot mai greu. Această situație ne obligă să tragem concluziile corespunzătoare pentru activitatea noastră în fiecare întreprindere".

Situația creată la începutul acestui an a evidențiat, după cum s-a arătat la consfătuire, „multe slăbiciuni în activitatea oamenilor aflați chiar în posturi de conducere la diferite niveluri ale administrației economice". Se impune o analiză îndeosebi în domeniul combustibililor și energiei, unde s-a înregistrat, la începutul lunii ianuarie, un deficit serios. În domeniul energiei electrice a fost formulată ca o cerință imperioasă pe scara întregii țări respectarea „regimului stabilit de economii și de a nu se permite depășirea limitelor în vigoare", paralel cu necesitatea ca constructorii de mașini și utilaje să caute noi soluții tehnologice care să permită economisirea de energie. Consumul de cărbuni este considerat exagerat, impunîndu-se cu necesitate lichidarea cu consecvență a cazurilor de risipă.

La consfătuire s-a subliniat că sarcinile trasate pentru 1979 „trebuie să fie considerate ca minime", un rol important în mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii la depășirea prevederilor de plan revenind organizațiilor autoconducerii muncitorești.

Discuția a reliefat ca element major necesitatea intensificării eforturilor pe toate planurile în combaterea unor aspecte și fenomene negative ca, de exemplu, indiferența față de lucrul de mîntuială și față de rebuturi, care au adus economiei naționale, în 1978, prejudicii de peste 20 miliarde zloți. Lupta împotriva „neglijenței și risipei" trebuie coroborată cu o acțiune consecventă și cît se poate de hotărîtă de combatere a unor „practici de a realiza venituri prin majorarea nejustificată a prețurilor și modificarea sortimentelor", pornindu-se de la premisa că „progresul înregistrat în acest domeniu în 1978 a fost insuficient". S-a arătat în cursul dezbaterilor că majorarea prețurilor, rezultată din deciziile nejustificate și arbitrare luate în unele întreprinderi și uniuni pe ramură, a influențat într-o măsură prea mare creșterea cheltuielilor de întreținere în anul trecut. În acest domeniu, ca și în alte sectoare, întărirea rolului de control al organizațiilor autoconducerii muncitorești, prin perfecționarea în continuare a structurii organizatorice a lor, este considerată a fi oportună și binevenită.

„La jumătatea acestui an, sublinia în cuvîntarea sa Edward Gierek, ne vom întîlni la cea de-a III-a Consfătuire Națională a Reprezentanților Autoconducerii Muncitorești. Aș dori să putem spune atunci cît am făcut, nu numai pentru recuperarea rămînerilor în urmă din primele zile ale lunii ianuarie, dar și în realizarea planului pe acest an, și ce vrem să facem pentru a ne prezenta la Congresul al VIII-lea al P.M.U.P. cu realizări demne. Sînt convins că vom putea raporta Congresului că am folosit pe deplin timpul pe care l-am avut la dispoziție pentru binele socialismului, pentru binele poporului, pentru dezvoltarea țării noastre".

Iosif Dumitrașcu

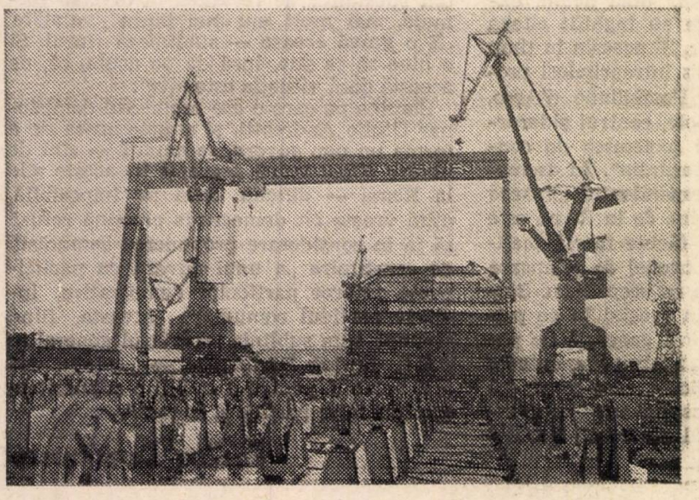

Șantierele navale „Comuna din Paris" din Gdynia

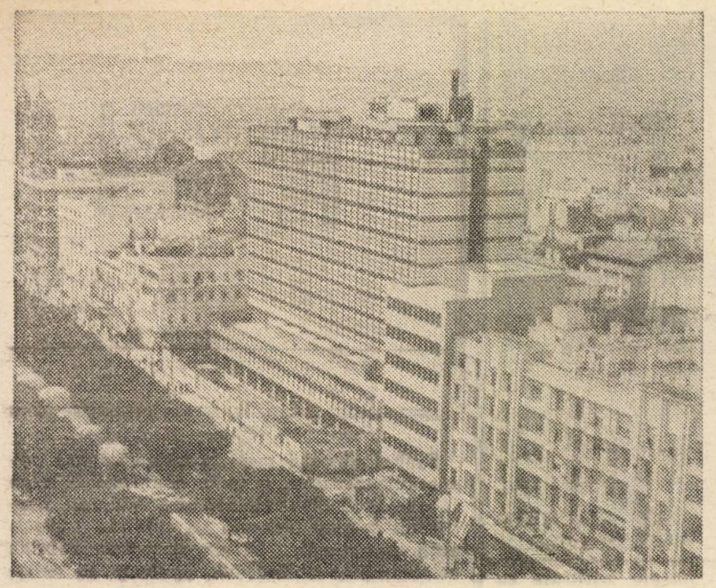

Tunis — elocventă imagine a spiritului unui popor

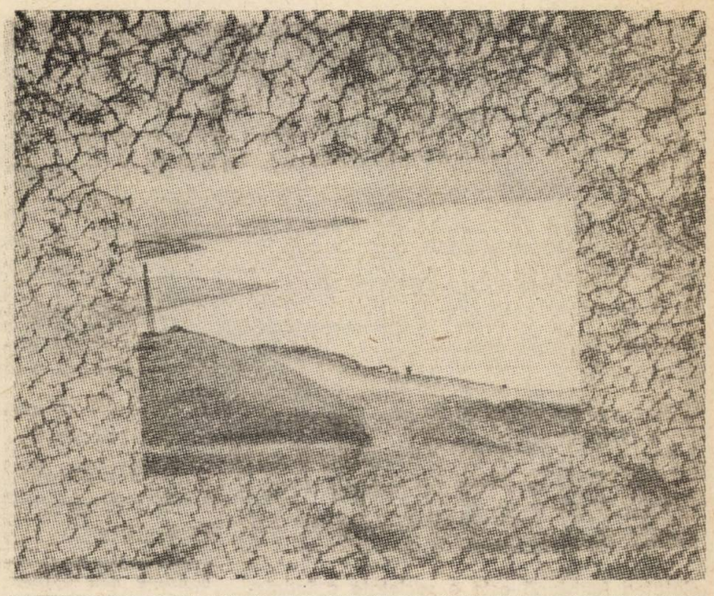

Neîntreruptă luptă și stavilă împotriva secetei

REPORTAJ PE GLOB

De la Tunis la Sfax...

Radu Pascal

Sfax — vechi ziduri medievale, principal centru al fosfaților

Vitalitatea urbanistică a Tunisului, puternică, haotică infuzie de tumult uman, dens, neîntrerupt, explozii colorate de modernism arhitectural, supuse, însă, deseori, rigorilor de calm secret ale liniilor arabe, alteori înecate în atmosfera insidioasă, persistentă, îndărătnică a îngălbenitelor imobile de tip colonial francez, amintire a transplantului artificial de provincie meridională a Franței, sub cerul arab, cetatea Medinei (orașul arab), drastic demarcată nu atît prin sobrietatea aspră a zidurilor, ci prin insularitatea sa orgolioasă, de gospodărească recluziune în fața invaziilor din afară, cetatea de altădată, unde, prin capilarele strîmte ale ulițelor în pantă, nu omul ci timpul domnește, perimetrul migălos orînduit al suk-ului (bazarul), sanctuar al micului comerț, unde, mai curînd, așteptarea senină pare să domine tensiunea febrilă a actului de vînzare-cumpărare, în fine, izbăvite, printr-un fenomen de organică purificare, din această insolită alchimie urbanistică, împrejurimile de coline domoale, în care, patriarhal și primitor punct de reper, ceainăria din Sidi Bou Saïd se oferă ca oază, invitînd la meditație, de la ale cărei trepte tocite de vreme se deschid, peste verdele luxuriant al grădinilor, peste discreția alb-albastră a vilelor rezidențiale, stropite de sîngele magnoliilor, cerul și marea, într-o nostalgică simbioză, adăpostind, ca în căușul unei palme mici, celebritatea ruinelor Cartaginei, cîteva pietre rămase din gloria romană, la țărmul umil al unui port pescăresc, căruia doar efortul livresc ar putea să-i redea strălucirea punică...

...Tunis, apoi Soussa, scăldată de valurile Mediteranei, în fine, la capătul unui drum prin nesfîrșitul livezilor de măslini, Sfax, industrios paradis autohton al fosfaților, înscris în parametrii, puțin îngăduitori pentru culoare, ai disciplinei celor care concep decolajul țării prin exploatarea bogățiilor ascunse ale pămîntului ; bogății puține, putem vorbi chiar de o sărăcie a resurselor, care, fără a fi receptată cu modestie, a îmbogățit, deopotrivă, o mentalitate tunisiană, congenital cumpătată, prin valențele prețioase ale spiritului de economie, ingeniozității și raționalității.

De la Tunis la Sfax — un itinerar în care contactul cu țara a început și a sfîrșit prin acel contact uman, precumpănitor și cald, dăruit de sentimentul de sinceră deschidere colegială a celor care m-au însoțit nu atît prin geografia concretitudinii tunisiene, ci, mai curînd și mai mult, prin peisajul interior al trăirilor umane care dau, astăzi, suflet și forță unei țări ce-și profilează ferm, dar fără ostentație, o identitate proprie. Un itinerar în care găsesc, acum, firească lui prelungire în memorie prin ceea ce aș putea denumi — sintetic și, deci, inevitabil, schematic — spiritul tunisian. Cultul moderației — mi s-a spus, l-am regăsit apoi sub cele mai diverse ipostaze — este caracteristic pentru un mod de a concepe viața, întemeiat pe o inegalabilă artă a sintezei. O sinteză în care istoria i-a învățat pe oameni să împace antinomiile, aici, pe meleaguri — mereu aceleași meleaguri — în care confluențele cele mai diverse au trecut, s-au pierdut în vreme pentru a rămîne în oameni, mereu aceiași oameni. Și, poate am înțeles mai mult decît din orice explicație doctă, bazată pe logica legăturii dintre subiect și predicat, dintr-un bogat recital dat de orchestra radioului din Sfax în care, tulburătoare, melopeea substanței arabe, dense și definitorii, era ritmată de pulsațiile șingelui andaluz și de umbrele fugare ale negritudinii venite din sud.

Conștiința aceasta, de veche obîrșie, a sintezei și echilibrului am regăsit-o în atitudinea individuală, dar — cum era în firea lucrurilor — și în felul de a concepe racordul țării la exigențele modernității, fără lezarea tradițiilor ; un proces în care aspirația independenței și sentimentul vital al demnității naționale și-au croit o matcă originală de înnoire a structurilor sociale, în spiritul unei filozofii islamice, care, fără a face abstracție de contradicțiile inerente, se dovedește a fi un element unificator al eforturilor colective și neinhibator deschiderilor spre experiențele utile unei accelerate dezvoltări. În fond, filozofia politică desturiană de aici, din strădania înțelegerii acestui mod de existență, își datorează audiența națională.

Eliminînd, pe cît posibil, excesele de tot felul, societatea tunisiană tinde spre un „just echilibru („juste milieu") în care, ca normă intimă, se dorește a fi — așa cum îmi spunea un înalt funcționar din Ministerul de externe — acea „bucurie de a trăi" („joie de vivre"). Dar o bucurie de a trăi în ritmurile noi ale „bătăliei pentru dezvoltare". Căci so-

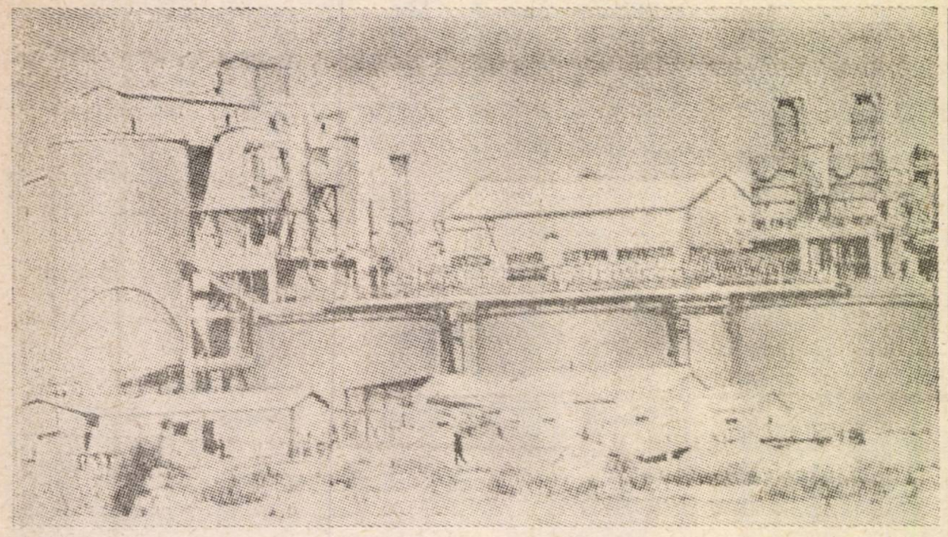

Uzinele din Gabes — gazele naturale ca sursă de energie

cietatea tunisiană este o societate a îndrăznelii creatoare și, deopotrivă, a echilibrului ; mai exact : „societé de défi et d'équilibre".

Efortul unei dinamici echilibrate este determinant pentru strategia economică a țării, aflată, acum, în plin al cincilea plan de dezvoltare. Obiectivul : consolidarea independenței prin depășirea fenomenelor de criză și menținerea unui ritm de creștere medie de 7,5 la sută, în paralel cu un complex de măsuri menite să atenueze tensiunile sociale și să armonizeze discrepanțele în dezvoltarea regiunilor, precum și între diferitele sectoare productive.

Pe aceste coordonate, 1979 — declara, în toamnă, primul ministru Hedi Nouira, în fața Adunării Naționale, prezentînd bugetul — va trebui să fie anul redresării și, de asemenea, al reexaminării unor anumite opțiuni generale în materie de politică industrială. Menținerea unui ritm înalt de creștere constituie — în opinia autorităților — fundamentul însuși al operei de depășire a stării de țară în curs de dezvoltare. Dincolo de cifre și proiecte economice, interesant se relevă, cu deosebire, reflexul unor exigențe în sfera atît de complexă a mentalităților. „Să fim pătrunși de ideea că, dacă trebuie să producem pentru a consuma, este necesar — preciza primul ministru — să economisim, adică să acumulăm pentru a investi, deci să producem mai mult și mai bine". Și, în aceeași suită, un avertisment în care predominantă este nu austeritatea severă, ci preocuparea pragmatică pentru conservarea mereu aceluiași echilibru în modul de a concepe viața și dezvoltarea : o „punere în gardă împotriva unei euforii care poate să nu dureze și care depinde de o criză a mediului nostru economic înconjurător sau de recoltele proaste — ceea ce se și poate întîmpla" ; de aici apelul la „comportarea cea mai rezonabilă", care constă în „a ține seama de slăbiciunile economiei noastre, de fragilitatea structurilor de producție" ; și, în consecință, consecvența unei preocupări de a nu cădea în greșeala de „a ne comporta, în ce privește ambițiile, ca o țară bogată, iar, în ceea ce privește politica socială, ca o țară dezvoltată, cînd, în fapt, nu sîntem încă decît o țară în curs de dezvoltare cu resurse destul de limitate și a cărei reușită economică face, deseori, uitată fragilitatea".

O redimensionare a sarcinilor economice, fixarea unor raporturi mai optime între diferitele sectoare pun în valoare ceea ce s-a numit „prioritatea priorităților" : un accent mai mare pe proiectele direct productive și, în special, cele care absorb rapid mîna de lucru ; deci, o dezvoltare intensivă, mai cu seamă a întreprinderilor mici și mijlocii, fără, însă, a se neglija sectoarele-cheie ale industriei grele și, înainte de toate, ale celei extractive (fosfați, petrol). Totul — implicînd o mobilizare mai stimulativă a investițiilor atît interne, cît și externe, dar într-o proporție care să nu afecteze și mai mult o balanță deficitară.

Sînt, acestea, cîteva repere ale unor noi reorientări, toate subordonate imperativului unei dezvoltări accelerate constante. O dezvoltare care, prin ea însăși, revoluționînd mentalitățile, se dorește a fi în deplină consonanță cu structurile specifice ale societății, cu posibilitățile și necesitățile reale ale țării.

Vom adăuga, aici, în aceeași încercare de sinteză, marea problemă a agriculturii tunisiene, pentru că de ea depinde, în bună măsură, soluționarea judicioasă a nu puține discrepanțe sociale, soluționare care se vrea, și ea, în același spirit al echilibrului : înaintea tuturor, echilibrul între sat și oraș, ceea ce impune stoparea tendinței de exod spre centrele urbane, care, prin saturație, poate crea fenomenul de marginalism, cu latențele sale de frustrare. Există, în acest domeniu, un efort național în care „bătălia dezvoltării" este, în esență, o bătălie împotriva unei naturi capricioase, prea puțin darnice în roade. Căci sărăcia minerală a solului se întovărășește, pe aceste meleaguri, cu cronica penurie de apă. Și e poate nostalgică celebra imagine antică a Tunisiei ca „grînar al Romei". Cineva îmi istorisea o legendă, de orgolioasă explicație, în care aridatea peisajului tunisian s-ar datora voinței împlinite a unei regine autohtone care, în fața năvălitorilor, ar fi preferat fantasticul autodafé al vitalității vechilor pămînturi, decît intrarea lor în stăpînirea opresorilor. Acum, deplin stăpîni pe pămîntul lor, tunisienii s-au angajat într-un pariu, nu mai puțin orgolios : să facă din grînarul de altădată al Romei propriul lor grînar. Apa — am constatat — e una din marile teme de dezbatere într-o țară cu vocație agricolă : subiect de inventivitate tehnică, potențînd elanuri creatoare, ea concentrează, în sine, un vast efort avînd ca obiectiv de cîpătîi autosuficiența alimentară.

■

Elementele primordiale ale dezvoltării tunisiene — oricît de sumară, poate superficială, ar fi această rapidă trecere în revistă — se regăsesc, toate, într-o unitate de esență, care, aici, este deseori definită ca un „contract de civilizație". Nedorind să mai insist asupra aceleiași capacități proprii tunisiene de a gîndi existența și dezvoltarea în termenii sintezei, voi remarca doar strădania realistă, lucidă a acestui popor de a se autodefini în însuși procesul complex de înnoire spre cotele unei civilizații moderne, născute și crescute în matca spirituală a unor vechi tradiții. *Țară arabă*, prin însăși substanța sa vitală, prin legăturile sale de solidaritate, *țară africană*, printr-o dinamică apartenență la continent, *țară mediteraneană*, legată de destinele Europei — Tunisia se înfățișează lumii, distinctă în concertul țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, deschisă cooperării largi pentru o lume pașnică și mai dreaptă, deschisă, în ultimă instanță, viitorului.

REPORTAJ PE GLOB

Simbol al celui mai „brazilian" dintre pămînturile Braziliei, o lume complexă în care se amestecă albul cu negrul și mulatrul, riturile de origine africană cu cele de proveniență europeană, într-un sincretism specific comunităților multirasiale, opulența cu neîmplinirile, acestea ar fi, în atribute sintetice, orașul Salvador, fosta capitală a țării timp de aproape două secole, actualul oraș de căpetenie al statului Bahia, din nord-estul Braziliei.

La început, prin munca sclavilor de origine africană, apoi prin cea unită a tuturor raselor ce-și găsesc reprezentarea în această regiune, Salvador — Bahia pune azi în evidență un extraordinar patrimoniu istoric și artistic, o bogăție naturală și umană unice, o frumusețe peisagistică de neegalat. Apariția orașului este o adevărată revelație în zona în care este așezat. După ce străbați întinderile fără sfîrșit ale statului Bahia, după ce treci prin purgatoriul zăpușitor al plantațiilor de trestie de zahăr sau ale altor culturi tropicale, care străjuiesc fîșia litorală, sau după ce străbați întinse arii de cactuși uriași din zonele mai uscate din interior, ajungi în oaza de la intrarea golfului Todos los Santos, unde se află Salvador, poate cel mai pitoresc și mai fascinant oraș al Braziliei.

Avînd peste 1,5 milioane de locuitori, orașul Salvador — Bahia este situat la intrarea golfului, pe malurile Atlanticului, într-o zonă de coline, uneori domoale, alteori accidentate, dar care, rareori, trec de 80 de metri. Orașul prezintă două fațete distincte ale căror contraste sînt neîndoielnice : la nivelul mării, pe o fîșie îngustă, zona veche, numită și „Orașul de jos", avînd dintotdeauna funcție portuară și comercială, reprezentînd, de fapt, ceea ce a mai rămas din fosta capitală federală ; partea mai nouă, numită și „Orașul de sus", unde se află principalele instituții locale, te întîmpină cu o arhitectură modernă, cu un ritm alert, caracteristic timpurilor noastre. Văzută de pe colinele „Orașului de sus", partea veche oferă o panoramă splendidă : golful, apele sale de o culoare verde-închis, punctat de promontorii pe care se înalță cu semeție forturile ce odinioară apărau orașul. Țîșnind dintre vestigiile coloniale ale bisericilor baroce și ale vechilor fortărețe, se înalță zgîrie-norii recenți, într-o coexistență armonioasă a vechiului cu modernul, care încarcă de splendoare arhitectura orașului, peisajul urban. Ambianța inedită este sporită de imaginația populară care, plecînd de la rețeaua de subterane ce leagă principalele biserici și mănăstiri, a dat naștere la numeroase legende privind comorile ce ar fi ascunse aici de foștii colonizatori. De altfel, la Salvador s-au scris pagini întregi din istoria Braziliei, fiecare edificiu fiind o mărturie a unor vremuri de luptă pentru neatîrnare, pentru eliberarea de sub dominația portugheză. La Salvador, la 10 februarie 1821, izbucnește o suită de revolte ce aveau să sfîrșească numai cu dobîndirea indepen-

Despre Salvador — Bahia sau specificul brazilian

Gheorghe R. Burlacu

denței Braziliei de sub dominația Portugaliei. Mai tîrziu, ideile republicane găsesc aici un ecou tot atît de larg, marcînd întreaga jumătate de secol ce desparte actul independenței de cel al abolirii sclaviei.

Este un oraș al veșnicei primăveri tîrzii, cu temperaturile sale aproape constante în tot timpul anului, oscilînd ușor în jurul mediei de 25°C și beneficiind permanent de reconfortanta briză oceanică. De asemenea, este unul dintre cele mai vechi centre urbane ale Braziliei. La început, a avut funcția de capitală a țării și de principal port de îmbarcare a zahărului către Europa. Ulterior, devine un centru de export de bovine, tutun, aur, pietre prețioase. În secolele XVII și XVIII, pe vremea cînd era capitală federală, orașul cunoaște o perioadă de mare înflorire, din această etapă datînd extraordinara dezvoltare a arhitecturii baroce. După mutarea capitalei la Rio de Janeiro, în 1763, evoluția acestui centru este mai lentă, ajungînd să piardă treptat condiția de principal oraș al țării, apoi chiar al nord-estului.

Dezvoltarea industrială este încă într-o fază incipientă, axată în principal pe prelucrarea primară a materiilor prime agrozootehnice : cacao, tutun, piele, uleiuri vegetale, țesături, sucuri și fructe tropicale. În ultima vreme, a început să se dezvolte industria chimică și petrochimică, ca urmare a descoperirii unor zăcăminte de petrol în regiune. Construirea rafinăriei Landulfo Alves, a hidrocentralei Aratu, a altor obiective industriale și comerciale a dus la dinamizarea vieții economice a orașului căruia i se deschid, azi, perspective ample în conformitate cu planurile guvernului de dezvoltare prioritară a zonei de nord-est. Port important, Salvador este, de asemenea, un important centru de legătură feroviară și rutieră între nordul și sudul Braziliei.

Salvador deține un patrimoniu arhitectonic și istoric dintre cele mai bogate și expresive din America de Sud, prezent în cartierele coloniale, în numeroasele muzee, biserici, forturi etc. Oraș pitoresc, renumit prin plajele sale și prin numeroasele vestigii istorice, el constituie al doilea centru turistic al Braziliei, după Rio de Janeiro. Exuberanța tropicală este completată de manifestările culturale populare de o mare bogăție și originalitate, purtînd amprenta influenței afro-braziliene. Aici se desfășoară, în luna februarie, cel mai autentic carnaval din Brazilia (la Rio de Janeiro, acesta s-a transformat, în bună măsură, într-o industrie turistică, pierzîndu-și întrucîtva atributul spontaneității populare), ca și numeroase alte manifestări tradiționale.

Succesiunea de plaje ce se întind pe o lungime de 30 km constituie o marcă aparte de frumusețe și poezie ; ele sînt străjuite de o parte de salba de cocotieri, de cealaltă, de „jangadele" (bărci pescărești) zvelte ce alunecă ușor pe luciul apelor Atlanticului. Aici se desfășoară, în timp de sărbătoare, adevărate festivități populare, multe din ele cu rădăcini adînci în obiceiurile africane. Tot aici are loc spectacolul pescuitului, la care, alături de bărbații ce trag plasele, participă întreaga suflare, prin cîntece și voie bună, transformînd această trudă în sărbătoare, în spectacol popular.

Salvador este un oraș al veseliei, căci așa cum afirma poetul Jorge Amado, „poporul este mai puternic decît mizeria". Sărbătorile sînt pline de ritm și pitoresc, punctate cu spectacolul specific al luptelor „capoeira", prezentate pretutindeni de tineri și chiar mai vîrstnici, în piețe, în fața bisericilor, pe străzi. Reprezintă istoricește un patrimoniu aparte al Braziliei, în principal ca urmare a bogăției

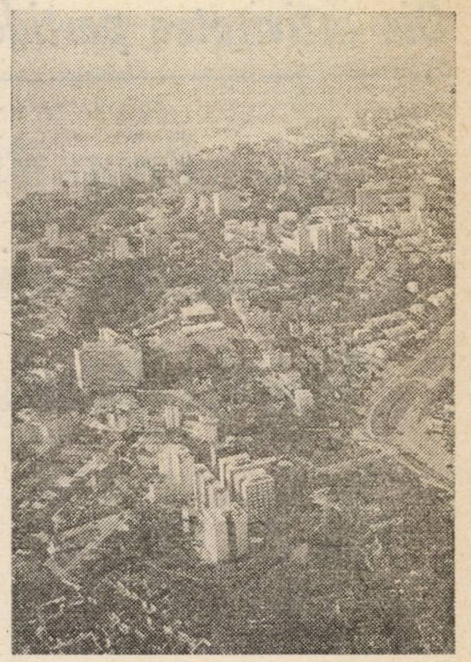

Vedere generală asupra orașului Salvador

de evenimente istorice care au marcat specificul brazilian. Este centrul cultural poate cel mai expresiv al țării, cu peisaje, monumente arhitectonice, obiceiuri atît de distincte, între care se înalță, ca valori deosebite, umanismul și bunătatea tradițională a locuitorilor. De fapt, Bahia se bucură de privilegiul că, într-o lume în care civilizația estompează specificul regiunilor, ea reușește să-și conserve originalitatea sa densă, ce face ca toți vizitatorii să o păstreze adînc în memorie. Așa cum afirma Jorge Amado, a fi din Bahia „este o stare de spirit, este o anumită cultură născută din popor, este o formă de a fi unic, în delicatețe, amestec de sînge și rase, în dragostea de pace și umanism". Poezia peisajului este atît de omniprezentă, încît pitorescul pierde condiția de curiozitate pentru a fi detaliu în ansamblul orașului și al împrejurimilor. Salvador este, deci, unul dintre cele mai reprezentative dintre centrele Braziliei, pentru a ilustra specificul acestei țări pe plan istoric și social-cultural, ca și sub raportul nivelului de dezvoltare, al traiului într-un fel propriu, al dăinuirii într-un stil propriu.

Portul Saveiros

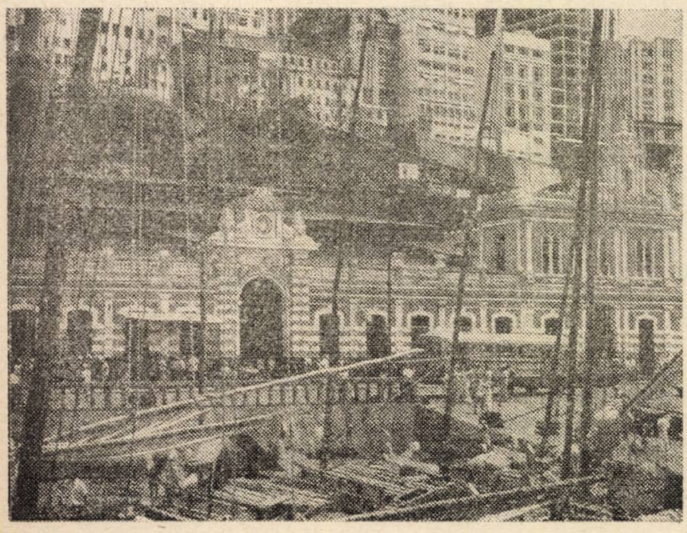

Însemnele industriei la Aratu în imediata vecinătate a orașului, unde a fost construită hidrocentrala cu același nume

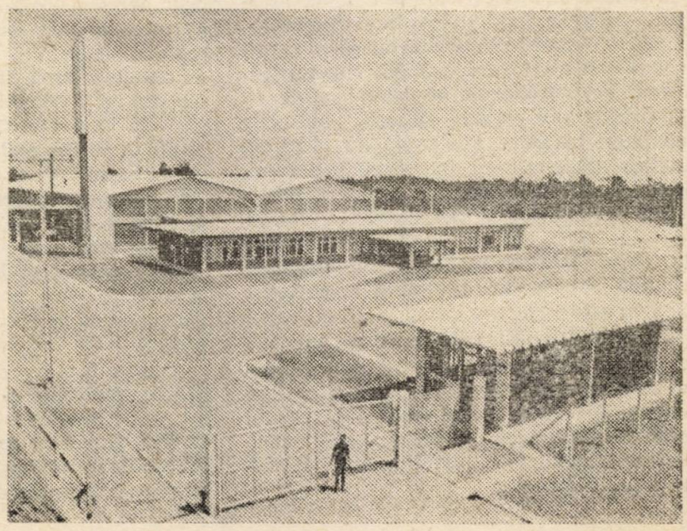

Priorități politice și economico-sociale ale Partidului Socialist Revoluționar Somalez

Recentul Congres extraordinar al Partidului Socialist Revoluționar Somalez a avut menirea de a examina aprofundat etapa pe care o străbate Somalia în momentul actual, după trecerea a peste nouă ani de la revoluția din 21 octombrie 1969, cînd puterea a fost preluată de un grup de militari, conduși de generalul Mohamed Siad Barre. După cum arătau autoritățile de la Mogadiscio, de atunci țara s-a angajat pe calea progresistă și antiimperialistă, iar opțiunile regimului sînt socialiste. „Țelul revoluției, spunea de curînd președintele Siad Barre, n-a constat doar în preluarea puterii și nici în servirea intereselor unui grup sau altei clase. Și, mai mult, nici în amăgirea poporului cu false promisiuni, ci în realizarea în practică a largilor aspirații ale maselor somaleze pentru care acestea au luptat de mult timp. ...Aspirațiile care conduceau lupta poporului somalez pot fi sintetizate în dorința de a se produce în țară o schimbare economică și socială de ale cărei rezultate să nu beneficieze un mic număr, ci toți somalezii în mod echitabil".

În perioada care s-a scurs din 1969 s-au realizat cîteva importante transformări structurale, atît de ordin economic și social, cît și de ordin cultural. Astfel, în prezent, principalele pîrghii ale economiei aparțin statului, cu toate că ființează alături de sectoarele de stat și cooperatist, și un sector particular — dar a cărui pondere nu este importantă, iar existența lui nu contravine opțiunilor socialiste în condițiile specific somaleze.

S-au realizat și mutații pozitive în domeniul cultural. Astfel, atît pe plan național, dar și în contextul mai larg al continentului, este citată frecvent instituirea limbii somaleze ca limbă națională, scrisă și vorbită, ceea ce a facilitat extinderea sistemului educațional, simplificarea lui, eliminarea neînțelegerilor din administrație, urmare a faptului că, în perioada colonială, o parte din teritoriul țării a fost colonie britanică, iar cealaltă colonie italiană, cu implicațiile și complicațiile ce decurgeau din aceste situații. Măsurile adoptate în anii din urmă au vizat, în același timp, redarea încrederii poporului, înlăturarea tribalismului sau a predominanței clanurilor și asigurarea condițiilor de viață de care somalezii aveau nevoie imediată : îngrijire medicală, aprovizionare cu apă, repartizare echitabilă a pășunilor pentru șeptel etc.

În cadrul modificărilor generale intervenite, un loc central l-au deținut problemele de ordin strict politic, dintre care se detașează în mod firesc crearea partidului unic, în 1976, a cărui ideologie este socialismul științific — Partidul Socialist Revoluționar Somalez.

Țelul urmărit, prin înființarea partidului, era acela „de a crea o bază de masă a guvernului, de a stabili o conducere corectă care să emane din popor, astfel încît Planul economic și programele lui să poată răspunde nevoilor poporului, în perspectivă mai scurtă sau mai îndepărtată". „Obiectivul P.S.R.S. este de a face să crească constant participarea forțelor muncitoare și a diverselor pături sociale la elaborarea politicii generale a țării. Mai mult, este necesar ca toți membrii societății să-și poată asuma responsabilități concrete față de țară, concomitent cu exercitarea drepturilor lor" — spunea secretarul general al P.S.R.S., Mohamed Siad Barre.

Mohamed Siad Barre, secretar general al partidului : „P.S.R.S. are un rol decisiv în viața întregii țări, în îndeplinirea cu succes a obiectivelor revoluției noastre"

Acesta a fost, în esență, cadrul în care în zilele de 18—19 octombrie 1978 s-a întrunit Comitetul Central al Partidului Socialist Revoluționar Somalez. Așa după cum aprecia presa din Mogadiscio, a fost o reuniune deosebit de importantă care, pornind de la bilanțul drumului străbătut de Somalia după 21 octombrie 1969 și îndeosebi de la obiectivul asumat de P.S.R.S., și de la modul în care se îndeplinesc măsurile stabilite, a decis să convoace Congresul extraordinar al partidului.

În viziunea autorităților somaleze, acest eveniment urma ca, pornind de la concluziile pe marginea experienței căpătate, să stabilească viitoarele etape ce trebuie să le parcurgă țara, poporul și P.S.R.S. Altfel zis, „revoluției somaleze trebuie să i se confere baze noi, care să țină seama de realitățile locale, dar și de exigențele naționale, regionale și internaționale, să stabilească prioritățile și metodele la care se va recurge pentru realizarea lor".

Trebuie reținut că autoritățile somaleze au precizat, încă înaintea desfășurării Congresului extraordinar al partidului, că „opțiunile socialiste ale țării nu vor fi puse sub semnul întrebării și că, totodată, se va consolida apartenența Somaliei la frontul antiimperialist". În mod firesc, dezbaterile din cadrul Congresului extraordinar al partidului au privit cu precădere viitorul și modul cum vede conducerea P.S.R.S. etapa ce urmează a fi străbătută în anii următori. Astfel, se are în vedere ca în cursul acestui an să fie elaborată și promulgată o constituție, acțiune concepută ca o etapă importantă în dezvoltarea democratică a țării, întrucît ea va duce, în mod implicit, la alegeri legislative și prezidențiale și la instituirea unei Adunări Naționale în care toate păturile sociale să-și spună cuvîntul asupra opțiunilor politice și gestiunii problemelor țării.

Autoritățile de la Mogadiscio relevă că a început acum o etapă deosebită în asigurarea premiselor edificării unei societăți noi, socialiste, în Somalia, în consolidarea independenței și suveranității țării, în creșterea rolului ei alături de statele și forțele progresiste din lume. De altfel, opțiunile externe vizează în principal întărirea unității și cooperării africane, diversificarea relațiilor Somaliei cu alte state ale lumii, reglementarea problemelor de pe continent de către părțile implicate fără amestec din afară, creșterea aportului statelor nealiniate la rezolvarea marilor probleme care confruntă contemporaneitatea, întărirea unității și solidarității lor.

Sintetizînd, programul adoptat de P.S.R.S. vizează consolidarea regimului actual din Somalia, iar opțiunile care stau la baza lui au în vedere următoarele direcții : impulsionarea edificării societății noi, socialiste ; voința de a reglementa pe cale politică diferendul cu Etiopia („dificultățile existente, spunea Siad Barre la deschiderea Congresului extraordinar, nu exclud posibilitatea unor negocieri între cele două țări, care sînt în interesul lor reciproc, pentru a se ajunge la o soluție politică echitabilă, conformă cu aspirațiile popoarelor din cele două state") ; normalizarea relațiilor cu alte țări ale lumii. În acest sens s-a apreciat că, în pofida complexității problemelor citate, există premisele necesare pentru ca obiectivele stabilite să poată fi realizate, în conformitate cu voința și aspirațiile poporului somalez.

Dumitru Constantin

NOUA ZEELANDĂ

Opțiuni ale unei noi identități

La 6 februarie, poporul Noii Zeelande sărbătorește ziua sa națională, marcînd împlinirea a 139 de ani de la semnarea Tratatului de la Waitangi, dintre băștinașii maori și coloniștii albi, tratat care s-a aflat ulterior la baza constituirii „țării de la antipozi".

În acest răstimp, populația arhipelagului, situat între Marea Tasmaniei și apele sudice ale Pacificului și format din două insule mari și alte zece mai mici, a crescut într-un ritm rapid, datorită și imigrărilor, iar astăzi Noua Zeelandă, cu o suprafață de 268 000 kmp, numără peste 3 milioane locuitori, dintre care aproximativ 250 000 de localnici maori.

Climatul temperat-oceanic, precipitațiile abundente și constante, rețeaua hidrografică bogată, zonele de cîmpii și pășuni întinse au oferit dintotdeauna condiții extrem de prielnice pentru practicarea și dezvoltarea agriculturii și, în special, a creșterii vitelor. Decenii la rînd, Noua Zeelandă a fost o adevărată „fermă" prosperă a Angliei, iar astăzi zootehnia și agricultura, puternic mecanizate, rămîn resursele economice principale ale țării — 90 la sută din suprafețele cultivabile sînt folosite ca pășuni pentru cele 70 de milioane de ovine și aproape 9 milioane de bovine —, utilizînd 12 la sută din populația activă a țării și furnizînd 70 la sută din încasările totale la exporturi. Noua Zeelandă se situează pe primul loc în comerțul mondial de produse lactate și carne de ovine și pe al doilea la lînă.

Anii recenți au impus, în același timp, eforturi susținute și sporite pentru diversificarea și dezvoltarea industriei naționale. În cadrul economiei industrial-agrare dezvoltate a țării, industria neozeelandeză utilizează peste 25 la sută din populația ocupată, asigură o treime din produsul național brut și acoperă, în general, necesitățile interne. Alături de ramurile industriale tradiționale : metalurgie neferoasă (aluminiu), construcții de mașini, rafinării, materiale de construcții, confecții, încălțăminte, alimentară etc., peisajul economic s-a extins cu altele noi. La Wellington, în capitala țării, întreprinderile pentru prelucrarea laptelui și a cărnii, cele de panificație și instalațiile frigorifice pot fi întîlnite pe harta industrială a orașului, alături de uzinele constructoare de mașini agricole, material rulant, pentru asamblarea automobilelor sau de marile șantiere navale. Industria hîrtiei furnizează aproape 10 la sută din totalul exporturilor ; se livrează, de asemenea, în exterior echipamente și utilaje de transport, produse de aluminiu, aparate electrocasnice și alte produse implicînd o tehnologie avansată. Prospecțiunile geologice au identificat, recent, zăcăminte de cărbune, fier, bauxită, cupru, petrol, uraniu etc., iar localizarea unui important zăcămînt de gaze naturale, la Kapuri — al cincilea ca mărime din lume — va permite reducerea, în scurtă vreme, cu aproape 50 la sută a importurilor petroliere.

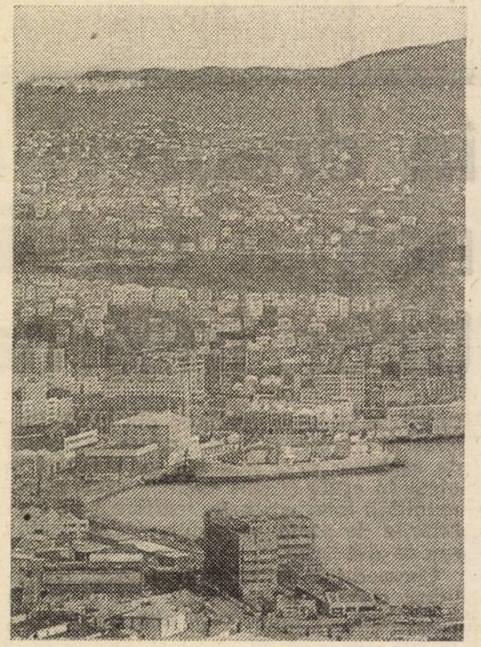

Wellington — capitala țării — important centru economico-social

Modificările structurale produse în economia țării, odată cu intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea sectorului industrial, alături de schimbările majore survenite pe plan mondial, au generat, după cum era și firesc, mutații în ierarhia principalilor parteneri comerciali. Au apărut, în context, reevaluări ale unor opțiuni și orientări tradiționale ale Wellingtonului față de fosta metropolă, Anglia ; sintetic, se vorbește de o maturizare și o „nouă independență" neozeelandeză. În mod cert, în ultimii ani Noua Zeelandă a evoluat treptat pe calea dobîndirii unei identități proprii. O cale de cele mai multe ori anevoioasă, întrucît, exprimată în termenii schimburilor economice, ea s-a impus în condițiile unor adevărate ziduri protecționiste în fața produselor neozeelandeze, lansate direct sau via Marea Britanie pe principalele piețe din Europa occidentală, Japonia și America de Nord. La rîndul lor, dificultățile create de partenerii comerciali majori au contribuit, în contextul mai larg al crizei și recesiunii capitaliste, la creșterea inflației și șomajului. În ultimii ani, creșterea prețului petrolului și intrarea Angliei în Piața comună au generat, în mare măsură, sporirea dificultăților economice ale Noii Zeelande.

În prezent, așa cum aprecia recent Banca Centrală de la Wellington în raportul său economico-financiar pe anul trecut, perspectivele sînt mai favorabile. Datorită reducerii importurilor, balanța comercială a înregistrat un surplus care continuă să crească și va depăși 500 milioane de dolari în acest an, rata inflației a continuat să scadă ; în general, Noua Zeelandă se poate aștepta la o anumită redresare economică în 1979. În același timp, guvernul promovează, în mod consecvent, o politică economică de dezvoltare, acordînd subsidii substanțiale fermierilor și recurgînd la reduceri de impozite pe veniturile personale.

Este sesizabil, în egală măsură, faptul că eforturile de redresare economică sînt periclitate, în ultimul timp, de fenomene social-economice necunoscute în trecut. „Pămînt al imigranților" în secolele și deceniile trecute, Noua Zeelandă înregistrează astăzi fenomenul invers al „brain-drain"-ului, „scurgerea de creiere" în străinătate. În ultimii ani, pierderile de populație prin emigrări s-au ridicat la circa 26 000 de persoane, iar exodul este cu atît mai alarmant cu cît aproape jumătate din cei care părăsesc Noua Zeelandă sînt tineri între 20 și 29 de ani, majoritatea ingineri și cadre didactice, precum și specialiști și personal calificat de diferite profesii.

Victoria în alegerile de la 25 noiembrie trecut și prelungirea cu încă trei ani a mandatului său guvernamental asigură o anumită continuitate politicii economice promovate de Partidul Național al premierului Robert Muldoon (orientare conservatoare). Totuși, victoria electorală, relativ dificilă, a acestuia, în fața opoziției laburiste, a fost apreciată de observatorii politici ca un avertisment adresat partidului de guvernămînt în ce privește orientarea sa economică și urgența cu care se impune rezolvarea problemelor sociale ale țării.

Eforturile pentru crearea și dezvoltarea industriei, a unei economii echilibrate și diversificate — și, pe acest fundal, revitalizarea unor reale și profunde sentimente naționale — s-au desfășurat simultan cu conturarea unor noi direcții de activitate în planul vieții politice externe. În contextul mai larg al relațiilor externe, Noua Zeelandă este preocupată, în mod activ, de stabilitatea și securitatea zonei și, în general, pe plan internațional ; se distinge, cu deosebire, efortul ei specific în procesul multilateral de dezarmare, prin adoptarea unei atitudini raționale și printr-un angajament ferm față de obiectivele dezarmării, atît în cadrul Organizației Națiunilor Unite, cît și în afara ei. Pe plan regional, Noua Zeelandă a devenit, în anii recenți, un factor mai dinamic al zonei Pacificului, a dezvoltat bune relații de colaborare și prietenie, în interes reciproc, cu toate statele din zonă, indiferent de regimul lor social-politic, și a sprijinit constant ideea transformării Oceanului Indian într-o zonă a păcii. Noua Zeelandă susține, de asemenea, în mod ferm, dreptul statelor mici și mijlocii de a participa de pe poziții de egalitate la rezolvarea problemelor vitale ale întregii comunități internaționale. Ea se pronunță pentru sporirea rolului O.N.U. în soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, pentru depășirea decalajelor economice dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru instaurarea unei atmosfere de destindere și securitate în lume.

Deși România și Noua Zeelandă sînt situate la mari distanțe geografice, între cele două state s-au statornicit și dezvoltat relații de prietenie și colaborare reciproc avantajoase. Se poate sublinia, de asemenea, conlucrarea bună dintre delegațiile României și Noii Zeelande pe plan internațional, îndeosebi în problemele dezarmării și creșterii rolului Organizației Națiunilor Unite. În repetate rînduri, Noua Zeelandă a apreciat, în mod deosebit, sprijinirea de către România a drepturilor țărilor mici și mijlocii, un imperativ pe care, în egală măsură, Noua Zeelandă îl promovează din rațiunea, explicit evocată de factorii politici de decizie, că integritatea și independența tuturor țărilor, indiferent de mărime, trebuie respectate, că aceasta este singura cale pentru existența liberă, progresul și prosperitatea tuturor popoarelor.

Radu Toma

Egalitatea în drepturi a statelor – principiu cardinal al relațiilor internaționale

Egalitatea în drepturi a statelor — unul din principiile cardinale ale dreptului internațional contemporan — are o deosebită importanță în teoria și practica relațiilor interstatale. Impus de afirmarea puternică a voinței naționale a popoarelor, de respectul ce se cuvine contribuției specifice a fiecărui popor la dezvoltarea civilizației, principiul egalității în drepturi capătă, astăzi, o mare însemnătate și valoare pentru triumful progresului și păcii.

Egalitatea în drepturi presupune că toate statele — indiferent de mărimea teritoriului, de numărul populației, de puterea economică sau militară, de orînduirea socială, de stadiul de dezvoltare, de apartenența sau neapartenența la alianțe politico-militare — au aceleași drepturi și obligații în cadrul comunității mondiale, sînt egale din punct de vedere juridic. Acest principiu presupune, de asemenea, dreptul egal al tuturor statelor și națiunilor de a se afirma neîngrădit ca subiecte juridice suverane pe plan internațional, de a-și alege singure, în deplină libertate, sistemul politic, social și economic, precum și obligația — egală pentru toți — de a se respecta suveranitatea celorlalte state, dreptul la liberă dezvoltare al tuturor popoarelor. În sfîrșit, un alt aspect de relevat este că principiul egalității în drepturi exprimă nu numai postulatul egalității juridice, ci și dreptul statelor la egalitate politică și economică în raporturile internaționale, la participare, în condiții de egalitate, la examinarea și adoptarea hotărîrilor în problemele în care sînt interesate.

Afirmarea egalității suverane a statelor este unul din principalele obiective ale luptei celor mai înaintate forțe ale contemporaneității împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului. Încă în urmă cu peste trei decenii, cînd au ieșit victorioase din marea bătălie împotriva fascismului, Națiunile Unite, creînd O.N.U., au definit scopul acestui principiu ca fiind dezvoltarea de relații prietenești între națiuni, bazate pe respectarea strictă a egalității în drepturi. Carta O.N.U. prevede, în mod expres, că „Organizația este întemeiată pe principiul egalității suverane a tuturor membrilor săi". Istoria ultimelor decenii a confirmat cu tărie valoarea acestui principiu. O viață calitativ mai bună, pe plan material ca și spiritual, a umanității nu se poate realiza în afara sau prin nesocotirea și încălcarea dreptului popoarelor la egalitate pe plan internațional. Mai mult, egalitatea suverană a statelor constituie una din componentele principale, expresia tendinței spre democratizare a vieții politice internaționale. Fără ea nu se poate vorbi de securitate, nu se poate acționa pentru o largă cooperare.

Pornind de la aceste considerente, România a propus consacrarea juridică a înaltei valori a principiului egalității în drepturi, ca fundament juridic al relațiilor dintre state ; evidențiem, în acest sens, inițiativa românească privind adoptarea Declarației referitoare la principiile de drept internațional în ce privește relațiile prietenești și colaborarea dintre state (declarație care a și fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la sesiunea jubiliară din 1970). Declarația prevede că „toate statele se bucură de egalitate suverană. Ele au drepturi și obligații egale și sînt membri egali ai comunității internaționale, indiferent de deosebirile de ordin economic, social, politic sau de altă natură".

Consacrat de către O.N.U., principiul egalității statelor a fost reafirmat, în epoca postbelică, în numeroase alte documente, bi sau multilaterale, ceea ce mărturisește însemnătatea pe care el o capătă în zilele noastre. Astfel, el se regăsește în documente avînd obiective, tematici și sfere de cuprindere din cele mai diverse : amintim, în context, declarațiile adoptate de Conferința de la Bandung a țărilor din Asia și Africa (1955), Carta O.U.A., documentele conferințelor statelor nealiniate, Actul final al Conferinței general-europene, precum și statutul C.A.E.R., cel al Tratatului de la Varșovia, o multitudine de tratate bilaterale de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

Firește, statele lumii se deosebesc între ele în funcție de mărime teritorială, numărul populației, nivelul dezvoltării economice, putere militară, orînduirea socială etc. Dar, pe tărîmul dreptului internațional, ele trebuie să se afirme ca egale, în calitate de participanți ai comunității mondiale, bucurîndu-se de aceleași drepturi și obligații, iar rolul lor în lume nu trebuie să fie subordonat nici unuia din criteriile care le deosebesc. Dacă toate statele ar fi egale în dimensiuni sau putere, principiul egalității suverane ar avea o semnificație mai redusă decît o are de fapt. Realitățile existente în lume conferă, însă, acestui principiu o incontestabilă importanță practică, deoarece el presupune excluderea posibilității ca disparitățile existente în fapt între state, potrivit diferitelor criterii, să creeze inechități în relațiile dintre ele, să plaseze un stat într-o situație de inferioritate față de altele.

Realizarea deplinei egalități în drepturi impune cu necesitate ca soluționarea problemelor de interes general să fie rezultatul contribuției tuturor statelor — mari, mijlocii sau mici. **„Rezolvarea marilor probleme care preocupă astăzi omenirea** — stă înscris în Programul Partidului Comunist Român —, **democratizarea vieții internaționale se pot asigura numai cu participarea egală a tuturor țărilor lumii. Viața demonstrează că în etapa actuală marile probleme ale vieții internaționale nu mai pot fi soluționate de un grup de state ; găsirea unor soluții viabile și trainice impune participarea tuturor statelor interesate, a tuturor popoarelor la lupta pentru colaborare și pace".**

Evoluția lumii contemporane impune — ca o cerință obiectivă, ridicată de însăși evoluția istorică — transformări corespunzătoare în modul în care sînt abordate și rezolvate problemele complexe cu care este confruntată comunitatea internațională. Pentru găsirea unor soluții cu adevărat viabile, pentru reglementarea echitabilă a acestor probleme — soluționare care să țină seama de interesele generale și nu numai de cele restrînse ale unor state — se impune democratizarea reală a relațiilor internaționale, aportul efectiv și participarea nemijlocită a tuturor statelor. În acest context, fără a minimaliza rolul important pe care îl au țările mari, statelor mici și mijlocii, țărilor în curs de dezvoltare, celor nealiniate — reprezentînd marea majoritate a populației globului — le revine o responsabilitate deosebită în dezbaterea marilor probleme ale lumii contemporane, în identificarea și aplicarea celor mai adecvate și mai echitabile soluții în problemele de care depind progresul social, pacea și securitatea în lume. Pentru aceasta, respectarea principiului egalității reprezintă tocmai cadrul fertil de afirmare plenară a personalității fiecărui stat, de participare efectivă la treburile comunității internaționale.

În virtutea principiului egalității, la examinarea problemelor internaționale de interes general, toate statele trebuie să aibă posibilitatea egală de a-și expune punctul de vedere și de a participa la elaborarea acelor hotărîri care pot să fie cu adevărat viabile și eficiente numai dacă țin seamă de interesele tuturor părților, ale păcii și securității internaționale. **„După convingerea noastră** — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu —, în condițiile de astăzi, cînd pacea și securitatea capătă tot mai mult un caracter indivizibil, o cerință de prim ordin a soluționării problemelor ce preocupă omenirea este participarea activă, nemijlocită a tuturor statelor în viața internațională. Fiecare popor trebuie să participe, în condiții de deplină egalitate, la soluționarea problemelor care privesc mersul înainte al omenirii, soarta păcii și civilizației umane. Aceasta este o cerință esențială a soluționării problemelor în conformitate cu interesele popoarelor, cu aspirațiile lor vitale".** În virtutea egalității suverane, nici unui stat participant la o reuniune internațională nu i se pot impune, împotriva voinței proprii, hotărîri, norme sau obligații care contravin intereselor sale. Pentru a se ajunge la hotărîri și soluții general-acceptabile, este necesar să fie luate în considerare opiniile și interesele tuturor părților, să fie încurajate negocierile directe dintre cei interesați, să fie asigurată o atmosferă de respect, înțelegere și cooperare.

În examinarea principiului egalității în drepturi avem permanent în vedere caracterul indivizibil al ansamblului principiilor de relații între state, faptul că viabilitatea lor rezidă în aplicarea lor integrală, ca un tot unitar. Și este un fapt dovedit că lezarea unui principiu viciază întregul ansamblu, afectează grav exercitarea celorlalte drepturi inalienabile. În această lumină, se poate vorbi de egalitate deplină în drepturi numai în condițiile respectării stricte a independenței politice a fiecărui stat, a suveranității sale, a neamestecului în treburile interne. A impune unui stat o anumită linie politică, contrară intereselor sale, a exercita presiuni din afară, a-i dicta o anumită poziție sau a-l determina să-și modifice propria politică — internă sau externă — potrivit unor interese străine, reprezintă încălcări ale independenței sale

politice şi, implicit, ale egalităţii sale pe plan internaţional. În aceeaşi lumină, hotărîrile sale referitoare la sistemul politic, economic, social pe care şi l-a ales sau îl urmează nu pot fi la latitudinea altor state. Respectarea egalităţii şi personalităţii popoarelor şi a statelor impune respingerea hotărîtă a presiunilor economice, politice şi de altă natură care au drept scop să determine statele să accepte, în viaţa lor internă sau în politica externă, soluţii incompatibile cu interesele sau cu voinţa lor suverană.

Viaţa internaţională pune, în epoca noastră, pe prim plan necesitatea asigurării echităţii, a unor posibilităţi egale pentru toate statele de a-şi exercita drepturile suverane atît în domeniul raporturilor politice, cît şi în cel al relaţiilor economice, tehnico-ştiinţifice ş.a. Deosebirile între state în ce priveşte mărimea, populaţia ş.a. sînt istoriceşte date. Ele se vor menţine, nu pot fi înlăturate. Acest fapt nu trebuie considerat ca o sursă de conflict şi dezechilibru. În schimb, aşa cum realitatea demonstrează, discrepanţele între nivelurile de dezvoltare economică a statelor constituie surse de încordare, cu largi repercusiuni. Înlăturarea acestor grave decalaje poate şi trebuie să se bazeze pe o autentică colaborare internaţională. O colaborare care presupune situarea pe poziţii de echitate a tuturor participanţilor, avantaj reciproc. Actualmente, datorită marilor decalaje existente, ţările în curs de dezvoltare nu se prezintă în viaţa politico-economică mondială în condiţii de reală egalitate din punct de vedere economic cu ţările industrializate. În această sferă, principiul egalităţii între state presupune să se acorde ţărilor în curs de dezvoltare sprijin, un tratament bazat pe nereciprocitate în favoarea lor, numai în acest mod creîndu-se condiţii pentru situarea lor, în cadrul colaborării, pe o poziţie relativ reciproc egală cu ţările dezvoltate, cu alte cuvinte — condiţii pentru o reală reciprocitate, pentru o egalitate a avantajelor. Este o cerinţă a cărei realizare ar avea efecte general benefice — atît pentru ţările în curs de dezvoltare, cît şi pentru cele dezvoltate din punct de vedere economic, ştiut fiind că dereglările, tensiunile generate de marile decalaje economice afectează, deopotrivă, toate statele, evoluţia internaţională în ansamblu.

Egalitatea deplină a statelor se impune, astăzi, ca un principiu şi ca o condiţie hotărîtoare ale evoluţiei internaţionale favorabile. Cînd însuşi gradul înalt de civilizaţie al lumii contemporane este incompatibil cu vechile concepţii privind ierarhizarea statelor, cînd descătuşarea unei serii întregi de popoare creează cîmp liber afirmării lor şi le oferă posibilitatea de a contribui la îmbunătăţirea atmosferei internaţionale, recunoaşterea afirmării egale a statelor în toate compartimentele vieţii internaţionale se integrează structurii de rezistenţă a unei lumi mai bune şi mai drepte.

Consecventă politicii sale de pace şi colaborare internaţională, România militează pentru respectarea strictă de către toate statele a legalităţii internaţionale, promovînd pe arena mondială principiile noi, fundamentale ale relaţiilor dintre state. Este vorba de principii revoluţionare, aplicarea lor în viaţa internaţională fiind parte integrantă a luptei popoarelor pentru prefaceri înnoitoare, pentru statornicirea unei noi ordini economice şi politice mondiale, în consens cu interesele păcii, destinderii şi conlucrării internaţionale. Bazîndu-se pe aceste principii, activitatea internaţională a ţării noastre are un caracter profund constructiv, reflectat în contribuţia sa activă la dezvoltarea prieteniei şi înţelegerii reciproce între toate popoarele, în creşterea neîncetată a prestigiului său internaţional, în consideraţia şi stima de care România se bucură azi în lume.

Ilie Olteanu

PIAŢA COMUNĂ

„Dosarul agricol“

„Dosarul agricol“ rămîne prioritar în Piaţa comună. Într-un an al marilor ambiţii şi al proiectelor lansate cu risipă de speranţe, „cei nouă“ sînt blocaţi de vechile contradicţii. „Europa (comunitară) verde“ trebuia să fie rampa de lansare spre formule mai complexe. Dar funcţionarea ei se dovedeşte defectuoasă...

În prima zi din această săptămînă, miniştrii agriculturii ai „celor nouă“ s-au reîntîlnit la Bruxelles. O reîntîlnire care a survenit, la puţine zile, după o altă reuniune cu aceeaşi componenţă şi cu aceeaşi agendă şi care, la rîndul ei, fusese precedată de o succesiune de contacte oficiale şi mai puţin oficiale. Multiplicarea întrunirilor — tradiţionalul calendar a fost amplificat, datorită împrejurărilor neprevăzute — reflectă dificultatea depăşirii impasului în soluţionarea „dosarului agricol“ (vezi „Lumea“ nr. 5/1979). Parisul consideră că actualele reglementări (mecanismul compensaţiilor monetare) penalizează pe agricultorii francezi, favorizînd pe cei vest-germani. La Bonn, din raţiuni de politică internă, se refuză schimbări drastice ce ar afecta veniturile fermierilor într-un an care prefaţează o confruntare electorală decisivă. Dezacordul a avut drept efect blocarea aplicării sistemului monetar vest-european (S.M.E.), creaţie comună a celor doi parteneri aflaţi în postura de rivali agricoli. S-a vorbit şi s-a scris în ultimele săptămîni despre supleţe franceză, intransigenţă vest-germană, reticenţe britanice. A apărut şi o formulă belgiană de compromis. În sfîrşit, Comisia C.E.E. de la Bruxelles a avansat propriile sale propuneri. În general, protagoniştii diferendului pretind că sînt receptivi la concesii. Dar, la masa negocierilor, obstacolele se dovedesc greu de înlăturat.

Francezii folosesc drept argument „virtuţile stabilizatoare“ ale noului sistem monetar vest-european. Căci controversatele compensaţii s-au născut datorită frecventelor fluctuaţii ale monedelor vest-europene şi ale imposibilităţii de a se asigura în practică preţuri agricole comune. Anomaliile monetare au creat altele — pe plan agricol —, ceea ce a făcut ca, în ţările cu monedă forte (R.F.G. sau Olanda), „compensaţiile“ să devină pozitive, adică **subvenţii** la export care ating 10,6 la sută, iar în statele cu o monedă mai debilă (Franţa, Italia) să avem de a face cu **taxe** care împovărează exportul („compensaţii“ negative). Efectele sînt relevate de un studiu asupra „pieţei laptelui“, semnificativ pentru evoluţia generală a agriculturii „celor nouă“. R.F.G. care, în 1971, deţinea, în ansamblul producţiei comunitare (la capitolul lapte), o pondere evaluată la 44,8 la sută, a ajuns, în 1976, la 64,5 la sută, în timp ce prezenţa franceză a scăzut de la 33 la sută la 13 la sută. Ceea ce explică dorinţa exprimată insistent pe malurile Senei de a se pune capăt „compensaţiilor“. În fond, „dosarul agricol“ cu controversele pe care le animă dezvăluie neconcordanţa dintre interesele naţionale şi o politică integraţionistă. Preocupările naţionale sînt cele care, în ultimă instanţă, determină atitudinea fiecărui stat membru.

Strategia franceză a cunoscut unele retuşuri. Rămînînd ferm asupra poziţiilor de fond (renunţarea la „compensaţii“), Parisul se arată dispus să accepte o formulă graduală. Preşedintele Valéry Giscard d'Estaing a declarat, la 1 februarie, după un dejun la Elysée cu conducătorii instituţiilor vest-europene, că Franţa leagă eliminarea compensaţiilor de fixarea preţurilor agricole comune şi că negocierea ar putea aduce „o primă reducere semnificativă a compensaţiilor“. „France Presse“ semnala „noua atitudine franceză“ care constă în a transfera „tîrguiala“ cu Bonnul pe terenul preţurilor agricole.

Tot în ziua de început a lunii februarie, cancelarul federal Helmut Schmidt pomenea, într-o declaraţie televizată, despre o convorbire telefonică pe care a avut-o cu preşedintele Valéry Giscard d'Estaing. Subiect : viitorul S.M.E. Potrivit ziarului „Le Monde“, cancelarul a afirmat că împreună cu preşedintele francez a ajuns la concluzia că actualele divergenţe privind „compensaţiile“ monetare pot fi rezolvate „în etape“.

La Bruxelles, luările de poziţie ale miniştrilor n-au îngăduit să se defrişeze terenul. Josef Ertl, reprezentantul vest-german, a repetat refuzul unei eliminări „automate sau semi-automate“ a compensaţiilor existente, fiind dispus doar să accepte evitarea creării altora noi. Comisia de la Bruxelles propune „un sistem destul de coerent“ („France Presse“) : suprimarea vechilor compensaţii într-o perioadă maximală de patru ani, iar a celor noi — în doi sau cel mult trei ani (Parisul propune un termen de numai un an).

În sfîrşit, problemele pe care le ridică preţurile agricole şi care interesează, în mod direct, pe cei aproape 10 000 000 agricultori din C.E.E. se menţin spinoase. Britanicii au introdus o notă suplimentară de discordie, cerînd „îngheţarea“ preţurilor. Vest-germanii apreciază că o asemenea procedură ar dezavantaja ţările stabile din punct de vedere monetar. În ceea ce priveşte devalorizarea „francului verde“, a „lirei verzi“ şi a „lirei sterline verzi“ (unităţi de calcul convenţionale utilizate în stabilirea preţurilor agricole), propusă de Comisia C.E.E., măsura n-ar putea să rezolve esenţa controversei. Dar ar avea un efect practic : o creştere a veniturilor agricole cu 3,6 la sută în cazul Franţei şi 5 la sută pentru Italia şi Anglia. Pentru vest-germani, danezi şi cei din Benelux, se sugerează o stagnare a veniturilor lor din agricultură. Pierre Mehaignerie, ministrul francez al agriculturii, a avertizat, totuşi, că o asemenea măsură „nu este un scop în sine şi trebuie legată ansamblului dosarului agro-monetar“.

„Sîntem în prima repriză a unui meci care ar putea dura douăsprezece“ — a sintetizat ministrul vest-german al agriculturii cele două zile de dezbateri de la Bruxelles. Marţi seara, primele constatări erau cele ale prelungirii impasului. O nouă propunere franceză — conciliatoare — ar fi fost adusă, în ultimul moment, la masa negocierilor...

„Le Figaro“ scria : „Acord agricol posibil în martie“. Înseamnă, oare, că toate speranţele sînt investite în întîlnirea la nivel înalt a „celor nouă“ pe care o va găzdui Parisul ?

E. O.

Afirmarea identităţii culturale — expresie a dezvoltării suverane

În condiţii politico-economice şi cultural-ştiinţifice diverse, proprii fiecărei ţări, America Latină trăieşte procesul afirmării, pe multiple planuri, a capacităţilor sale de a acţiona pentru înlăturarea fenomenelor de subdezvoltare şi dependenţă ; în 1978 s-au înregistrat noi rezultate remarcabile ale ţărilor latino-americane în domeniul valorificării, sub control naţional, a resurselor materiale, tehnice şi financiare ale dezvoltării independente, cucerindu-se noi spaţii ale suveranităţii de decizie în direcţia stimulării progresului economic şi social-cultural.

Este un proces complex care se desfăşoară în condiţiile confruntării cu monopolurile imperialiste, care — în faţa pierderii multora din vechile poziţii ale dominaţiei lor pe continentul de la sud de Rio Grande — recurg la noi modalităţi şi manevre urmărind obstrucţionarea emancipării ţărilor în curs de dezvoltare — între care se numără şi cele latino-americane —, prin forme metamorfozate ale politicii de dominaţie. În respingerea acestor tendinţe — pe care ştiinţa politologică le denumeşte în mod propriu neocolonialism — sînt angajate, în prezent, forţe largi şi dinamice ale ţărilor latino-americane. Recucerirea suveranităţii naţionale asupra majorităţii resurselor naturale şi dezvoltarea ramurilor de producţie moderne sub control autohton reprezintă dobîndirea unor poziţii importante în confruntarea cu neocolonialismul economic.

În acest context, ample eforturi se desfăşoară şi pentru respingerea neocolonialismului cultural — tema acestor reflecţii asupra noilor realităţi latino-americane. Împreună cu neocolonialismul economic, politic şi militar, neocolonialismul cultural reflectă tendinţa cercurilor imperialiste de a lărgi gama mijloacelor prin care urmăresc conservarea sferelor de dominaţie şi influenţă.

În ultimele două decenii, odată cu progresele obţinute în cucerirea independenţei economice, numeroase ţări latino-americane *au restrîns* considerabil şi au neutralizat, în măsură însemnată, ofensiva neocolonialismului cultural. Acest proces se exprimă, pe de o parte, prin identificarea principalelor expresii ale neocolonialismului cultural, iar, pe de altă parte, printr-o politică de stimulare a valorilor şi potenţelor culturii naţionale, în consens cu aspiraţiile generale la o dezvoltare suverană, eliberată de tarele dependenţei.

Neocolonialismul cultural a continuat — cu mijloace de influenţă modernizate — urmărirea obiectivelor profund reacţionare ale colonialismului „clasic" : distrugerea, ignorarea sau subaprecierea marilor valori ale vechilor civilizaţii din ţările cotropite ; impunerea unor ideologii, cu practici politice corespunzătoare, care să servească scopurilor de dominaţie şi de exploatare şi să asigure baze de materii prime ieftine, zone de influenţă comercială şi militară ; obstrucţionarea afirmării capacităţilor de creaţie autonome în epoca contemporană (educaţie, dezvoltare tehnologică şi ştiinţifică modernă), încercînd să propage, pe căi şi prin mijloace adesea foarte abil camuflate, neîncredere în forţele proprii, ideea reacţionară — net infirmată de actualele prefaceri din ţările latino-americane — a inferiorităţii rasiale, care să justifice dominaţia, tutela, cu alte cuvinte raporturile de dependenţă.

Sub pretextul prezenţei şi rolului său „civilizator", colonialismul şi moştenitorul lui în linie directă, neocolonialismul, au negat sau minimalizat marile realizări culturale ale populaţiilor autohtone. Abia în a doua jumătate a actualului secol, aceste strălucite civilizaţii sînt repuse pe deplin în drepturile lor legitime. Redescoperirea tradiţiilor creaţiei materiale şi spirituale reprezentînd personalitatea culturală marcantă a popoarelor care au locuit în trecut pe pămînturile latino-americane, n-are un caracter paseist ; ea constituie un puternic *stimulent şi, adesea, surse de inspiraţie pentru activitatea ştiinţifică, artistică şi literară din zilele noastre*, demonstrînd — aşa cum s-a relevat la un congres al intelectualilor latino-americani organizat la Caracas — *continuitatea istorică a capacităţilor creatoare proprii, în care se exprimă identitatea culturală a naţiunilor de la sud de Rio Grande.*

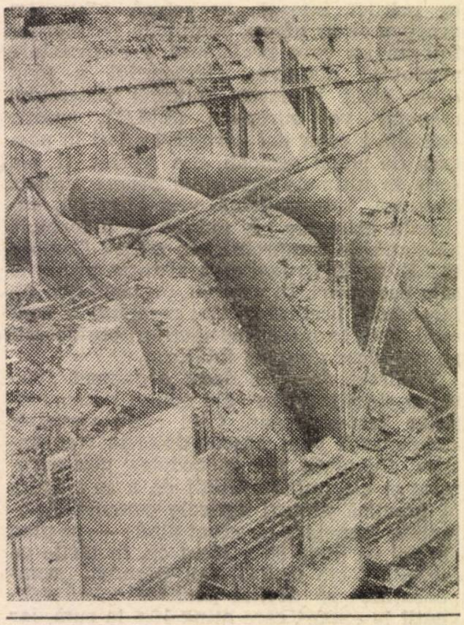

Construcţii industriale şi hidrocentrale de mare capacitate (ca cea de la Guri — Venezuela) reflectă creşterea capacităţilor tehnico-ştiinţifice autohtone

Una din trăsăturile colonialismului şi ale neocolonialismului cultural — respins azi, pe scară tot mai largă, de multe ţări latino-americane — o reprezintă tendinţa de a impune modele ideologice şi de organizare politică, menite să faciliteze perpetuarea, raporturilor de dependenţă. Secole de-a rîndul, popoarele latino-americane au suferit consecinţele acestei politici. În teritorii vaste ale Americii de Sud a înflorit, înainte de colonizarea spaniolă, organizarea colectivistă incaşă, care, pe plan social-economic, a instituit munca în comun şi repartizarea echitabilă a roadelor acesteia. S-au scris — ce-i drept — şi lucrări care idealizează, fără discernămînt, viaţa incaşilor şi organizarea lor statală, dar este un fapt istoric că, pe aceste pămînturi, s-a dezvoltat o societate a solidarităţii materiale şi morale între oameni, bazată pe concepte avansate. Colonialismul a distrus această rînduială social-politică şi a implantat feudalismul în America Latină. În secolul trecut, asemenea rînduieli de tip feudal şi semifeudal au trăit în simbioză cu capitalismul incipient, iar ideologia dezvoltării capitaliste în America Latină (pe care, din cauza malformaţiilor sale genetice şi de structură, un reputat om de ştiinţă, Anibal Pinto, îl denumeşte „capitalism periferic") a devenit un „model" pentru politica patronată de interese neocolonialiste engleze şi, apoi, nord-americane. Toate pîrghiile neocolonialiste, în mecanismul cărora au fost angrenate şi cele de ordin cultural, au acţionat în convergenţă pentru susţinerea acestui model. Iar unele ţări, unde prin voinţa majorităţii naţionale s-a optat pentru căi politice proprii, care să asigure o dezvoltare de sine stătătoare, *cu finalitate socială*, au suferit adesea represiuni economice, financiare şi chiar militare, manevrate făţiş sau camuflat de forţe neocolonialiste. *Viaţa arată, însă*, că — în pofida unor înfrîngeri vremelnice — *popoarele nu cedează în această confruntare, tendinţa esenţială fiind impulsionarea unor proiecte naţionale care să corespundă condiţiilor şi intereselor fiecărei ţări, căutarea şi promovarea căilor dezvoltării de sine stătătoare, bazată cu prioritate pe valori, resurse şi potenţiale proprii.* Aceste orientări — purtînd adesea denumirea de autosusţinere — înseamnă, aşa cum se subliniază în ultimele documente ale C.E.P.A.L. — consolidarea capacităţii de *autodeterminare*, întărirea capacităţii guvernelor de a lua decizii independente în legătură cu problemele economice, politico-sociale şi culturale, de a-şi controla resursele materiale şi umane corespunzător necesităţilor naţionale. Într-un studiu apărut în „Revista de la C.E.P.A.L." („Concepte asupra dezvoltării — De la cine spre cine"), se apreciază că *„dezvoltarea este drumul pe care fiecare societate naţională trebuie să-l aleagă şi care se bazează pe valorile sale şi nu pe un model care se impune"*. Într-un alt studiu din aceeaşi revistă („Putere şi stiluri de dezvoltare"), se relevă spectrul larg al modalităţilor şi opţiunilor dezvoltării, în faţa cărora o încercare de unificare sau de tutelare de tip neocolonialist ar fi sterilă şi dăunătoare, deoarece tocmai diversitatea orientărilor naţionale poate constitui sursa de noi valori şi stimulente pentru înţelegerea fenomenului dezvoltării.

Emanciparea cultural-ştiinţifică este o parte componentă importantă a dezvoltării suverane, de sine stătătoare, şi se desfăşoară pe terenul unor conflicte ascuţite cu factorii de care dispun forţele neocolonialiste pentru a împiedica dezvoltarea autonomă — tehnică, ştiinţifică şi culturală — a ţărilor în curs de dezvoltare ; pe de o parte, se mizează pe elemente ale conservatorismului în sistemul educaţional, neadecvate, în multe cazuri, dezvol-

tării economice actuale, iar, pe de altă parte, se infiltrează, pe diverse căi, ideea reacționară a incapacității populației autohtone — mai ales de origine indiană — de a se putea constitui în forță de muncă eficientă, cu pregătire culturală și de specialitate corespunzătoare civilizațiilor moderne. Este o altă fațetă a neocolonialismului ideologic și cultural, aceea de a inocula neîncredere într-una din cele mai importante resurse ale dezvoltării de sine stătătoare — resursele umane. *Decolonizarea acestei mentalități* este apreciată ca avînd importanță foarte mare ; poate tot așa de mare ca și decolonizarea resurselor materiale.

Potențarea resurselor umane, pentru ca acestea să poată avea o pondere calitativă tot mai mare în accelerarea emancipării economice, tehnico-științifice și culturale, reprezintă o preocupare prioritară a guvernelor latino-americane. Este o problemă cu implicații complexe, a cărei importanță reiese și din faptul că, în planurile naționale de dezvoltare ale țărilor latino-americane — alături și în strînsă legătură cu investițiile directe pentru modernizarea economiilor—, un rol tot mai important se acordă celor destinate finanțării programelor de învățămînt, urmărindu-se, în mod special, *formarea unui număr mai mare de cadre calificate* cu diferite specializări și la diferite niveluri de pregătire. Sînt preocupări majore, cu aspecte multiple, dezbătute și la o interesantă masă rotundă latino-americană, la care au participat cadre didactice din școlile de diferite grade, economiști și sociologi. Un profesor universitar din Bogotà spunea : „sîntem mîndri de contribuția originală a culturilor latino-americane atît la tezaurul vechilor civilizații ale omenirii, cît și la cel din epoca noastră. Încercăm sentimentul mîndriei în fața acestor mari creații, dar ele nu ne fac să închidem ochii în fața multor, multor probleme nesoluționate — mai bine-zis în curs de soluționare — ale situației culturale a maselor. Căci unul din efectele stărilor de dependență și de subdezvoltare îl reprezintă gradul încă înalt de analfabetism în mai multe țări de pe continentul nostru. Se fac eforturi mari pentru lichidarea acestor situații și vor trebui făcute eforturi și mai mari. Se impune o masivă ridicare culturală a populațiilor care trăiesc în zone periferice ale dezvoltării, o apropiere a lor de cunoștințe din diverse domenii ale progresului contemporan. Luptăm pentru independența economică și pentru lichidarea dependenței tehnologice ; dar, pentru aceasta, avem nevoie de cadre naționale. Este îmbucurător faptul că, în mai multe țări de pe continent, pentru diferite ramuri moderne ale economiei — exploatarea petrolului, petrochimia, siderurgia, industria forestieră — s-au asigurat, în ultimii 10—15 ani, cadre naționale. Contribuția lor este esențială pentru conducerea tehnică și administrativă a sectoarelor economice naționalizate, pentru eficiența economică a noilor întreprinderi și ramuri industriale, care impulsionează diversificarea producției, aceasta fiind de o importanță hotărîtoare pentru o dezvoltare independentă (...). Vreau să precizez, totodată, că *nu confundăm*, nici pe departe, neocolonialismul cultural — al cărui scop este menținerea privilegiilor dominației — cu schimburile culturale și științifice internaționale, în beneficiul unei cunoașteri reciproce mai bune și în scopul întrajutorării reciproce. Respingînd neocolonialismul, acționăm pentru schimburi culturale și științifice echitabile, necesare pentru progresul nostru și de mare utilitate în sprijinul dezvoltării noastre suverane". Notăm și o altă idee enunțată de un inginer peruan : „este important să se sublinieze și o altă mare sarcină a învățămîntului și educației — necesitatea ca pregătirea școlară a tinerei generații să

MATERNITATE — *celebră operă a sculptoriței Marina Nuñez del Prado, în lucrările căreia, bucurîndu-se de faimă mondială, se reflectă aspirația la împlinire a omului, capacitatea lui de a răzbi.*

Mari literați latino-americani — Pablo Neruda, Gabriel Garcia Marques, Julio Cortazar, Alejo Carpentier — pictori și sculptori renumiți — Marina Nuñez del Prado, Diego Rivera, José Sabogal —, pentru a aminti doar cîteva nume, stîrnesc interes deosebit în lume, pentru că, în formule artistice inedite, proiectează în conștiința umanității universul națiunilor de pe continentul de la sud de Rio Grande, trecutul și aspirațiile lor de azi, eforturile — nu arareori dramatice — întreprinse pentru scuturarea dominației străine și manifestarea nestingherită a personalității lor, a capacității lor de creație

se desfășoare *într-un climat de cultivare a patriotismului, a valorilor noastre tradiționale, a încrederii în capacitatea noastră de a răzbi, de a făuri, în primul rînd cu mijloace proprii, instrumentele progresului nostru.* Știm prea bine că raporturile de dependență economică, pe care, în prezent, ne străduim să le demolăm, au inclus și diferite forme ale neocolonialismului cultural. În esență, acesta a urmărit să acrediteze teza falsă a superiorității modelelor străine — inclusiv în domeniul sistemelor de educație —, a modurilor de viață din alte părți și, aducînd ca fals argument stări de înapoiere din țările continentului nostru — care, de fapt, se datorează *tocmai* dominației neocolonialiste — să semene (mai ales prin mijloacele de mass-media) neîncredere în capacitățile națiunilor noastre de a-și putea asigura o dezvoltare avansată. Respingem această teză neocolonialistă, expresie a politicii monopolurilor imperialiste de a menține pe continent dominația și tutela străină. Putem să demonstrăm — și o demonstrăm cu noile valori ale creațiilor naționale în economie și în cultură — inconsistența și caracterul reacționar al acestei teze".

Merită să ne oprim, în mod special, asupra opiniilor citate în legătură cu rolul hărăzit — în arsenalul neocolonialismului cultural — multora din mijloacele de mass-media, controlate de societățile transnaționale, care, în foarte multe cazuri, informează greșit ori tendențios asupra realităților din țările în curs de dezvoltare și — într-o formă sau alta — susțin orientări care contravin intereselor fundamentale ale acestor țări. În acest sens, un exemplu elocvent îl constituie teza frecvent propagată în legătură cu pretinsa necesitate a sporirii înarmărilor, aceasta fiind în contradicție cu interesul real al popoarelor din țările în curs de dezvoltare de a acționa pentru dezarmare, de a investi fonduri nu pentru accelerarea cursei înarmărilor, ci pentru multiplicarea mijloacelor progresului economic, social și cultural. Pe de altă parte, în foarte multe cazuri, programele de televiziune exportate de asemenea societăți transnaționale nu răspund necesităților culturale ale țărilor în curs de dezvoltare. Într-un studiu al UNESCO din 1978 — „Televiziunea circulă în sens unic ?" — se relevă că majoritatea programelor destinate comercializării internaționale sînt produse cu intenția de a place telespectatorilor din S.U.A., Canada, Australia și Europa occidentală. În același studiu al UNESCO se arată că S.U.A. vînd, anual, 200 000 de ore de program de televiziune, din care o treime cu destinația America Latină. (Guatemala importă 84 la sută din programele sale de televiziune). *Decolonizarea informației constituie în prezent o preocupare majoră pentru țările în curs de dezvoltare ; în ultimul timp, s-au stabilit forme și mijloace de cooperare între ele, care să înlesnească schimbul de informații și difuzarea acestora.* La recenta conferință generală a UNESCO, o pondere foarte mare au avut dezbaterile referitoare la necesitatea unei mai echitabile folosiri, la nivelul întregului glob, a mijloacelor de informare în masă. Într-un articol publicat în ziarul „Le Monde", de președintele Consiliului interguvernamental de coordonare a informației între țările nealiniate, se relevă că, „în esență, *noua ordine mondială în domeniul informației este în strînsă și indisolubilă legătură cu făurirea unei noi ordini economice internaționale*". În America Latină, decolonizarea informației a devenit, în ultimul timp, o problemă de acută actualitate. În unele țări din Grupul Andin s-au introdus legislații care interzic proprietatea străină asupra mijloacelor de informare în masă. Cunoscutul scriitor și ziarist venezuelan Hector Mujica — autor al unor cărți de mare circulație, cum sînt *„Imperiul informației"* și *„Sociologia comunicării"* — arată, într-un interviu că, *„acum mai mult ca oricînd, este necesar ca intelectualitatea latino-americană să depună eforturi viguroase și să ia inițiative valoroase pentru stăvilirea și contracararea procesului de neocolonizare culturală desfășurat de întreprinderile supranaționale ce operează în America Latină"*.

■

Contracararea neocolonialismului cultural reprezintă unul din fenomenele semnificative ale luptei popoarelor latino-americane pentru înlăturarea obstacolelor din calea desfășurării libere, nestînjenite a capacităților proprii, a noilor potențiale ale acestora. O conferință continentală care a avut loc, sub egida UNESCO, la Bogotà (1978), a ilustrat importanța pe care o acordă numeroase guverne combaterii fenomenelor nocive ale neocolonialismului cultural, stimulării și ocrotirii personalității culturale a națiunilor latino-americane, modificării sistemelor educaționale corespunzător nevoilor emancipării. Ministrul culturii din Ecuador sublinia, în acest sens, necesitatea „de a se consolida identitatea culturilor naționale, expresie a deplinei independențe, a suveranității și demnității naționale". În declarația conferinței — concluzie sintetică a preocupărilor amintite —, se proclamă *„dreptul fiecărui popor de a-și dezvolta de sine stătător cultura, în conformitate cu condițiile sale istorice"*.

Eugen Pop

Transfer

Într-o scurtă alocuțiune rostită la preluarea funcției de către noul prim-ministru peruan, generalul Petro Richter Prada, președintele Republicii Peru, generalul Francisco Morales Bermudes, a anunțat că autoritățile militare sînt hotărîte să traducă în viață intenția lor de a transfera puterea unui guvern civil. „Hotărîrea noastră fermă – a spus el – nu vizează numai respectarea programului transferului puterii, ci chiar devansarea datelor anunțate". Potrivit agendei oficiale inițiale, alegerile prezidențiale din Peru urmau să se desfășoare la mijlocul anului viitor. În prezent este posibilă devansarea lor spre sfîrșitul acestui an.

Longevitate

Ultimul număr al Anuarului demografic O.N.U. afirmă că, la jumătatea lui 1977, populația Terrei atinsese 4 124 000 000 persoane, dintre care 57 la sută trăiau în Asia. Rata cea mai ridicată a natalității – Niger și Zambia : 52 la mie ; cea mai scăzută – R.F. Germania : 9,5 la mie. În ce privește longevitatea, femeile au, în continuare, mai multe speranțe : în Islanda – 79,2 ani, în Norvegia, Suedia, Japonia, Olanda – peste 75 ani. Longevitatea medie maximă a bărbaților e atinsă tot de Islanda – 73 de ani.

CONVORBIRI în Kuweit, între președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, și șeicul Jaber Al-Ahmed Al-Sabah, care au prilejuit un larg schimb de opinii asupra unor probleme referitoare la mișcarea de nealiniere, Orientul Mijlociu și dezvoltarea în continuare a relațiilor bilaterale. Președintele Tito întreprinde un turneu în mai multe state din Orientul Mijlociu

Candidați

George Bush, 54 de ani, fost reprezentant al S.U.A. la O.N.U., președinte al Comitetului național al partidului republican, șef al biroului american de legătură de la Beijing (Pekin) și director al C.I.A. (numit de președintele Ford), și-a anunțat candidatura pentru alegerile prezidențiale din 1980, din partea partidului republican. Este a treia personalitate republicană care se angajează în cursa electorală, după Phil Crane, reprezentant al statului Illinois, și John Connally, fost guvernator al Texasului. De partea democraților, deocamdată, tăcere.

Extratereștri

„Stadiul actual al științei nu ne permite nici să afirmăm, nici să infirmăm existența civilizațiilor extraterestre" – declară, revistei „Trud" din Moscova, președintele Academiei de științe a U.R.S.S. „În Univers, există un număr mare de sisteme planetare. Este foarte posibil ca unele stele să aibă condiții naturale apropiate de cele ale Pămîntului și, astfel, să fi favorizat dezvoltarea vieții". Deocamdată, oamenii de știință înregistrează semnalele radio venite din Univers.

Surplus

În ciuda repetatelor promisiuni ale guvernului nipon de a echilibra balanța sa comercială cu Statele Unite și țările industrializate occidentale, substanțial favorabilă Japoniei, cifre preliminare date publicității de Ministerul finanțelor de la Tokio indică un surplus comercial record în 1978: 18,3 miliarde dolari, aproape dublu față de 1977. Din acest surplus, 10,1 miliarde dolari privesc comerțul cu S.U.A. (7,3 miliarde în 1977) și 5,4 miliarde cu C.E.E. (4,5 miliarde în 1977).

REAPARIȚIE ? „The Times" și „The Sunday Times" și-au încetat acum cîtva timp apariția. Totuși, ziariștii și tipografii au scos cîte o versiune originală a cunoscutelor publicații și intitulate ad-hoc : „The Times Challenger" și „The Sunday Times Reporter". Amîndouă nu cuprind decît informații referitoare la disputa cu patronii și la stadiul negocierilor, adică ceea ce se întîmplă, cum ei înșiși scriu, „în spatele scenei"

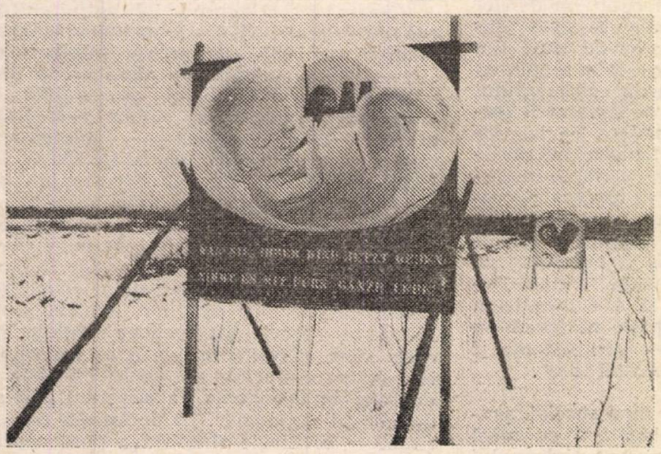

PROTEST. „Ce dați acum copilului dv., îl marchează pentru toată viața". Cu asemenea pancarte, locuitorii din Gorleben (R. F. Germania) protestează împotriva intenției autorităților de a depozita, în apropiere, deșeuri radioactive

DESEN. În timpul unui program al radiodifuziunii franceze, privind Piața comună, cancelarul vest-german Helmut Schmidt urmărește desenul făcut pe loc de caricaturistul francez Pinozac : o hartă a Pieței comune în care există... atîtea neînțelegeri

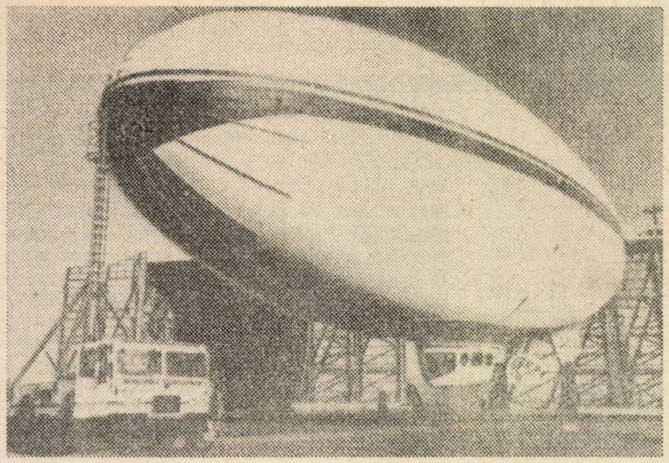

CURSĂ COMERCIALĂ inedită. Acest „balon" conceput de „Aerospace Developments" a fost testat la Cardington, în Anglia, la 3 februarie, şi va putea fi utilizat pentru primul serviciu comercial de acest fel din Marea Britanie. Poate deplasa 2,5 tone mărfuri

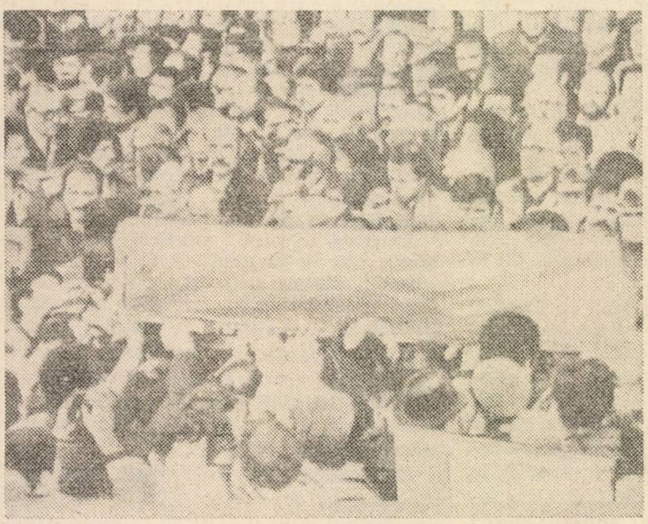

PRIMUL MINISTRU al Turciei, Bülent Ecevit (în mulţime, în apropierea purtătorilor sicriului, al doilea din stînga), şi soţia sa, Rahsan Ecevit, au participat, duminică, la Istanbul, în fruntea unui cortegiu tăcut şi impunător de circa 20 000 de persoane, la funeraliile redactorului-şef al cunoscutului ziar independent „Milliyet", Abdi Ipekci, asasinat cu trei zile în urmă, de un necunoscut. La ceremonia funebră au participat, de asemenea, preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului, membri ai guvernului şi lideri ai opoziţiei. În vîrstă de 50 de ani, Abdi Ipekci era cunoscut ca o personalitate pacifistă şi independentă, militînd ferm împotriva violenţei şi terorismului. A fost ucis cu focuri de armă pe una din străzile Istanbulului, în maşina sa, în timp ce se îndrepta spre casă. Adăugîndu-se numeroaselor acte teroriste înregistrate în Turcia, acest nou atentat a stîrnit o vie emoţie şi o largă condamnare în ţară, premierul Ecevit calificîndu-l drept „atac împotriva democraţiei şi a reputaţiei de care se bucură Turcia"

Apă

Guvernul beninez a aprobat construirea unui sistem de alimentare cu apă în zona rurală, sistem prin care vor fi create, în prima fază, 2400 puncte de alimentare. Pînă în 1981 urmează să fie construite 138 centre de alimentare dotate cu pompe şi conducte. Acest proiect face parte dintr-un plan care vizează să revitalizeze activitatea economică în regiunile rurale lipsite de apă.

Interdicţie

Preşedintele Zambiei, Kenneth Kaunda, a semnat un decret prin care se interzice, pentru o perioadă, exploatarea smaraldelor şi se hotărăşte confiscarea tuturor acestor pietre preţioase care circulă în ţară. Aceasta, în urma descoperirii unor neregularităţi şi fraude în exploatarea şi comercializarea smaraldelor. Concomitent, a fost alcătuită o comisie de anchetă care va trebui să stabilească şi măsurile ce se impun.

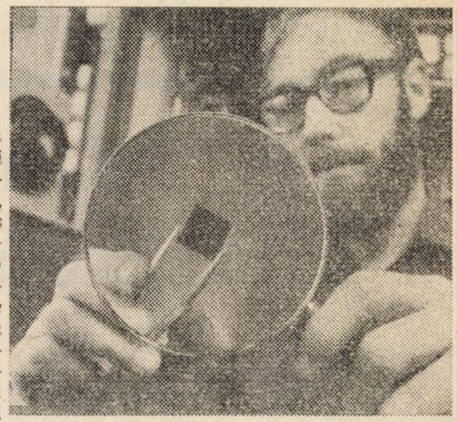

CELULĂ. Un grup de fizicieni de la universitatea Heriot-Wall, din Scoţia, condus de dr. John Wilson, a realizat o celulă solară capabilă să capteze energia solară la un cost substanţial mai redus decît al oricărui alt sistem de celulă cunoscut. La bază — siliciul. În aproximativ cinci ani, noul sistem va putea înlocui toate sistemele existente de captare a energiei solare, atît în domeniul industrial, cît şi cosmic

Proiecte

În cursul acestui an vor intra în producţie, în Irak, 26 obiective industriale, pentru realizarea cărora au fost făcute investiţii însumînd 1,8 miliarde dolari. Printre acestea figurează unităţi ale industriei de prelucrare a unor materii prime agricole, o mare fabrică de îngrăşăminte chimice şi un combinat de prelucrare a lemnului, patru fabrici textile, proiecte din domeniile telecomunicaţiilor, mecanicii şi electrotehnicii.

Edison

Preşedintele Jimmy Carter a proclamat ziua de naştere a lui Thomas Edison, 11 februarie, drept „Zi a inventatorilor" din S.U.A. În declaraţia dată publicităţii cu acest prilej, preşedintele a salutat împlinirea, în 1979, a 100 de ani de la producerea, de către Edison, a luminii electrice, relevînd că, „prin perseverenţă, muncă asiduă, cunoaştere şi imaginaţie, omul poate învinge adversităţile şi realiza noi paşi înainte spre binele întregii omeniri".

Bilanţ

„Lloyds", faimoasa casă de asigurări britanică, a anunţat un bilanţ al pierderilor maritime din 1978 – 243 milioane lire sterline, cu 40 la sută mai mult decît în 1977. Dar, trebuie precizat, bilanţul acesta nu cuprinde decît navele asigurate pentru mai mult de 500 000 lire, iar valoarea pierderilor nu o include şi pe aceea a mărfurilor ! În fruntea listei cu pavilioanele cele mai atinse de dezastre, în 1978, se află Grecia (43 nave eşuate – dar cele mai multe aveau o vechime de peste 15 ani), Panama (15), S.U.A. (11).

Consiliu

Potrivit cotidianului „Financial Times", guvernul de la Dublin intenţionează să propună, în curînd, Londrei crearea unui „Consiliu al Irlandei", care să cuprindă reprezentanţi ai celor două guverne, precum şi ai comunităţilor protestante şi catolice din Ulster, consiliu care să scoată din criză problema nord-irlandeză. Un consiliu al întregii Irlande, dar în altă formă, fusese propus în 1973. Evenimentele ulterioare şi, mai ales, împotrivirea protestanţilor au împiedicat alcătuirea sa.

Energie

La Chicago a fost dat, recent, în folosinţă primul sistem din S.U.A. de utilizare a energiei solare pentru încălzirea spaţiilor industriale şi a locuinţelor şi pentru condiţionarea aerului în timpul verii. Sistemul este instalat la întreprinderea „Beatrice Foods' Wrightway MFG". Energia solară este captată prin colectori dispuşi pe acoperiş. Sistemul constă dintr-un boiler şi un aparat de condiţionare a aerului. Boilerul serveşte drept baterie de înmagazinare şi alimentare cu energie. În timpul iernii, colectorii încălzesc direct aerul. În timpul verii, energia solară captată asigură funcţionarea instalaţiei de condiţionare a aerului.

Demisie

Într-o alocuţiune rostită la Ciudad de Mexico, preşedintele Partidului Revoluţionar Instituţional, partid de guvernămînt, Carlos Sansores Perez, şi-a anunţat demisia. Perez deţinea această funcţie din 1975, iar în 1978 fusese reales ca preşedinte al P.R.I. Demisia a fost pusă în legătură cu desemnarea lui Perez de către preşedintele ţării în funcţia de director general al Institutului pentru asigurări sociale.

Rubrică realizată de T. St. Elian

Relaţiile siriano-irakiene

La Damasc, spre sfîrşitul lunii trecute, discutînd cu diverşi interlocutori — activişti ai partidului Baas, ai unor organizaţii obşteşti sau cu simpli cetăţeni — am remarcat că subiectul prioritar al conversaţiilor de ordin politic, fie în capitală, fie în provincie, îl constituia, cum de altfel era şi firesc, noile relaţii siriano-irakiene, dezvoltate în mod spectaculos, pe parcursul ultimelor trei luni, după o lungă perioadă de îngheţare şi chiar de acută inamiciţie.

În capitala siriană s-au aflat în a doua jumătate a lunii ianuarie o serie de importanţi oaspeţi de la Bagdad : miniştrii apărării, afacerilor externe, planificării, membri ai conducerii ramurii irakiene a partidului Baas, şi în sfîrşit Saddam Hussein, vicepreşedinte al Comandamentului Revoluţiei şi secretar general adjunct al conducerii regionale (irakiene) a partidului de guvernămînt. Convorbirile la diverse niveluri, inclusiv cu preşedintele Hafez Al-Assad, au aprofundat problemele relaţiilor dintre Siria şi Irak în vederea adîncirii cooperării pe diverse planuri spre ţelul final declarat : uniunea dintre cele două state şi ramuri, pînă de curînd adverse, ale partidului Baas.

După cum se ştie, forţa politică conducătoare, atît în Siria cît şi în Irak, este Partidul Baas Arab Socialist, care pînă cu zece ani în urmă avea o conducere naţională (interarabă) unică, cu comandamente regionale, subordonate, în mai multe ţări arabe (Siria, Irak, Liban etc.), partid a cărui principală trăsătură ideologică, înscrisă la loc de frunte în toate documentele sale o constituie unitatea arabă şi socialismul. Partidul Baas se află la putere, neîntrerupt, în Siria din martie 1963 şi în Irak, din iulie 1968. Transformările şi preocupările pe plan intern au trăsături comune : o reformă agrară radicală, lichidarea latifundiilor, ridicarea satului, modernizarea agriculturii, crearea de cooperative agricole, naţionalizarea principalelor întreprinderi industriale, crearea de noi industrii — proprietate obştească, controlul şi planificarea economiei, un intens proces de culturalizare a maselor, modernizarea structurilor în toate domeniile. Realizările sînt palpabile în ambele ţări, vădind prefaceri evidente ale modului de viaţă, în folosul general al maselor populare.

Atît în Siria cît şi în Irak există, de asemenea, un Front Naţional care reuneşte în rîndurile sale, alături de partidul Baas, şi alte grupări politice naţionale şi progresiste — cum ar fi partidul comunist, precum şi organizaţiile obşteşti : sindicate, uniunile tineretului, femeilor, ţăranilor, asociaţii profesionale etc.

În ciuda tuturor acestor similitudini, o perioadă îndelungată relaţiile dintre cele două ţări au fost destul de reci, îmbrăcînd uneori aspecte de declarată adversitate. Au existat şi scurte excepţii, de pildă, în timpul războiului arabo-israelian din octombrie 1973 cînd unităţi irakiene de blindate au combătut alături de trupele siriene pe teritoriul Siriei, dar ulterior relaţiile s-au deteriorat din nou, ajungîndu-se chiar la închiderea frontierelor.

În ceea ce priveşte sciziunea politică, ea a mers, în aceşti zece ani, pînă la crearea a două comandamente naţionale (interarabe) ale partidului Baas, distincte, la Damasc şi Bagdad, divizarea între cei doi poli operînd şi asupra celorlalte organizaţii regionale. Astfel în Liban s-au creat două partide Baas distincte ; în mişcarea de rezistenţă palestiniană, patru organizaţii baaziste diferite : Saika şi Frontul Popular — comandamentul general, al lui Ahmed Gibril (prosiriene), Frontul Arab de Eliberare şi Frontul de Eliberare a Palestinei (proirakiene).

Punctul principal de pornire în reconcilierea profundă dintre cele două ţări şi ramuri ale partidului Baas l-a constituit prezenţa, la sfîrşitul lunii octombrie 1978, a preşedintelui sirian Hafez Al-Assad, în capitala irakiană, prima vizită a acestuia la Bagdad în cei zece ani de la instalarea sa în fruntea regimului de la Damasc.

În urma convorbirilor avute la Bagdad de preşedintele Hafez Al-Assad cu preşedintele irakian Hassan Al-Bakr şi cu vicepreşedintele Saddam Hussein a fost semnată, la 26 octombrie 1978, „Carta pentru acţiune naţională comună", pe baza căreia a luat fiinţă un „Comitet politic superior" ce se întruneşte la trei luni alternativ, la Damasc şi Bagdad, şi de cîte ori este nevoie, fiind însărcinat „cu supravegherea problemelor bilaterale în domeniul politic, militar, economic, cultural, pe planul informaţiilor " în vederea „realizării complementarităţii dintre cele două ţări în scopul înfăptuirii unioniste".

Reconcilierea siriano-irakiană survenită la sfîrşitul lunii octombrie 1978 s-a manifestat imediat concret printr-o serie de fapte : frontierele terestre dintre cele două ţări, închise de peste doi ani, au fost redeschise chiar în acele zile ; s-a reluat traficul feroviar şi aerian ; s-a hotărît reînceperea pompării petrolului irakian pe conductele ce străbat întreaga Sirie pînă la portul mediteranean Banias, unde se află în fază finală construcţia uneia din cele mai mari rafinării petroliere ale lumii arabe, Irakul declarînd că va furniza Siriei toate cantităţile de petrol de care va avea nevoie ; s-a suspendat obligativitatea paşaportului şi a vizei de intrare la trecerea frontierelor dintre cele două ţări pentru cetăţenii sirieni şi irakieni.

Pe linia colaborării tot mai strînse între cele două ţări, în vederea scopului unionist propus, a intrat în funcţiune imediat o comisie tehnică mixtă pentru probleme economice şi cooperare, constituită în conformitate cu „Carta pentru acţiunea naţională comună", luînd în dezbatere diverse probleme vizînd dezvoltarea în comun a economiilor naţionale, complementare într-o serie de domenii.

Cele două ţări, împreună, acoperă o suprafaţă de 620 104 kmp (434 924 kmp — Irakul, 185 180 kmp — Siria). Terenurile cultivate sînt de întinderi apropiate ; producţia de cereale aproximativ egală ; Irakul este în schimb primul producător mondial de curmale, iar Siria recoltează de pe ogoarele sale o cantitate de circa 400 000 tone de bumbac, fiind situată în acest domeniu pe un loc important în ierarhia mondială. Principala bogăţie a Irakului o constituie petrolul, producţia sa anuală ajungînd la 100 milioane tone. Siria produce doar 10 milioane tone de petrol, dar valorifică foarte bine în prezent o altă bogăţie naturală şi anume fosfaţii din deşertul răsăritean, dispunînd de mari zăcăminte. Ambele ţări pun în practică importante proiecte de dezvoltare a bazei energetice, de industrializare diversificată, de ameliorare a solului prin ample lucrări de drenare şi irigaţii. (Este de menţionat că fluviul Eufrat, ale cărui ape sînt utilizate atît pentru producere de energie electrică, cît şi pentru irigaţii, străbate ambele ţări şi administrarea debitului său a constituit în trecut un punct de divergenţă). Autostrăzi şi căi ferate leagă teritoriile celor două ţări, dintre care una (Siria) are o largă ieşire la Marea Mediterană unde dispune de trei importante porturi : Lattakia, Tartous, Banias, iar cealaltă (Irakul) la Golf, prin portul Bassra, şi de acolo mai departe spre Oceanul Indian.

Comisia tehnică mixtă reunită, între timp, atît la Bagdad cît şi la Damasc, a abordat diverse aspecte ale dezvoltării relaţiilor bilaterale în domeniile agriculturii, industriei, irigaţiilor, comerţului, planificării, transporturilor, avîndu-se în vedere ca Siria şi Irakul, care încheie, fiecare, la sfîrşitul lui 1980, cîte un plan cincinal de dezvoltare, să elaboreze în continuare un plan economic comun.

Convorbirile la nivel înalt, începute la Bagdad în octombrie 1978, şi continuate la sfîrşitul lunii trecute în capitala siriană, au abordat şi aspectele militare ale cooperării dintre Siria şi Irak, anunţîndu-se încheierea unui pact de apărare reciprocă La Damasc se afirmă că o astfel de alianţă este pur defensivă, fapt subliniat de altfel de preşedintele Hafez Al-Assad într-o declaraţie făcută televiziunii franceze, după vizita sa din octombrie trecut la Bagdad : „Acum nu discutăm posibilitatea de a pune capăt conflictului arabo-israelian pe calea armelor. Întîlnirea de la Bagdad constituie un element esenţial care ne permite să găsim ceea ce este necesar pentru stabilitatea şi apărarea noastră".

Reconcilierea completă siriano-irakiană, pe cale de înfăptuire, este privită la Damasc cu satisfacţie, dar se relevă totodată complexitatea unei astfel de acţiuni. Esenţială se consideră însă a fi înfăptuirea unităţii politico-ideologice pe linie de partid ; în acest sens se vorbeşte de ţinerea unui congres comun dedicat acestui scop.

După cum s-a anunţat la sfîrşitul convorbirilor de luna trecută de la Damasc, urmează ca, într-un viitor apropiat, să aibă loc o nouă reuniune a „Comitetului politic superior" pentru a examina „formele constituţionale şi politice ale unificării celor două ţări", între timp continuîndu-se activităţile de apropiere pe diverse planuri.

Crăciun Ionescu

RASPUNDEM CITITORILOR

Sindicatele vest-germane: spre o nouă „strategie"?

Negocierile, de la acest început de an, dintre reprezentanții sindicatelor și patronatul vest-german, în vederea reînnoirii contractelor colective de muncă, se desfășoară într-o atmosferă tensionată, marcată, fără îndoială, de duritatea fără precedent a recentei greve a siderurgiștilor. Antrenînd circa 200 000 salariați pe durata cea mai lungă cunoscută de un conflict de muncă în istoria R.F.G. (încheiată la 11 ianuarie a.c., după 45 de zile), greva siderurgiștilor, survenită după puternicele greve declanșate în iarna și primăvara trecută de docheri, lucrătorii din imprimerii și metalurgiști, a relevat pregnant tendințele, tot mai evidente, de înăsprire a climatului social în R. F. Germania. La baza unei asemenea evoluții într-o țară cunoscută, pînă în prezent, tocmai pentru raritatea unor atari confruntări sociale, se află, în primul rînd, efectele crizei economice, care, deși mai puțin resimțite în R.F.G. decît pe alte meridiane occidentale, afectează categoriile cele mai diverse ale clasei muncitoare, pături tot mai largi ale populației, devenind, astfel, tot mai vizibilă aspirația acestora spre restructurări calitative în raporturile sociale.

Frecvența și, mai ales, amploarea conflictelor sociale din ultimul timp ridică evidente semne de întrebare asupra „imobilismului" tradițional al sindicatelor vest-germane, grație căruia părea posibilă, timp îndelungat, menținerea, în R.F.G., a așa-numitei „păci sociale". Se află mișcarea sindicală din R. F. Germania în pragul unei noi evoluții ?

Cînd se vorbește, astăzi, de sindicate în R.F.G., cel mai adesea referința este făcută la Uniunea sindicatelor (D.G.B.), centrală la care sînt afiliate 16 sindicate de ramură, grupînd circa 7,6 milioane de membri. Totuși, în afara acestei importante uniuni, în R.F.G. există și o serie de alte sindicate „neafiliate", cum sînt federația funcționarilor (D.B.B. — 804 000 membri), sindicatul salariaților (D.A.G. — 473 000 membri), confederația sindicală creștină (C.G.B. — 234 000 membri).

Dat fiind marea forță socială pe care o reprezintă Uniunea sindicatelor vest-germane (D.G.B.), mișcarea sindicală din R.F.G. este, în linii generale, determinată de evoluția acestei importante centrale.

Primul „program fundamental" al D.G.B. a fost adoptat la München, în 1949, în el manifestîndu-se, între altele, aspirația spre o politică economică apță să asigure deplina angajare a tuturor forțelor productive ; cogestiunea muncitorilor în toate problemele economice și sociale ; trecerea în sectorul public a industriilor-cheie, îndeosebi a minelor, siderurgiei și metalurgiei, industriei chimice, economiei energetice, instalațiilor de transport mai importante și a organismelor de credit. Se avea în vedere, totodată, o planificare politico-economică centrală, „în scopul ca interesul particular să nu împieteze asupra exigențelor economiei publice". Trebuie remarcat însă că, prin planificare, teoreticienii D.G.B. înțelegeau o politică de contrapunere unei economii de piață haotice, în care, însă, să fie lăsat larg cîmp de acțiune inițiativei private și concurenței.

În acest spirit, ei s-au străduit să se demarcheze în raport cu exigențele de strictă naționalizare, înțelegînd, atunci cînd vorbesc de trecerea industriilor-cheie în sectorul public, ca ramurile industriale fuzionate în societăți să fie controlate de sectorul public, prin instituții de largă reprezentare, cum sînt partidele și sindicatele.

S-au format două grupuri, în esență reflectînd dezbaterea politică și ideologică din sînul social-democrației vest-germane ; tradiționaliștii, care doreau să rămînă fideli programului de la München (grup reprezentat de sindicatele întreprinderilor din metalurgie și chimice) și reformiștii (reprezentați de sindicatul construcțiilor), care doreau să alinieze activitatea sindicatelor programului din 1959, de la Bad-Godesberg al P.S.D. Aceștia din urmă dezvoltă conceptul de „parteneri-sociali" (Sozialpartnerschaft), care include un nou tip de raporturi între sindicate și patronat. Potrivit acestui concept, patronul n-ar mai reprezenta, chipurile, în societatea vest-germană un adversar de clasă, important fiind de a se elabora o politică salarială comună, între parteneri avînd, desigur, idei diverse, dar fiind de acord asupra structurilor societății.

Demonstrație a siderurgiștilor din Ruhr împotriva lock-out-urilor practicate de patronat

Este un fapt că, în anii reconstrucției postbelice, nivelul de trai al oamenilor muncii era așa de scăzut, încît fiecare era fericit dacă dispunea de un loc de muncă pentru a-și asigura minimul de existență. Pe parcurs, măsurarea ameliorării economice s-a făcut față de acest început, ca punct de referință. Este o explicație pe care observatorii o dau „imobilismului" sindical, faptului că, mult timp, sindicatele vest-germane s-au considerat, mai degrabă, „un factor de ordine" al sistemului economic și social, decît un oponent la dominația capitalului. Și, subliniază aceștia, reconstrucția economiei R.F.G. a impus rigori de „reținere și disciplină", acceptate de sindicate, pentru parcurgerea acestei etape într-o perioadă istorică scurtă.

Au fost, desigur, numeroase voci în cadrul sindicatelor, care au supus unor critici vii teoria „partenerilor sociali". Astfel, liderii uneia din cele mai combative federații afiliate la D.G.B., I G. Metall (2 681 000 muncitori), arătau că sindicatele nu vor cîștiga în eficacitate renunțînd la misiunea lor fundamentală de a fi purtătoare ale luptei muncii împotriva capitalului.

Din 1964, guvernul federal vest-german inițiază, în materie de politică economică, „acțiunea concertată" — respectiv acțiunea de elaborare a „liniilor directoare" privind evoluția salariilor și prețurilor în cadrul unor negocieri comune tripartite : guvern-sindicate-patronat. În 1967, are loc prima întîlnire în cadrul „acțiunii concertate". Participarea sindicatelor face obiectul unor critici violente, numeroși sindicaliști văzînd în aceasta o tentativă de subminare a independenței sindicatelor în negocierile tarifare. În 1976, Bundestagul vest-german adoptă așa-numita lege privind generalizarea cogestiunii paritare pe ansamblul marilor întreprinderi.

Sindicatele își anulează participarea la „acțiunea concertată" cînd — la sfîrșitul lui iunie 1977 — 30 de asociații patronale și nouă mari întreprinderi (între care Daimler-Benz, Hoechst, Bayer) depun o plîngere în fața Tribunalului federal constituțional de la Karlsruhe împotriva legii privind cogestiunea paritară adoptată în 1976. Vor renunța sindicatele la o atare decizie ? Actualul guvern de coaliție P.S.D.-P.L.D. se străduiește să reactiveze „acțiunea concertată". Dar, la nivelul federațiilor sindicale, domnește scepticismul. Puternicul I. G. Metall, fără de care nici o hotărîre nu poate fi luată cu adevărat în sînul D.G.B., se opune energic la orice participare, atît timp cît plîngerea privind cogestiunea nu va fi retrasă. Ultimul congres al D.G.B., care a avut loc în mai 1978, a decis, cu o largă majoritate, să nu mai fie reluată „acțiunea concertată" în vechea formă.

O nouă evoluție apare după alegerea lui Vetter în postul de președinte al D.G.B. Sindicatele încetează de a se limita, cum o făceau de ani, să intervină la nivelul convențiilor colective și direcția confederată încetează a se limita la funcțiile de coordonare și reprezentare. Vetter a adus la ordinea zilei conceptul „strategiei" sindicale, reintroducînd un element de esență aproape uitat: problema raportului de forțe față de cei ce decid în stat și economie și a poziției politice a sindicatelor în societate. Nu-și mai limitează rolul și obiectivele la chestiuni legate de salarii și politică socială. D.G.B. a elaborat programe în domeniile cele mai diverse ale politicii și ele au făcut obiectul unor dezbateri largi. De exemplu, D.G.B. posedă un program în materie de politică a sănătății, în materie de mediu ambiant și educație.

La Congresul din 1980, D.G.B. va adopta noul său program fundamental. În evoluțiile pe care acesta le va consemna în conceptul politic al sindicatelor vest-germane, un rol important vor avea, fără îndoială, tendințele ce vor predomina pe scena politică și, implicit, în domeniul economic, climatul social pe care factorii amintiți îl vor determina.

Vasile Crișu

panoramic

Filiera sud-americană a drogurilor

De mai multă vreme apare în revistele occidentale, cu predilecție în cele americane, un anunț-avertisment-apel la sporirea unor contribuții, cu o frecvență accentuată în ultimul timp, publicat de Fondul Națiunilor Unite pentru controlul abuzului de droguri. O adolescentă cu privire încă de copil cere, cu mîna întinsă, bunicii niște bani. Iar textul, o parte din text, spune : „Are 16 ani. Are nevoie de bani pentru droguri. Cu cît va crește, va avea nevoie de mai mulți și mai mulți și nu-i va putea obține în mod legal. Atunci, se va îndrepta spre crimă. Sau prostituție. Sau spre amîndouă. Așa se întîmplă lucrurile în zilele noastre. O primă încercare a drogurilor, apoi o obișnuință — și prăbușirea în lumea urîtă a crimei și dependenței de droguri. De timpuriu. Statisticile arată că un copil — al dumneavoastră — poate întîlni un traficant la 16 ani. 16 ani ! Nu-i copilul dumneavoastră ? Nu se întîmplă în jurul dumneavoastră ? Acum poate începe totul..., doar dacă nu încercați să opriți lucrurile la timp"...

Nocivitatea drogurilor, efectele lor negative asupra organismului uman, implicațiile de ordin social au fost de mult denunțate. Drogurile au consecințe grave asupra individului, ca și a societății. Semnale de alarmă s-au făcut auzite. S-au scris sute, mii de reportaje și relatări diverse, broșuri și cărți despre fenomenul acesta, accentuat în ultimele decenii, despre „Triunghiul de aur" din Asia de sud-est, de unde pornesc rețelele comerțului cu heroină, despre „Elefantul alb" și rețelele de traficanți, descoperite și refăcute pe alte drumuri ale globului, despre acțiunile Interpolului, ale organismelor Națiunilor Unite sau ale guvernelor mai multor țări, despre gravul pericol pe care îl prezintă consumul și despre rezultatele nefaste în rîndurile tinerilor care speră — din inconștiență, lipsă de informare și, mai ales, derută în fața contactului deseori brutal cu societatea capitalistă sau a unei izolări și lipsă de sprijin, într-o societate care nu le oferă ceea ce își doresc — care speră, deci, iluzoriu să depășească, pe această cale, dilemele și problemele pe care le întîlnesc zi de zi.

Capturile pe filierele obișnuite au fost, în ultimele luni, se pare, mai reduse. Ramuri ale traficanților au fost distruse de poliție. Dar se știe că fenomenul continuă, lumea interlopă își reface rețeaua, vigilența autorităților sporește. Faimosul „Triunghi de aur" de la granița dintre Tailanda și Birmania, dar și alte zone ale lumii în care se cultivă macul de opium, continuă să ofere materia primă pentru heroină, acea pudră cristalină, ușor cafenie, care s-a răspîndit fantastic printre opiomani. Heroina, însă, nu e singurul drog, și accentul pare să se fi schimbat, din nou, în ultimul timp, împreună cu preferințele și rețelele. Continentul sud-american redevine o atracție pentru traficanți, pentru acei speculanți, lipsiți de scrupule, ai derutei morale a unei părți a tineretului occidental, afaceriști cu legături, bazate pe legea profitului, în cercuri influente. Foarte recent, „Time" publica un reportaj al lui Donald Neff despre „Filiera columbiană". Clifford Cheney, de la U.P.I., investigase drumurile ilicite ale drogurilor din Bolivia ; Gordon Stevens, de la „The Observer" — pe cele din Peru etc., etc. Cum s-a ajuns la filiera sud-americană ?

Guajira - paradisul marijuanei

În urmă cu doi ani, Mexicul a întreprins o vastă și costisitoare acțiune de distrugere a plantațiilor de marijuana care, ușor de preparat, ajungea, pe mulțime de căi, în Statele Unite : cîmpuri întregi au fost stropite cu ierbicide. Golul a fost umplut, în scurtă vreme, de Columbia care a devenit, potrivit lui Peter Bensinger, șeful Administrației americane de sancționare a drogurilor (D.E.A.), „cel mai mare furnizor de marijuana al lumii".

Un drog obținut din florile și frunzele cînepii indiene, științific numită Cannabis Sativa. Crește aproape oriunde într-un climat temperat. Americanii au botezat-o în fel și chip : floare, ceai, iarbă, tutun, Mary Jane ș.a. Datorită viziunilor colorate și euforiei pe care le provoacă marijuana, toxicomanul își poate pierde simțul măsurii, poate deveni periculos pentru el și pentru ceilalți. De multă vreme cunoscută, a fost utilizată, în cantități reduse, ca anestezic în China antică, medicament în India, ca vitalizator, pe timp de zi, ori sedativ, pe timp de noapte, în Caraibe. Noile întrebuințări și noii fumători — cu totul neobișnuiți prin ereditate și mediu, deci cu atît mai vulnerabili — n-au apărut decît acum vreo cîteva decenii. Principala substanță cu acțiune psihică pe care o conține — delta-9-tetrahidrocanabinol — n-a fost izolată și sintetizată decît în 1965. Dar aceasta este doar una din cele peste o sută de substanțe conținute în marijuana. De fapt, pericolele pe care le ascunde nici nu sînt cunoscute în întregime.

Întinderile ecuatoriale sau tropicale ale Columbiei par ideale pentru căutătorii unui imens și grabnic profit. Anzii și, mai ales, Peninsula Guajira, din nord-estul țării, sînt depărtate de drumurile circulate și de capitală, sînt izolate și greu accesibile. În junglă sau pe pămînturile mlăștinoase abia reușesc să răzbată indienii locurilor. Țărmul e adînc crestat, adeseori cu pădurea coborînd pînă către valurile oceanului. Supravegherea din avion e practic imposibilă, cel mult se poate calcula baza înfloririi acestui comerț cu

Consecințe patologice

• Marijuana, obținută din cînepa indiană (Cannabis Sativa), dă toxicomanului viziuni colorate și euforie. În schimb, conduita îi devine incoerentă, apar pierderi de memorie, se modifică și alterează noțiunile de timp și spațiu, se naște o ilaritate fără motiv, apar alte efecte imprevizibile. Cu privirea fixă și goală, fumătorul își pierde simțul măsurii și devine periculos. Predispus la accidente, devine și o primejdie pentru ceilalți datorită perceperii greșite a spațiului. Repetarea drogului duce la dependență psihică. Marijuana provoacă atitudini antisociale.

• Extrasă din frunzele de coca, cocaina este o pudră albă, asemănătoare fulgilor de zăpadă. I se și spune, de altfel, „zăpadă". Din 100 kg de frunze, se obțin 2,5 kg de pastă de bază care, prin metode foarte simple, dau 1 kg de cocaină. Traficantul îl cumpără cu 14 000 dolari. Însală foamea, ascunde oboseala și determină o stare ușor euforică. Injectată intravenos, are un efect direct asupra psihicului : halucinații și manifestări paranoice, în timp ce pupilele toxicomanului se dilată. La o acțiune repetată, toxicomanul devine agitat, are ticuri musculare și mișcări convulsive. O doză ridicată accentuează convulsiile și poate provoca moartea. Dependența psihică pe care o creează este printre cele mai puternice.

moartea. Cum a făcut fostul ministru adjunct al justiției, generalul Rodolfo Garcia Ordonez. Pentru a dovedi că știrile, potrivit cărora, pe 25 000 de acri, se creștea marijuană, erau false, a survolat timp de trei zile, cu elicopterul, provinciile din nordul țării. „Calculul strict" la care a ajuns : nu 25 000, ci 250 000 de acri sînt astfel cultivați în Guajira. „Am fost de-a dreptul uimit, declara generalul Ordonez. Nimeni nu se gîndea ca problema aceasta să fi atins asemenea proporții". În cîmpiile din sudul țării, se pare că, pe alți 50 000 de acri, se cultivă tot marijuana. Recolta maximă poate atinge șase milioane de pfunzi, fiecare valorînd cîte 600 de dolari în Statele Unite. Cultivatorul nu obține decît 1 la sută, dar oricum mai mult decît dacă ar cultiva cafea, porumb, sau bumbac.

Dacă nu-i util pentru supraveghere, avionul poate fi principalul mijloc de transport în Statele Unite — pe căile comerciale sau, mai ales, pe rute ilegale. Sute de piste minuscule au fost descoperite în pămîntul Guajirei. Toate ilegale. Numărul lor nu este știut, pentru că, în permanență, apar altele noi. Corupția înfloreşte printre autoritățile locale. Cînd piloții sînt prinși, declară că s-au rătăcit. Nu pot fi arestați decît dacă au la ei coordonatele locului, sau au apucat să încarce marijuana. Un pilot poate încasa pînă la 50 000 de dolari pentru un zbor. Zece tone de marijuana, transportate fără incidente, valorează șase milioane de dolari pe piața neagră.

Dar aerul nu este singura cale spre nord, sau spre Europa. Țărmul Columbiei măsoară 1 300 mile. Cu greu pot fi controlate toate yahturile, fregatele, traulerele sau alte genuri de nave mici. Paza de coastă americană păstrează o evidență în anumite „puncte de gîtuire", dar n-are nici o putere în afara limitelor celor 12 mile marine ale apelor teritoriale. Pînă acolo, „marfa prețioasă" poate fi transbordată de mai multe ori.

„Triunghiurile de argint"

Cocaina e „noul venit" care cîștigă teren în comerțul ilicit cu droguri, pentru că, în mod ciudat, consumatorii ei n-o consideră atît de distructivă pe cît este heroina. Deși cunoscută, chimic, de un secol, efectele ei reale și multiple sînt și mai misterioase decît ale marijuanei. Însală foamea și îndepărtează oboseala, dar atacă psihicul, provoacă halucinații și efecte paranoice. O doză ridicată poate aduce moartea.

Șapte milioane de indieni ai Anzilor cultivă coca, ale cărei frunze sînt vîndute în mod legal, pe piață. Dar jumătate din frunzele recoltate lîngă Chulumani și Cochabamba, în Bolivia, iau drumul traficului ilegal. Valoarea vînzărilor de cocaină, cu originea în Peru, depășește 500 milioane dolari anual. Poliția care se ocupă de problemele narcoticelor vorbește despre două „triunghiuri de argint" (spre a le deosebi de „triunghiul" asiatic). Cea mai mare parte a pastei de cocaină boliviană se îndreaptă spre est, în greu controlabila regiune de frontieră dintre Bolivia, Paraguay și Brazilia — întîiul „triunghi de argint". Pasta peruană e îndreptată spre nord, prin Ecuador, sau, în cantități mult mai mari, spre nord-est, în ținutul de nepătruns al Amazoniei, între Peru, Brazilia și Columbia — al doilea „triunghi de argint". Inima comerțului cu cocaină se află în Columbia (care produce, și ea, o însemnată cantitate. Donald Neff scrie că aproximativ 2 milioane de americani plătesc, anual, 20 miliarde dolari pentru 66 000 pfunzi de pastă brută, din care Columbia asigură 80 la sută). În Columbia, chiar pe Amazon, se află portul liber Leticia — „o Marsilie a Americii Latine". De aici, pe calea aerului, cocaina e trimisă ilegal în S.U.A., direct, sau prin Columbia, Panama și Mexic. Sau pe calea apei, prin portul peruan Iquitos ; sau prin așezările țărmului nordic columbian. (În S.U.A. rețeaua se ramifică, spre Canada și Marea Britanie). Uneori, transportul e realizat cu avioanele comerciale obișnuite. Zborul 922 al companiei „Braniff", de la Bogotá la Los Angeles, e supranumit „special cocaină" : acum două luni, patru kilograme de cocaină au fost găsite într-un asemenea avion ; nimeni n-a recunoscut că le-ar fi adus la bord.

Pentru că e mult mai compactă decît marijuana, ea are și „avantajul" metodelor sofisticate de transport : în scrisori, în tuburi de pastă de dinți, în portofele de piele, în batoane de zahăr pe care orice călător le poate avea cu el, fără să stîrnească bănuieli. Puțini dintre aceștia sînt prinși. Poate fi dizolvată în lichior sau parfum. Sau, dizolvată în apă, să îmbibe haine de bumbac (cînd se extrage, cîteva zile mai apoi, pierderea nu-i decît de 10 la sută).

Tone de marijuana sînt distruse de poliția columbiană în peninsula Guajira

Corupție și iluzie

În 1964, Peru și Bolivia au decis să interzică noile plantații de coca și să le reducă pe cele existente, într-o perioadă de 25 ani. De atunci, producția a sporit cu 20 la sută. Încă nu sînt ilegale nici producția, nici vînzarea. Bolivia a înființat o divizie națională de control a substanțelor periculoase. Potrivit noilor reglementări, vînzătorii de frunze de coca — indienii aymara sau quechua — trebuie să se înregistreze. Numărul lor a atins 14 000 — aproximativ 70 la sută din totalul cultivatorilor. Se impun alte bariere — taxe sporite și întărirea controalelor vamale. Înlocuirea producției cu alte plante, — trestie de zahăr, fasole, ceai, cafea — face parte dintr-un program foarte costisitor și cu multe dificultăți. Indienii nu sînt obișnuiți cu noile producții, nu au cunoștințele necesare. Un responsabil bolivian declara că, îndată ce se oferă alternative, traficanții sporesc prețurile și orice program cade. Cocaina se obține prin instalații foarte simple, care greu pot fi controlate, cu toate eforturile autorităților. Secția care se ocupă de comerțul cu coca în Peru nu avea, acum doi ani, decît 30 de agenți ! Un program pus la punct în Bolivia prevede restrîngerea culturilor de coca la strictele nevoi ale pieței interne legale.

În Columbia au fost descoperite și arse, numai în ultimele cîteva luni, 2 000 tone de marijuana. Dar se pare că sînt implicate în cultivarea acestei plante — în mai multe varietăți, în funcție de sol : Santa Marta Gold, Mona, Blue Sky Blond — aproximativ 70 000 de familii, cu legături proprii (sau de rudenie) în Statele Unite. Generalul José Maria Villarreal Abarca, comandantul provinciilor nordice columbiene, afirmă că, în patru luni, au fost surprinse 11 avioane, care asigurau comerțul ilegal, și descoperite trupurile a zece traficanți uciși. Multe din avioane, de obicei scoase din uz, se prăbușesc în mare. Pedepsele sînt aspre și închisorile sud-americane foarte neprimitoare. Dar comerțul ilicit continuă să înflorească. Așa cum a sporit și violența între diversele grupuri de traficanți. Numai în două luni, 92 de persoane au fost ucise la Riohacha, orașul de reședință al peninsulei Guajira. Violența continuă pe filieră, pînă în S.U.A. În Florida, în 1978, 27 de uciderи în afaceri cu droguri n-au putut fi rezolvate.

Vameș american cu capturi de cocaină și marijuana : „Nu reușim să interceptăm decît 10 la sută din traficul ilegal"

În primele nouă luni ale lui 1978, cinci milioane de pfunzi de marijuana au fost capturate de autoritățile nord-americane (în întreg anul anterior, fuseseră descoperite două milioane !). Amiralul John Hayes, din paza de coastă, declară, însă, că forțele sale reușesc să intercepteze doar cel mult 10 la sută din drogurile care pătrund în S.U.A. Centrul de distribuire al cocainei se află la New York, unde, în ultimii ani, au fost organizate cel puțin șase rețele pe care poliția federală nu le poate supraveghea. La începutul acestei luni, autoritățile mexicane au anunțat că au confiscat, în portul Chetumal, din Yucatan, cocaină în valoare de cinci milioane de dolari, destinată pieței „la negru". Printre cele nouă persoane arestate — mexicani, nord-americani, columbieni.

Noul președinte columbian, Julio César Turbay Ayala, a ordonat o acțiune fermă de îngrădire a comerțului cu droguri. Mai multe agenții au fost unificate într-o „poliție judiciară" de combatere a feno-

menului. Peninsula Guajira a fost plasată sub restricții militare și, de atunci, potrivit comunicatului guvernului de la Bogotá, dat publicității duminică, au fost capturate (în ultimul trimestru) marijuana și cocaină în valoare de 1 220 850 000 dolari, 34 de avioane înmatriculate în Statele Unite, 60 de nave, 71 de vehicule, 259 arme și arestate 543 persoane (dintre care 111 americani). Aproximativ 50 de noi aeroporturi clandestine au fost descoperite în peninsula Guajira și 13 laboratoare de preparare a cocainei, în orașe mari sau la frontiera cu Ecuadorul. Peste 3 000 de militari participă la distrugerea culturilor, într-o acțiune comună a armatei, poliției și serviciilor secrete columbiene. Generalul Villarreal preciza : „Există atît de multe cîmpuri pe care se cultivă marijuana, încît e imposibil să le distrugem pe toate. Acționăm mai mult în jurul pistelor ilegale și al zonelor de coastă". Președintele Turbay Ayala declara : „Columbienii nu-i corup pe americani, ci totul se întîmplă invers. Dacă vor fi abandonate drogurile ilegale, traficul va dispărea".

Dar profiturile lumii interlope americane sînt atît de mari, încît din punctul lor de vedere, orice risc poate fi substanțial răsplătit. Patru dintre „familiile" Mafiei americane — Lucchese, Colombo, Bonanno și Genovese — sînt implicate, este de părere poliția federală, în comerțul cu droguri. Unul dintre grupuri e specializat în traficul cu cocaină. Prețurile pentru frunze de coca au sporit cu peste 1 500 la sută, din 1973. În Statele Unite, în ciuda reglementărilor federale drastice, un traficant poate scăpa relativ ușor. În Europa occidentală, în Marea Britanie mai ales, un sud-american, asupra căruia s-a găsit cocaină, poate părăsi închisoarea după cîteva luni. Chiar și șefii rețelelor din Columbia, de pe colinele de la Sierra Nevada de Santa Marta, își permit să cumpere astăzi Rolls-Royce-uri și reședințe somptuoase.

Raportul anual al Organului Internațional de control al stupefiantelor, dat publicității săptămîna trecută, la Geneva, lansează un nou apel guvernelor pentru a îngrădi consumul, în creștere, de droguri. În ce privește cocaina, afirmă raportul, „situația s-a agravat prin creșterea abuzului și a traficului. Supraproducția de frunze de coca a continuat și în 1978, în timp ce doar mai puțin de 5 la sută e utilizată în scopuri legale (farmaceutice)". Cererea de cocaină atinge cel mai înalt nivel în Statele Unite și Canada, dar traficul este în creștere și în Europa occidentală, cele mai afectate țări fiind Marea Britanie, Spania, Italia și Franța. Organismul de la Geneva este de părere că „ar fi de dorit ca guvernele să aibă în vedere anchete mai stricte ale mișcărilor de capital legate de finanțarea traficului internațional de droguri".

Comerțul ilicit se dezvoltă prin corupție, de ambele părți, la sursă și la distribuire. În Bolivia și în Columbia au fost descoperiți vameși care înlesneau traficul. În Florida și Long Island, mai mulți ofițeri ai pazei de coastă fuseseră mituiți și lăsaseră să scape mai mult de două duzini de traficanți, a căror navă de pescuit transporta 30 de tone de marijuana. De la mituire, la creșterea numărului funcționarilor corupți, care sprijină sau pot sprijini autorități corupte, drumul este direct. Drug Enforcement Administration pregătește un dosar amplu în care, se spune, ar fi implicați oficiali și chiar diplomați americani.

Prin cooperare cu autoritățile latino-americane, Statele Unite încearcă să îngrădească, să limiteze și să distrugă noua filieră sud-americană. Cum au reușit, în mare parte, acum doi ani, în Mexic. Se prevede sporirea pedepselor, întărirea forțelor polițienești, confiscarea bunurilor obținute ilicit în acest comerț, o largă campanie de explicare a pericolelor asupra sănătății. Peter Bensinger declara revistei „Time" că, numai cînd „atitudinea publicului față de droguri se va schimba, profitul pe care îl obțin traficanții va descrește".

Dar lanțul e vicios, acțiunea asupra unuia din inelele sale nu distruge ansamblul. Cifre aproximative spun că 42 de milioane de americani au fumat măcar o dată marijuana. Se consumă 130 000 de pfunzi pe zi, adică dublu față de 1974 — o cantitate pentru care se cheltuiesc anual 25 miliarde dolari. În Europa occidentală nici nu există măcar asemenea statistici. Cei mai mulți consumatori sînt tineri, nemulțumiți de sistemul de învățămînt, de neîmplinirea dorințelor, de sistemul capitalist în general. Sau șomeri care așteaptă în zadar la centrele de recrutare de mînă de lucru. Sau oameni neinstruiți care nu cunosc pericolele cărora se expun și se lasă ademeniți ușor de o anume reclamă interlopă sau care speră, iluzoriu, să-și „uite" nemulțumirile. Consumul constant și exagerat îi scoate în afara societății. În cazurile în care viziunile colorate și euforice nu sfîrșesc pe mesele reci ale morgăi. Prostituția, furturile și crima devin consecințe aproape normale. Este de înțeles frecvența sporită, în revistele americane, a anunțului-avertisment-apel, cu adolescenta cu mîna întinsă. Trebuie acționat, acum. Dar există cauze mult mai profunde care generează, susțin, alimentează acest fenomen, cauze care se află în sistem, cauze care, în orice caz, nu pot fi anulate prin acțiunea la suprafață, asupra unei singure verigi a cercului vicios.

S. Ț.

POSTA REDACȚIEI

Dorin Paloș, București. Guvernul din Abu Dhabi a lansat o competiție internațională pentru construirea unui turn multifuncțional. Proiectul britanic (în **fotografie**) pare să fie printre cele mai interesante : un turn de 170 m înălțime, situat la 500 m de țărm, pe mare, legat de pămînt prin tunele subacvatice cu aer condiționat, dotate cu trotuare rulante și un trenuleț cu șase locuri. La nivelul mării se va afla un muzeu, iar în vîrful turnului — un post de observație și un restaurant. Destinația principală a turnului multifuncțional (partea neaccesibilă publicului larg) : centru de telecomunicații și birouri.

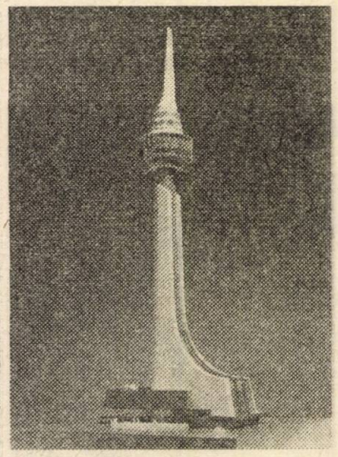

Marius Munteanu, București. 1. Societatea vest-germană „Messerschmitt-Bölkowe-Blochm" a încheiat un contract cu guvernul Kuweitului prin care se obligă să livreze o centrală-pilot de 100 kW. Realizarea centralei este finanțată parțial de Ministerul federal al cercetării și tehnologiei. Centrala din Kuweit va fi compusă dintr-o rețea de oglinzi solare cu concentrare constituite dintr-un reflector parabolic cu diametrul de 16 m, care amplifică intensitatea radiației solare de două sute de ori, producînd temperatura de 340°C în focar. Fluidul caloric pompat prin captorul aflat în focarul oglinzii este trimis într-un schimbător termic. Energia termică este transformată în electricitate prin intermediul unui sistem care funcționează în circuit închis, fiind compus dintr-o turbină cuplată cu un dinam.

2. Demografi de la Universitatea din Chicago sînt de părere că procentul mediu de fertilitate mondial nu încetează să diminueze. Numai între 1968 și 1975 acest procent — care corespunde numărului de copii pe care îi poate naște o femeie în medie — a scăzut de la 4,6 la 4,1. Extrapolînd tendința actuală, savanții americani au calculat că în anul 2 025 acest procent va fi de 2,1, iar populația mondială se va stabiliza la opt miliarde. Desigur, această cifră înseamnă aproape dublul populației actuale, dar ea este mai mică decît cele 12 sau 15 miliarde prognozate de demografii Națiunilor Unite.

Seychelles

Vicențius Crăciunescu, Potcoava, jud. Olt. 1. Seychelles — arhipelag în Oceanul Indian — este, din 1976, republică prezidențială. Activitatea legislativă este exercitată de președinte și un parlament unicameral, Adunarea națională. Puterea executivă este exercitată de președinte și un cabinet numit de șeful statului cu acordul Adunării naționale. Capitala — Victoria — este situată pe coasta de nord-est a insulei principale Mahé și a fost fondată în 1768 de primii coloniști francezi. Fiind cel mai mare centru economic al țării, Victoria este cunoscută prin exportul de cafea, scorțișoară, paciuli și pește uscat și congelat ; este port și aeroport internațional. Activitatea turistică a fost înfloritoare în ultimii ani.

2. Fostul premier Indira Gandhi a fost reținută în stare de arest în luna decembrie, anul trecut, fiind învinuită de blocarea unei anchete parlamentare întreprinse în anul 1975, deci, pe cînd era în fruntea guvernului indian.

Gh. Savin, Brăila. 1. Bielorusia și Ucraina au fost primite, la sfîrșitul ultimului război mondial, ca membri cu drepturi depline de O.N.U., ca urmare a contribuției aduse la înfrîngerea fascismului.

2. Vă sugerăm consultarea articolului despre Birmania, publicat în nr. 2 a.c.

Oprea N. Stelian, Urlați, Prahova. Este vorba, evident, de anul 1988, cum ați putut deduce din context. Vă mulțumim pentru observație.

Abuja

Gheorghe Stoenescu, Iași. Într-adevăr, suprapopularea orașului Lagos, capitala Nigeriei, continuă într-un ritm susținut. La ora actuală el are circa două milioane locuitori și dacă se va menține acest ritm el va avea, în scurt timp, o populație de cinci milioane. Lagosul este și cel mai important port al țării pe unde tranzitează 70 la sută din importurile și exporturile nigeriene.

Acum trei ani, autoritățile nigeriene au hotărît să mute capitala la Abuja, localitate situată în centrul țării, la confluența dintre fluviul Niger și Benue. La ora actuală, Abuja este un oraș mic, provincial, înconjurat de ziduri de cetate și în care, săptămînal, se desfășoară un mare tîrg unde-și dau întîlnire aproape toate etniile din țară. Este situat într-o regiune puțin populată, cu resurse de apă și materiale de construcție, cu o climă blîndă — 25-30 grade C — la poalele munților Abuja.

Centru comercial al etniilor din nordul și sudul țării, Abuja a fost cucerit, în 1902, de armatele coloniale britanice. După eliberare, în Abuja s-au dezvoltat meșteșugurile. Ceramica de Abuja este renumită în întreaga lume, împreună cu celelalte produse de artizanat ale meșterilor nigerieni.

În prezent, s-a alcătuit un plan general al viitorului oraș. Potrivit planului de dezvoltare, construcția Abujei se va încheia în 1986. La aplicarea proiectului participă ingineri și muncitori constructori din toate regiunile Nigeriei, iar lucrările de bază vor începe în 1980.

Ioan Ștefan, Brașov. Recentele inundații care au afectat capitala Indoneziei, Jakarta, sînt considerate drept cele mai grave din ultimul deceniu. S-au înregistrat chiar pierderi de vieți omenești ; peste 100 000 de persoane au fost evacuate. Nivelul apelor a depășit un metru în unele cartiere ale orașului. În cartierele din vest, sute de case au fost invadate de ape, ca și școli, birouri, un spital și două universități. Însăși clădirea parlamentului — relatează agențiile de presă — a avut de suferit. Autoritățile municipale au luat măsuri de redresare a situației și de antrenare a populației la operațiunile de stăvilire a apelor și descongestionare a canalelor. De asemenea, în prezent, se află în cercetare eventualitatea unei restructurări a sistemului de canalizare.

Florea Stănescu, Galați. Sub lozinca „Unitatea forțelor de stînga pentru democrație și socialism" s-a desfășurat la Mexico City, anul trecut, o campanie națională organizată de Partidul Comunist Mexican, Partidul Socialist Revoluționar și Partidul Mexican al Poporului. În prezidiul adunării **(în imagine)** au participat liderii celor trei partide.

„Mystere 50"

I. Vlad, Tîrgoviște. Vă referiți, probabil, la avionul francez „Mystère 50". Într-adevăr, compania aeriană americană „Pan Am" a cumpărat 51 de avioane fabricate de francezul Marcel Dassault, din care 21 „Mystère 50"", avion vîndut deja în 100 de exemplare, deși zborurile sale de încercare nu s-au încheiat ! „Mystère 50", un avion capabil de performanțe deosebite, a început să fie conceput în 1974 : lung de 19 metri, echipat cu toate instrumentele de ultimă oră pentru zborurile pe distanțe lungi și propulsat de trei reactoare. Regulile internaționale impun ca avioanele ce se depărtează mai mult de o oră și jumătate de un țărm să dispună de un al treilea reactor; au, în acest fel, mai mult carburant și pot traversa fără escală Atlanticul sau... Statele Unite, de la o coastă la alta. Scopul avionului este limpede. În iarna lui 1974 existau deja 50 de clienți interesați de acest avion putînd zbura fără escală 5000 kilometri. Dar fabricantul Marcel Dassault — ajuns, acum, la 86 ani — oprește concepția inițială, cerînd aripi optimizate. Numite și aripi supercritice, asemenea aripi permit, la mare viteză, să se regularizeze în funcție de curenții supersonici de aer care, lovind în suprafața superioară a avionului, îi încetinesc zborul. Pînă acum nu cunoaștem ca vreun alt avion civil să dispună de aripi optimizate. În noiembrie 1976, „Mystère 50" este pregătit pentru primul zbor și întîrzierea pentru refacerea concepției nu-i decît de un an. Dar performanțele sînt superioare oricărui avion civil existent : 6 500 kilometri fără escală ; zbor la 13 700 metri, mai sus decît se prevăzuse — o înălțime pe care n-o atinge decît „Concorde", adică înălțimea unde se obțin importante economii de carburant. În octombrie 1977, avionul, cu șase pasageri la bord, depășește recordul de distanță în linie dreaptă, între New York și Paris (5890 km) și recordul de viteză la categoria sa (895 km pe oră). În septembrie 1978, cu opt pasageri la bord, stabilește un nou record, între Paris și Chicago (6760 km). Deja 100 aparate sînt vîndute, pentru început. Prețul unuia — 35 milioane franci. Către sfîrșitul acestui an se prevede fabricarea unui al doilea aparat al seriei.

Ilie Răuț, Ploiești. 1. Credem că vă referiți la propunerea Pakistanului privind stabilirea unei zone denuclearizate în Asia de sud. La 30 noiembrie 1978, propunerea pakistaneză a fost aprobată de Comitetul politic al O.N.U. cu 93 de voturi pentru, două — contra (India și Bhutan) și 32 de abțineri.

2. Există o comisie mixtă a Indiei și Bangladesh privind regimul apelor rîurilor care străbat cele două țări. A 16-a ședință a comisiei s-a ținut la 8 decembrie la Dacca. Următoarea întîlnire este prevăzută a avea loc la Delhi, în februarie a.c.

3. Primul ministru Morarji Desai a precizat la 30 noiembrie, în fața Camerei superioare a parlamentului indian (Rajya Sabha), că India are înțelegeri cu 18 state în ceea ce privește cooperarea în domeniul utilizării energiei atomice în scopuri pașnice.

Gh. Poenaru, Focșani. Prima mare centrală care va folosi energia solară se construiește în Sicilia, în localitatea Adrano (35 000 de locuitori), de la poalele Etnei. Este prevăzută pentru 1980 și se va numi „Eurhelios", nume stabilit de C.E.E., care a ales și localitatea. La Adrano este mult soare, ca de fapt în toată insula. Alte caracteristici favorizante sînt : se află într-o zonă topografică foarte deschisă ; în apropiere de două rîuri (Salso și Simeto), pe unde se vor scurge apele utilizate de centrală ; se află în apropierea unei centrale hidoelectrice, necesară pentru experiențele ce se vor face. Pentru că centrala de la Adrano va fi, în primul rînd, un centru de cercetări. Costul va fi suportat de trei întreprinderi particulare din Piața comună vest-europeană (italiană, vest-germană și franceză). Puterea viitoarei centrale va fi de 1000 kw. În prezent, costul energiei produse de o centrală solară este de 10 000 de dolari pe kilowat, sperîndu-se ca peste 2—3 decenii, el să scadă la 3000 de dolari.

În legătură cu experiența de la Adrano se spune că ar fi existat un precedent istoric. În urmă cu 2000 de ani, în orașul sicilian Siracusa, Arhimede ar fi făcut și el experiențe privind folosirea energiei solare, datorită cărora a reușit să incendieze navele romane care amenințau insula. Și atunci, instrumentul principal au fost oglinzile. Pentru centrala de azi de la Adrano, ele reprezintă elementul principal : vor fi în număr de 233, cu o suprafață de reflectare de 8000 de mp. Rolul va fi să atragă lumina soarelui și să reflecte razele către un turn înalt de 50 m. Aici, soarele va încălzi apa, pînă la starea de vapori. Aceștia vor determina funcționarea unui turbogenerator care va produce electricitate.

N. Stănescu, str. Mierlei, bloc 51, sc. C, et. II, ap. 40, Tîrgoviște, cod 0200, vinde colecția revistei „Lumea" de la apariție pînă în prezent ; **Mircea Trandafirescu, str. Ghirlandei, nr. 32, bloc 78 ; sc. 3, et. 3, ap. 53, sector 7, București, cod 77592,** vinde colecția revistei pe anii 1976—1978 și numere disparate din 1973—1975.

Constantin Cîrlan, com. Nehoiu, jud. Buzău. Vă sugerăm consultarea, în orice bibliotecă publică, a unuia din volumele publicate anii trecuți despre Napoleon.

POSTA REDACȚIEI

Solomon Mahlangu

Vasile Stănescu, Slatina. La o recentă întrunire a subcomitetului pentru problemele rasismului, discriminării rasiale, apartheidului și decolonizării de la Geneva, s-a hotărît ca ziua de 7 februarie a.c. să fie o zi pentru o campanie internațională de salvare a vieții lui Solomon Mahlangu, militant de culoare din Africa de Sud, pe care regimul de la Pretoria l-a condamnat la moarte, refuzînd să-i comute pedeapsa. Mahlangu s-a alăturat, în 1976, Congresului Național African din Africa de Sud, militînd pentru drepturile populației de culoare. În iunie 1977, împreună cu doi alți tineri negri, a fost implicat într-un incident cu poliția, în centrul orașului Johannesburg, în timpul căruia doi albi au murit. Mai tîrziu, aflînd că unul din tovarășii săi a fost arestat, Mahlangu s-a predat autorităților și a fost acuzat de omucidere și activități teroriste (în baza „legii terorismului"), după care a urmat condamnarea la moarte. În iunie 1978, i s-a refuzat apelul. Regimul de la Pretoria acționează astfel cu toate că rezoluția Consiliului de Securitate al O.N.U., din iunie 1964, a cerut Africii de Sud „să renunțe la executarea persoanelor condamnate la moarte pentru opoziția lor față de politica de apartheid". Recent, Leslie D. Harriman (Nigeria), președintele Comitetului special O.N.U. împotriva apartheidului, declara că „executarea lui S. Mahlangu va constitui un act de omucidere... Poporul Africii de Sud are nu numai dreptul, dar și datoria de a sfida «legea terorismului» și alte legi rasiste". Ziua internațională de solidaritate, pe care a inițiat-o subcomitetul de la Geneva, are drept scop oprirea autorităților de la Pretoria de a trece la executarea sentinței.

„Oilsim"

Sandu Popa, Iași. Sub denumirea de „Oilsim", un consorțiu de societăți norvegiene a pus la punct un sistem de simulare a răspîndirii pînzelor de hidrocarburi pe suprafața mării. „Oilsim" și-a dovedit eficacitatea în 1977, cînd a fost utilizat cu succes — deși abia fusese definitivat — în cursul accidentului de la platforma de foraj Bravo din Marea Nordului, în urma căruia s-au răspîndit pe suprafața mării 32 000 tone petrol. Sistemul a permis prognozarea evoluției pînzei de petrol, îngăduind evitarea unei costisitoare și inutile mobilizări a mijloacelor de protecție de-a lungul coastelor, care de fapt nu au fost atinse de „mareea neagră". Datorită prognozei date de „Oilsim" nu au mai fost răspîndite cantități considerabile de detergenți în largul coastelor, măsură care ar fi fost aplicată în mod sigur dacă autoritățile nu ar fi avut certitudinea că petrolul se va evapora complet înainte de a atinge pămîntul. Ordinatorul programat conform cu sistemul „Oilsim" furnizează concluzii foarte edificatoare. Prelucrînd o serie de date, ordinatorul poate stabili valorile numerice instantanee pe care le vor lua în fiecare oră din zilele următoare diverși parametri de bază: distanța parcursă de pînza de petrol, lățimea și grosimea pînzei, cantitatea de petrol evaporat și împrăștiat etc. Toate aceste date apar sub formă de cifre înregistrate pe hîrtie, dar sînt și vizualizate sub formă de hărți schematice prezentate pe ecrane de televizor. „Oilsim" permite astfel evaluarea din timp a riscurilor și optimizarea operațiunilor de combatere a „mareelor negre".

Ilie Stanciu, Craiova. Președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, a vizitat Guineea între 18 și 23 decembrie 1978. A fost prima vizită a unui șef de stat francez în această țară după proclamarea independenței — 2 octombrie 1958.

Revenirea la nave cu aburi

Radu Poenaru, Arad. „Lloyd Register" din Londra — birou tehnic care execută controlul și clasificarea navelor asigurate de Lloyd — a recomandat guvernului britanic să întreprindă imediat importante cercetări în vederea punerii la punct a unor sisteme de propulsie pentru nave, bazate pe cărbune. După opinia președintelui acestui organism, „utilizînd drept carburant petrolul, risipim o resursă naturală prețioasă", iar la durata medie de exploatare a unei nave este posibil ca „pentru vapoarele care se construiesc în prezent să se găsească cu greu petrol înainte de a ajunge în situația de a fi date la fier vechi". Întrucît costul propulsiei nucleare crește tot atît de repede ca cel al petrolului, Lloyd recunoaște, deci, întoarcerea la cărbune. Tehnologiile disponibile astăzi — alimentarea automată cu huilă pulverizată sau cazanul autonom cu pat fluidizat — ar suprima vechile inconveniente ale acestui combustibil, scutind echipajul de infernul în care trăiau fochiștii vechilor vapoare cu abur. Dealtfel, Lloyd recomandă, de asemenea, o reexaminare a propulsiei cu ajutorul vîntului și nu exclude reîntoarcerea la acest mijloc de navigație, bineînțeles cu perfecționările permise de cuceririle științei și tehnicii moderne.

Pavel Covăceanu, Arad. În cazul în care printr-un accident nefericit atît președintele cît și vicepreședintele Statelor Unite și-ar pierde viața, este numit în fruntea Executivului președintele Camerei Reprezentanților.

Dumitru Vasilescu, Pitești. Prima testare a rachetei indiene SLV-3 cu patru etaje va avea loc la începutul acestui an. Această rachetă, care va fi capabilă să lanseze sateliți, a fost realizată pe baza seriei de rachete Rohini, cu combustibil solid, dintre care primul model a fost lansat în 1969 și era capabil să transporte o încărcătură utilă de un kilogram la înălțimea de 9 km. SLV-3 utilizează tot combustibil solid și este proiectată să plaseze un satelit de 40 kg pe o orbită circulară la 400 km înălțime. Ea va avea înălțimea de 19,4 m, greutatea de 17,3 t, iar baza de lansare se află la Sriharikota Range, la 100 km la Madras. Deși SLV-3 are o încărcătură utilă mai mică decît cea a rachetei americane similare Scout, racheta indiană este considerată capul unei serii care va conduce la realizarea unui lansator capabil să satelitizeze în anii '80 circa 600 kg pe orbite polare. Conform planurilor sale pentru perioada 1978—1983, Departamentul indian al spațiului prevede extinderea instalațiilor terestre de la bazele Thumba și Sriharikota, înființarea a încă trei stații de telemetrie și urmărire a zborului sateliților în nordul și estul Indiei, precum și începerea lucrărilor de dezvoltare a unor motoare de rachetă cu combustibil lichid.

Doru Pătreanu, Timișoara. 1. Știrea era exactă: președintele Kenyei este Daniel Arap Moi care a preluat funcția după decesul lui Jomo Kenyatta, august 1978. Profilul său a fost publicat în nr. 43/1978.

2. Într-adevăr, în ultimul timp, s-au făcut noi precizări în legătură cu conflictul dintre Mauritania și frontul Polisario. Astfel, recent, autoritățile mauritaniene au reafirmat dorința lor de a reglementa situația actuală, declarație care a fost salutată de unul dintre liderii Polisario. Se știe, de altfel, că între Mauritania și Polisario a intervenit o încetare a focului și că s-au inițiat tratative pentru rezolvarea diferendului.

Ion Dobrotă, Cluj-Napoca. Autoturismul cel mic (în dreapta în **imagine**) este experimentat acum ca un minitaxi pe străzile New Yorkului și, totodată, ca un mijloc de propagandă împotriva poluării, motorul său fiind alimentat de un grup de baterii electrice.

LUMEA

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

SUGESTII DE MĂRŢIŞOR

MĂRŢIŞOR '79

FRUMUSEŢEA ŞI PROSPEŢIMEA TENULUI FEMEILOR SE MENŢINE NUMAI PRIN APLICAREA UNUI TRATAMENT COSMETIC RIGUROS !

Cu prilejul DECADEI MĂRŢIŞORULUI magazinele comerţului de stat, specializate în desfacerea articolelor cosmetice, vă recomandă să dăruiţi produsele PELOX şi PELL AMAR, realizate într-o concepţie originală românească.

PELOX şi PELL AMAR conţin extracte din nămolul de Techirghiol şi Amara. Loţiunea tonică de zi, emulsia hidratantă, crema emolientă de zi, crema emolientă de noapte şi crema emolientă pentru ţesutul sensibil din jurul ochilor contribuie la curăţarea, tonifierea, hidratarea, descongestionarea epidermei, la menţinerea conţinutului ei în apă şi lipide, la care se adaugă calităţile curative ale nămolului folosit la realizarea acestor produse cosmetice.

recom

În magazinele comerțului de stat s-au pus în vînzare modele noi de confecții, tricotaje și încălțăminte pentru sezonul de primăvară :

- balonzaide și pardesie executate conform ultimelor tendințe ale modei ;
- rochii, bluze, fuste și jachete, cu croială lejeră, gulere mici, talii culisante ;
- pulovere și jachete tricotate, practice, rezistente, călduroase ;
- pantofi comozi, cizme de diferite înălțimi, cu vîrful alungit și tocul subțire.

Lei 2

Nr. 8 15 februarie 1979

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

ROMÂNIA în energetica mondială

Reportaj pe glob

Itinerare bulgare

„Cei 77" la Arusha

MADRID

În perspectiva alegerilor

STOCKHOLM

Economie şi politică

R.P. CONGO

Un nou preşedinte

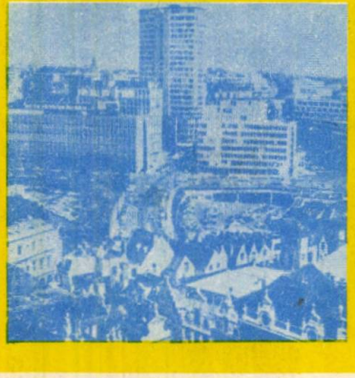

BRUXELLES

În căutarea unei formule guvernamentale

actualitate socială

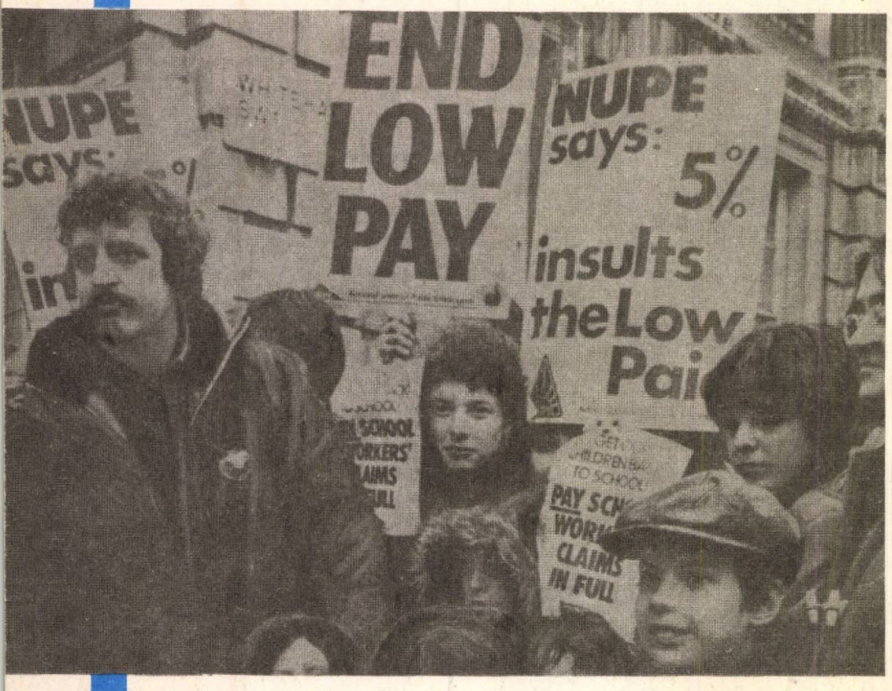

1

2

Cronica actualității occidentale semnalează, în aceste săptămini de iarnă, un climat fierbinte pe frontul social. Criza, cu efectele ei multiple, afectează pe cei ce muncesc. Grevele din Marea Britanie (foto nr. 1) reflectă împotrivirea salariaților față de măsurile care lovesc in condițiile lor de viață. Demonstrații de stradă în Lorena (foto nr. 2) exprimă refuzul maselor muncitoare de a purta povara șomajului. La Roma (foto nr. 3) și la Madrid (foto nr. 4), manifestații grandioase, unitare împotriva terorismului ; simptom al crizei.

3

4

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

8 (799)

15 februarie 1979

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

„Cei 77" la Arusha. Pe calea unor acțiuni solidare în vederea instaurării noii ordini economice internaționale. Ion Badea 2

Securitatea europeană – dimensiunea mediteraneană. Ion Diaconu 4

Ankara-Atena. Continuitatea dialogului. Ion Madoșa 6

Stockholm. Un buget cu gîndul la alegeri. Stelian Țurlea 7

Bruxelles. Criza guvernamentală – „la punctul zero". Eugeniu Obrea 8

Madrid. 9000 de candidați pentru Cortesuri. Rodica Dumitrescu 10

Piața comună. „Bilateralism" criticat la Londra. 11

Bangladesh. Configurația preelectorală și strategia dezvoltării. Liana Enescu 12

Brazzaville. Desemnarea unui nou șef al statului. Dumitru Constantin 14

Obiective ale colaborării prietenești româno-bulgare. Constantin Amariței 16

Budapesta. 34 de ani de la eliberare. Ilie Olteanu 19

România în energetica mondială (I). Schimbări și tendințe în contextul dezvoltării economico-industriale rapide a țării. dr. Ion Bari, dr. Ilie Șerbănescu 20

SINTEZE

Dinamica raportului mondial de forțe acționează în favoarea păcii. George Serafin 14

REPORTAJ PE GLOB

Sofia – darul Vitoșei și al oamenilor. Rodica Țepeș 16

Oxford. Adrian Calboreanu 18

DOCUMENTAR

Taiwan. Romulus Ioan Budura 23

„1000 + 1" 24–25

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

„Venus" – o planetă care se descoperă lumii. Andrei Bacalu 26

PANORAMIC

Dificila, dar necesara cucerire a Amazoniei. Anca Voican 27

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Relazioni Internazionali, International Herald Tribune 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Securitatea europeană și dimensiunea mediteraneană

ANKARA — ATENA

Continuitatea dialogului

MADRID

9000 de candidați pentru Cortesuri

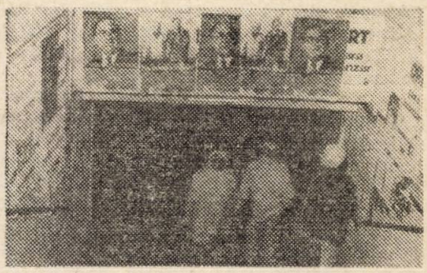

STOCKHOLM

Un buget cu gîndul la alegeri

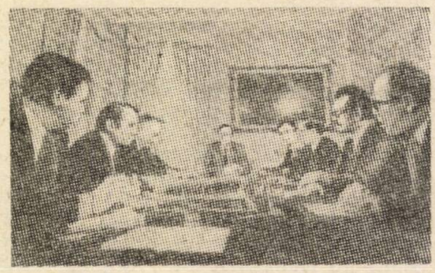

BRUXELLES

Criza guvernamentală – „la punctul zero"

BANGLADESH

Configurația preelectorală și strategia dezvoltării

PANORAMIC

Dificila dar necesara cucerire a Amazoniei

„Cei 77" la Arusha

Pe calea unor acţiuni solidare în vederea instaurării noii ordini economice internaţionale

Corespondenţă din Arusha de la Ion Badea

În aceste zile, la Centrul de conferinţe internaţionale din localitatea Arusha (Tanzania), se desfăşoară lucrările celei de-a IV-a reuniuni ministeriale a „Grupului celor 77", cu participarea reprezentanţilor celor 117 ţări în curs de dezvoltare membre şi ai unor organizaţii şi organisme internaţionale şi regionale cu profil economic şi comercial. Din România este prezentă o delegaţie condusă de Dumitru Bejan, ministru secretar de stat la Ministerul Comerţului Exterior şi Cooperării Economice Internaţionale.

Menirea reuniunii este aceea de a contura, pe baza analizei aprofundate a situaţiei economiei şi comerţului mondial, poziţia solidară a ţărilor respective şi acţiunile comune destinate să asigure salvgardarea intereselor lor legitime, în vederea negocierilor ce urmează a avea loc în cursul acestui an cu ţările industrializate, la diverse niveluri şi în domenii diferite, îndeosebi în vederea celei de-a cincea sesiuni a Conferinţei Naţiunilor Unite pentru Comerţ şi Dezvoltare — U.N.C.T.A.D.-V de la Manila (din luna mai).

Documentele de lucru sînt raportul Comitetului pregătitor de la Geneva al „Grupului celor 77" — la redactarea căruia a participat activ şi România — privind problemele înscrise pe ordinea de zi a celei de-a cincea sesiuni a Conferinţei Naţiunilor Unite pentru Comerţ şi Dezvoltare, precum şi informările asupra întîlnirilor la nivel regional ale ţărilor în curs de dezvoltare din America Latină, Asia şi Africa, care s-au ţinut recent la Caracas, Colombo şi Addis Abeba, pentru a stabili poziţia acestor ţări faţă de aceeaşi ordine de zi a U.N.C.T.A.D.-V. Iar rezultatele reuniunii de la Arusha urmează a se concretiza în elaborarea unei declaraţii de principii şi a unui program de acţiune, menite să devină bazele convenite ale poziţiei „Grupului celor 77" la U.N.C.T.A.D.-V.

Problematica deosebit de complexă luată în dezbatere este, în esenţă, cea a noii ordini economice internaţionale, principalele puncte abordate fiind : evaluarea situaţiei comerciale şi economice din lume şi examinarea problemelor, politicilor şi măsurilor corespunzătoare pentru facilitarea unor transformări structurale în economia mondială, ţinînd seama de interdependenţa problemelor privind comerţul, dezvoltarea şi aspectele monetare şi financiare ; politica protecţionistă practicată de ţările industrializate şi evoluţia negocierilor comerciale multilaterale ; adoptarea programului integrat privind produsele de bază şi a fondului comun pentru susţinerea acestuia ; industrializarea ţărilor în curs de dezvoltare şi comerţul mondial cu produse finite şi semifinite ; problemele monetare şi financiare ; transferul de tehnologie ; transporturile maritime ; cooperarea economică între ţările în curs de dezvoltare etc.

Deşi temele de pe ordinea de zi sînt vechi şi acute, deşi ele fac de ani de zile obiectul unor negocieri cu ţările dezvoltate, totuşi, pînă în prezent, nu a fost posibilă degajarea unor soluţii care să contribuie la eliminarea decalajelor şi inechităţilor din economia şi comerţul mondial, datorită în primul rînd lipsei de voinţă politică din partea ţărilor industrializate. Dimpotrivă, evoluţiile economiilor şi politicilor economice şi comerciale ale ţărilor industrializate, din ultimii ani, au pus în evidenţă tendinţe — cum sînt protecţionismul, practicile restrictive, încercările de reîmpărţire a lumii în sfere de influenţă economică şi politică — care sînt diametral opuse intereselor şi eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare pe linia propăşirii economice şi sociale, a dezvoltării independente şi valorificării resurselor lor naţionale în beneficiul propriilor popoare.

Or, tocmai constatarea generală a acutizării acestor tendinţe, a efectelor lor grave asupra situaţiei ţărilor mai slabe din punct de vedere economic, precum şi hotărîrea unanimă a ţărilor în curs de dezvoltare de a face totul pentru a le pune fără întîrziere capăt şi a deschide calea edificării unei noi ordini economice internaţionale sînt elementele definitorii ale reuniunii de la Arusha, care îi subliniază cu tărie însemnătatea deosebită. „Nu ne putem permite aici un eşec şi spulberarea speranţelor popoarelor noastre într-o nouă ordine economică internaţională. Lipsa de unitate a «Grupului celor 77» ar fi în însăşi defavoarea noastră" — se sublinia în mesajul tanzanian adresat participanţilor.

Documentele supuse dezbaterilor de la Arusha de către reuniunile pregătitoare regionale ale „Grupului celor 77", care s-au desfăşurat în luna ianuarie la Caracas, Colombo şi Addis Abeba, aduc o serie de argumente edificatoare în acest sens. Relaţiile dintre ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare furnizoare de materii prime au fost „înlocuite", ca nucleu dinamic al comerţului şi fluxului internaţional de resurse financiare, printr-un sistem de schimburi între principalele ţări capitaliste dezvoltate. Comerţul dintre cele numai 22 de ţări aparţinînd astăzi O.C.D.E. (Organizaţia pentru cooperarea şi dezvoltarea economică) reprezenta 40 la sută din comerţul mondial în anii '30, în timp ce în prezent a ajuns la 57 la sută din schimburile internaţionale. Cota schimburilor de produse finite dintre aceste ţări a crescut de la 20 la sută în anii '30 la peste 40 la sută din comerţul mondial.

În timp ce preţurile materiilor prime furnizate de ţările în curs de dezvoltare scad, reducînd implicit puterea de cumpărare a exporturilor acestora şi capacitatea lor de achiziţionare a bunurilor de investiţii necesare industrializării şi dezvoltării economiilor lor, preţurile produselor finite ale ţărilor industrializate cresc, agravînd şi mai mult decalajele şi inechităţile în repartizarea bogăţiilor. Un tractor care la începutul anilor '60 — cînd s-a lansat primul deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare — costa echivalentul a trei tone de cauciuc natural, astăzi nu poate fi procurat decît pentru contravaloarea a 20 tone cauciuc. Iar atunci cînd, prin eforturi drastice şi sacrificii imense, unele ţări în curs de dezvoltare au reuşit să-şi construiască o industrie naţională competitivă, ţările capitaliste dezvoltate, pentru a-şi menţine poziţiile monopoliste, au început să ridice tot felul de obstacole în calea pătrunderii pe pieţele lor a produselor manufacturate provenind din ţările în curs de dezvoltare. Statisticile internaţionale arată că, în prezent, ţările în curs de dezvoltare exportă în ţările industrializate bunuri industriale şi echipamente în valoare de numai 34 de miliarde de dolari, în timp ce exporturile de asemenea bunuri ale ţărilor industrializate către ţările în curs de dezvoltare se ridică la 134 miliarde de dolari. Efectele dezorganizării sistemului monetar occidental şi fluctuaţiei cursului principalelor monede în care se efectuează tranzacţiile comerciale internaţionale au avut, la rîndul lor, o contribuţie substanţială la scăderea puterii de cumpărare a ţărilor în curs de dezvoltare. Astfel, s-a ajuns la situaţia în care ţările respective, pentru a putea menţine o rată minimă de creştere economică, au fost nevoite să acumuleze datorii externe de aproape 250 miliarde de dolari.

Acestea sînt numai cîteva dintre exemplele care ilustrează povara uriaşă ce afec-

La tribuna conferinţei de la Arusha, preşedintele Tanzaniei, Julius Nyerere, este salutat de participanţi. În stînga fotografiei, Amir Janal (Tanzania), preşedintele reuniunii ministeriale a „celor 77"

tează eforturile de dezvoltare economică și socială ale țărilor sărace ale lumii, inechitatea flagrantă în repartizarea veniturilor pe scara mondială — fenomene ce nu mai pot continua fără a produce tulburări grave în situația internațională și cărora țările „Grupului celor 77", întrunite la Arusha, sînt chemate să le pună capăt prin realizarea unității lor de acțiune.

O trăsătură definitorie a spiritului în care se desfășoară lucrările celei de a patra reuniuni a reprezentanților acestor țări este decizia pe care fiecare delegație o manifestă în căutarea și convenirea de modalități practice pentru depășirea actualelor stări de lucruri și deschiderea largă a căii spre instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, reține în mod deosebit atenția accentul care se pune pe necesitatea extinderii multilaterale a cooperării economice între țările în curs de dezvoltare, ca factor de cea mai mare importanță al propășirii lor rapide. Această problemă, amplu dezbătută la Arusha, ca și în cadrul reuniunilor zonale de la Caracas, Colombo și Addis Abeba, este abordată de pe poziții avansate, ce reflectă gradul înalt de conștientizare al țărilor în curs de dezvoltare. Se pornește de la premisa, unanim acceptată, că înscrierea cu succes a țărilor respective în circuitul schimburilor economice internaționale trebuie să se bazeze pe edificarea, prin eforturile proprii ale fiecărui popor, a unei economii naționale puternice și independente. Ca un corolar al acestei concepții prevalente, delegațiile prezente la reuniune subliniază că, printr-o politică de strînsă colaborare și cooperare reciproc avantajoasă în toate domeniile, țările în curs de dezvoltare pot găsi în ele însele surse puternice de propulsare economică.

Pornind de la imperativul restructurării adînci în sensul echității a relațiilor economice internaționale, România socialistă — ea însăși țară în curs de dezvoltare — este profund solidară cu cerințele legitime ale țărilor în curs de dezvoltare în direcția instaurării noii ordini economice internaționale. În concordanță deplină cu această coordonată fundamentală a politicii promovate cu consecvență de țara noastră, de președintele Nicolae Ceaușescu, s-a înscris, de altfel, poziția exprimată de delegația română în cadrul reuniunii de la Arusha. Apreciindu-se această reuniune ca un moment de importanță deosebită pentru activitatea țărilor în curs de dezvoltare pe plan internațional, a fost subliniată, cu pregnanță, necesitatea întăririi în continuare a unității de acțiune și a solidarității între aceste țări, „a Grupului celor 77" — ca factor de bază al luării în considerare a cerințelor lor legitime. A fost evidențiat, totodată, interesul nemijlocit — economic și politic — al tuturor țărilor lumii, indiferent de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, situare geografică și sistem politico-social, în lichidarea decalajelor și soluționarea reciproc avantajoasă a marilor și complexelor probleme ce confruntă economia mondială, avînd în vedere că decalajele constituie factori de îngustare a pieței mondiale și, în același timp, surse de tensiune pe plan politic internațional.

În concepția țării noastre, fenomenele economice complexe cu care se confruntă statele lumii nu pot fi soluționate în mod parțial, ci în contextul dezvoltării economico-sociale generale a tuturor țărilor, a întregii umanități. Edificarea noii ordini economice internaționale presupune realizarea unei diviziuni internaționale a muncii mai juste și mai raționale, de natură să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor statelor și, în special, țărilor în curs de dezvoltare. În lichidarea subdezvoltării și decalajelor economice dintre state, rolul primordial revine efortului propriu al fiecărei țări în curs de dezvoltare, alocării, pe termen lung, a unei cote importante din venitul național pentru investiții productive. Totodată, un rol însemnat îl au colaborarea și cooperarea internațională, reclamînd reducerea și eliminarea obstacolelor tarifare și netarifare și abolirea practicilor discriminatorii, perfecționarea, permanentizarea și creșterea eficienței sistemului generalizat de preferințe, acordarea unui tratament mai favorabil pentru țările în curs de dezvoltare în toate domeniile comerțului internațional.

În condițiile creșterii interdependențelor, se impune reglementarea comerțului cu produse de bază, eliminarea fluctuațiilor prețurilor, asigurarea stabilității piețelor și a surselor de aprovizionare, în cadrul programului integrat propus de țările în curs de dezvoltare. Totodată, apare astăzi tot mai evidentă necesitatea unor înțelegeri între state pentru realizarea unui raport mai echitabil între prețurile produselor industriale și cele ale materiilor prime, stabilite în raport direct cu costurile de producție și valoarea de întrebuințare a produselor, care să corespundă intereselor tuturor țărilor, ale dezvoltării economice generale a popoarelor.

Înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale presupune, cu necesitate, asigurarea accesului echitabil al tuturor țărilor la știința și tehnologia modernă, la cuceririle civilizației contemporane, pentru accelerarea progresului economico-social al țărilor rămase în urmă, pentru diminuarea cît mai rapidă a marilor decalaje existente între nivelurile de dezvoltare ale țărilor.

Ca una din componentele procesului de edificare a noii ordini economice, instaurarea unei noi ordini monetare și financiare internaționale trebuie să fie ghidată de același obiectiv central, al lichidării subdezvoltării. În acest sens, a devenit necesară statornicirea unor cursuri de schimb reale, fundamentate economic, care să conducă la întărirea monedelor naționale și să asigure o mai mare stabilitate a piețelor valutare și a fluxurilor comerciale. Asistența financiară internațională, pe baze preferențiale, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, trebuie să stimuleze realizarea obiectivelor acestor țări, mai ales în ramurile industriale producătoare pentru export.

Cursa înarmărilor este unul din principalii factori de menținere și adîncire a decalajelor economice dintre state, reprezentînd nu numai un important obstacol în calea progresului fiecărei națiuni, ci și o serioasă circumstanță agravantă a situației economice mondiale. O importanță deosebită ar avea-o, deci, în concepția României, înghețarea și diminuarea progresivă a cheltuielilor militare și alocarea unei părți din fondurile astfel economisite pentru constituirea unui fond de dezvoltare al O.N.U., în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare pentru progresul lor economic și social mai rapid. Instaurarea noii ordini economice internaționale impune, de asemenea, democratizarea ansamblului relațiilor internaționale, creșterea rolului O.N.U., perfecționarea cadrului juridic și instituțional internațional în concordanță cu realitățile fundamentale ale epocii contemporane.

România acordă o deosebită importanță întăririi solidarității și cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare, apreciind că această cooperare este o formă concretă de îmbinare a efortului propriu al fiecăruia dintre aceste state și a conlucrării internaționale. Această cooperare trebuie să conducă la crearea unui larg sistem de întrajutorare, ca o expresie a solidarității acestor țări în eforturile comune pentru dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărui popor, pentru promovarea unei politici noi în lume. În ce o privește, România acționează ferm pentru întărirea colaborării cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, întreține și dezvoltă largi relații comerciale și de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică. În prezent, peste 20 la sută din comerțul exterior al României se desfășoară cu țările în curs de dezvoltare. Intensificarea acestei colaborări și conlucrări reprezintă o contribuție la întărirea luptei antiimperialiste și anticolonialiste, pentru apărarea suveranității popoarelor, pentru asigurarea dezvoltării lor libere, pe calea progresului economic și social.

Ca și celelalte țări în curs de dezvoltare participante, România apreciază că acțiunile țărilor respective trebuie să vizeze în primul rînd adoptarea la Manila a unor măsuri concrete în direcția impulsionării negocierilor în curs pe linia instaurării noii ordini economice internaționale. În acest context, ținînd seama de importanța deosebită a organizării sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. din 1980, consacrată noii ordini economice internaționale, este necesar să se acționeze pentru sporirea rolului și contribuției U.N.C.T.A.D. la pregătirea acestei sesiuni și la elaborarea și înfăptuirea strategiei celui de-al III-lea deceniu O.N.U. pentru dezvoltare.

Sînt cerințe de fond pentru a căror transpunere concretă în viață România militează cu hotărîre în vederea realizării practice a noii ordini economice internaționale — deziderat arzător al lumii contemporane —, țara noastră considerînd că, pe acest plan, trebuie depășit de urgență imobilismul actual, astfel încît sesiunea Adunării Generale a O.N.U. din anul viitor să poată consemna primii pași efectivi pe linia noii ordini economice internaționale.

• În dezbatere: relația comerț-dezvoltare, problema materiilor prime • În perspectiva sesiunii UNCTAD-V: armonizarea opțiunilor în vederea negocierilor cu țările dezvoltate • În centrul atenției: o declarație de principii

Securitatea europeană

dimensiunea mediteraneană

Premise pentru Madrid '80

Reuniunea de la La Valetta

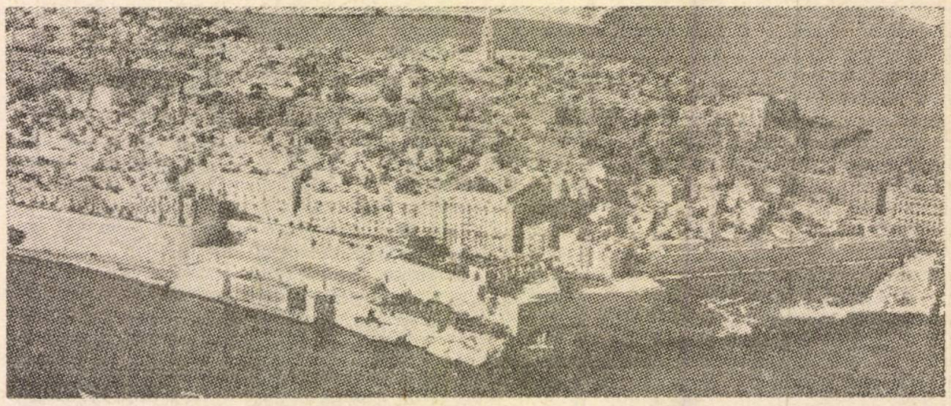

Ion Diaconu

Marți, 13 februarie, au început, la La Valetta, capitala Maltei, lucrările reuniunii pentru dezvoltarea cooperării economice, științifice și culturale în Mediterana, convocată pe baza hotărîrilor reuniunii de la Belgrad din 1977. Reuniunea se înscrie în cadrul preocupărilor pentru aplicarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, și anume a capitolului „Probleme referitoare la securitatea și cooperarea în Mediterana". Participă țările semnatare ale Actului final, precum și țări mediteraneene nesemnatare.

Pornind de la legăturile de ordin geografic, istoric, cultural, economic și politic dintre statele semnatare ale Actului final și statele mediteraneene care nu au luat parte la Conferință și de la convingerea că securitatea în Europa este strîns legată de securitatea în regiunea Mediteranei, Actul final a prevăzut angajamentul statelor semnatare de a favoriza dezvoltarea unor relații de bună vecinătate cu statele mediteraneene neparticipante, de a crește încrederea reciprocă și a promova securitatea și stabilitatea în ansamblul regiunii mediteraneene.

Acordînd o deosebită importanță dezvoltării relațiilor economice cu țările mediteraneene neparticipante la Conferință, statele participante s-au angajat, de asemenea, să dezvolte cooperarea reciproc-avantajoasă cu aceste țări, în special prin creșterea schimburilor comerciale, să contribuie la dezvoltarea diversificată a economiei acestor țări, ținînd seama de obiectivele lor naționale de dezvoltare, să coopereze cu ele, mai ales în domeniile industriei, științei și tehnologiei, să-și intensifice eforturile și cooperarea în vederea îmbunătățirii mediului înconjurător și prevenirii poluării în Mediterana și îndeosebi pentru protecția resurselor biologice și a echilibrului ecologic al mării.

Pentru a favoriza realizarea acestor obiective, statele semnatare ale Actului final și-au exprimat voința de a menține și amplifica dialogul cu țările neparticipante, în scopul de a contribui astfel la pace, la reducerea forțelor armate în regiune, la întărirea securității, diminuarea tensiunilor și lărgirea colaborării în zona Mediteranei.

Actul final consacră legătura dintre securitatea și cooperarea în Europa și în zona Mediteranei și în consecință prevede necesitatea continuării eforturilor și pentru întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Mediterana.

După cum se știe, această zonă este confruntată cu unele din conflictele cele mai ascuțite, care s-au prelungit și au pus în pericol pacea în Mediterana, în Europa, în lumea întreagă, în special conflictul din Orientul Mijlociu și cel din Cipru. Țările participante la Conferința de la Helsinki sînt chemate să contribuie, prin eforturile lor, prin dezvoltarea relațiilor cu țările mediteraneene neparticipante, la soluționarea acestor conflicte, la crearea unui climat de pace și înțelegere în zonă, a cărui importanță pentru securitatea europeană este evidentă.

Ca țară europeană, situată în imediata apropiere a Mediteranei, legată prin numeroase fire de istoria și preocupările actuale ale popoarelor acestei zone, legată prin raporturi politice, economice și culturale intense de statele mediteraneene, România s-a pronunțat și a acționat în mod consecvent pentru reglementarea prin mijloace pașnice a conflictelor din această zonă, pentru dezvoltarea colaborării în toate domeniile cu aceste țări, pentru ca Marea Mediterană să devină o mare a păcii.

Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „lichidarea încordării din Mediterana, transformarea acestei mări într-o mare a păcii și securității interesează, într-adevăr, în mod direct și România ; aceasta interesează, de altfel, toate statele europene și, într-o măsură destul de însemnată, chiar statele din întreaga lume. De aceea noi considerăm că este necesar să se acționeze pentru retragerea flotelor străine din Mediterana, pentru încetarea politicii de amestec în treburile țărilor din această zonă, ca și din alte părți ale lumii ...pentru dezvoltarea unei colaborări pe bază de deplină egalitate în drepturi între toate statele din această zonă și pentru transformarea Mediteranei într-o mare liberă, din care să fie exclusă forța militară".**

Astfel, România s-a pronunțat întotdeauna pentru soluționarea pe cale politică, pașnică a conflictului din Orientul Mijlociu, pentru o soluție globală, care să ducă la o pace trainică și justă, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a soluționării problemei poporului palestinian prin recunoașterea dreptului său la autodeterminare, inclusiv prin constituirea unui stat propriu independent, a asigurării independenței și integrității tuturor statelor din zonă. De asemenea, România s-a pronunțat pentru soluționarea cît mai rapidă a problemelor din Cipru, pentru asigurarea independenței și suveranității acestui stat, în vederea conviețuirii pașnice a celor două comunități cipriote într-un stat liber și unitar.

În același timp, țara noastră dezvoltă raporturi fructuoase, pe multiple planuri, cu toate țările mediteraneene, pornind de la convingerea că prin aceasta promovează cauza colaborării, păcii și înțelegerii în zonă, în Europa, în lumea întreagă. Sînt cunoscute relațiile în continuă dezvoltare, bazate pe îndelungate tradiții, pe interese și aspirații comune, cu țări ca Iugoslavia, Grecia, Turcia, Italia, Franța, Spania, țări europene riverane Mediteranei. România dezvoltă, totodată, relații de largă colaborare și înțelegere cu celelalte țări riverane Mediteranei, între care Egipt, Siria, Algeria, Maroc, Libia, Tunisia. Bazate pe solidaritatea cu ele, ca țări în curs de dezvoltare, care luptă pentru consolidarea independenței naționale, împotriva tendințelor de dominație neocolonială și de includere a lor în zone de influență, aceste raporturi au dobîndit în ultima perioadă valențe noi. Astfel, România acordă un sprijin activ acestor țări în eforturile lor de dezvoltare economică și socială, prin construirea în comun de obiective industriale în sectoare cheie, care să pună în valoare resursele lor naturale, să creeze o industrie proprie, temelia independenței naționale depline. După cum se știe, cu colaborarea întreprinderilor românești se construiesc uzine de produse sodice la El Mex (Egipt) ; combinate de extragere și prelucrare a triplufosfaților la Hamrawein (Egipt), Homs (Siria) și M'Rata (Tunisia) ; linii de asamblare a tractoarelor la Alep (Siria) și Heluan (Egipt) ; rafinării la Banias (Siria) și Zarca (Iordania), complexul de irigații Rakka (Siria), barajul de pe rîul K'Sob (Algeria), porturi la Hamrawein (Egipt) și Mador (Maroc) etc.

Întîlnirile avute de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu conducătorii acestor țări, cu ocazia vizitelor efectuate la București sau în capitalele acestor țări, au ridicat pe o nouă treaptă relațiile reciproce, au dat un nou impuls dezvoltării colaborării cu aceste state, dovedind în același timp o largă apropiere și solidaritate în abordarea problemelor internaționale care confruntă omenirea.

Ca țară participantă la Conferința de la Helsinki, România s-a pronunțat pentru colaborarea și dialogul cu țările mediterа-

neene nesemnatare ale Actului final, în vederea realizării obiectivului comun al păcii și securității, al întăririi cooperării în zonă.

În concepția partidului și statului nostru, eforturile pe plan general-european în direcția întăririi securității și dezvoltării cooperării trebuie îmbinate cu eforturile în diferite zone ale Europei sau învecinate continentului — cum sînt Mediterana, Balcanii și alte părți ale Europei. În acest sens, România acționează neabătut pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării între țările din Balcani ; sînt cunoscute propunerile românești pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și înțelegerii, fără arme nucleare și baze militare străine. Dezvoltînd relații bilaterale în toate domeniile, cu toate țările balcanice, acționînd pentru soluționarea prin tratative a oricăror probleme care există sau ar putea să apară în relațiile dintre aceste state, România promovează dezvoltarea cooperării multilaterale dintre ele, în cele mai diferite forme.

Reuniunea de la La Valetta are drept mandat, așa cum se arată în Documentul final al Reuniunii de la Belgrad, să examineze posibilitățile și căile de promovare a unor inițiative concrete de cooperare reciproc avantajoasă în domenii economice, științifice și culturale. După cum se știe, în zona Mediteranei au fost deja inițiate o serie de acțiuni de cooperare, ca de exemplu pentru combaterea și prevenirea poluării Mării Mediterane (Convenția de la Barcelona). Țările mediteraneene, ca și țări din zonele învecinate, au numeroase preocupări și interese comune privind colaborarea în domeniile energiei, agriculturii, mediului înconjurător, transporturilor. A fost deja lansată în cadrul UNESCO ideea creării unui centru mediteraneean de cultură și informații. În cadrul Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U. sînt examinate posibilitățile de promovare a cooperării economice între țările din zonă, în colaborare cu alte comisii economice regionale interesate. Reuniunea trebuie să examineze asemenea propuneri și să adopte măsuri concrete, care să impulsioneze aplicarea Actului final, atît în zona Mediteranei, cît și în alte zone și pe întregul continent.

Întrucît extinderea colaborării în această zonă presupune acordul și participarea țărilor mediteraneene nesemnatare ale Actului final, este necesar să se asigure o participare mai susținută a acestora la lucrările reuniunii, o conlucrare strînsă cu acestea în elaborarea concluziilor și recomandărilor reuniunii. Totodată, avînd în vedere că reuniunea examinează proiecte și acțiuni de cooperare mediteraneeană pe baza unui capitol al Actului final, se impune ca asemenea proiecte și acțiuni să fie deschise participării tuturor statelor semnatare ale Actului final, faptul că ele sînt de interes general european fiind recunoscut prin însuși Actul final. Pentru a obține asemenea rezultate, reuniunea trebuie să asigure, pe toată desfășurarea lucrărilor sale, respectarea strictă a regulilor de procedură democratice ale C.S.C.E., a spiritului Conferinței ; sînt necesare colaborarea constructivă a tuturor delegațiilor, voința politică de a găsi soluții corespunzătoare problemelor reuniunii, pe baza propunerilor tuturor, astfel încît concluziile și recomandările să reflecte pozițiile și interesele tuturor.

Succesul acestei reuniuni — alături de rezultatele obținute la reuniunile anterioare, de la Bonn pentru crearea unui forum științific european, și de la Montreux pentru elaborarea unei metode de reglementare pașnică a diferendelor în Europa — va constitui o contribuție însemnată la rezultatul reuniunii de la Madrid din 1980, la promovarea procesului de edificare a securității pe continent și în același timp la crearea unui climat favorabil rezolvării unor probleme care afectează colaborarea, securitatea și pacea în Mediterana, în Europa și în lumea întreagă.

ALGERIA

Noul președinte

Benjedid Chadli, noul șef al statului algerian, a depus jurămîntul în fața poporului, după cum prevede constituția țării

La 7 februarie a.c., Benjedid Chadli, secretarul general al Frontului de Eliberare Națională din Algeria, a fost ales, prin sufragiu universal, președintele Republicii Algeriene Democratice și Populare. Noul șef al statului algerian a depus jurămîntul în fața poporului, potrivit prevederilor Constituției țării.

Alegerea lui Benjedid Chadli, candidatul FLN în funcția de președinte al republicii, constituie o nouă expresie a voinței poporului algerian de a-și consacra, în continuare, toate eforturile dezvoltării libere și independente, progresului și prosperității țării, înaintării ferme a Algeriei pe drumul revoluției socialiste, opțiune fundamentală, înscrisă în Carta Națională. Este de relevat că scrutinul prezidențial de la 7 februarie a avut loc sub puternicul imbold al hotărîrilor adoptate de cel de-al patrulea Congres al partidului Frontul de Eliberare Națională, pentru a asigura edificarea viitorului socialist la care aspiră întregul popor algerian, urmînd calea trasată de Carta Națională. Totodată, așa cum s-a subliniat la Congres, Algeria este ferm hotărîtă să sprijine, în continuare, mișcările de eliberare națională și toate forțele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, să-și întărească prietenia cu țările nealiniate, cu toate țările în curs de dezvoltare, să contribuie la promovarea unei largi cooperări internaționale, să acționeze ferm pentru instaurarea unei noi ordini economice în lume, pentru o pace justă și durabilă, care să asigure tuturor națiunilor o dezvoltare liberă și independentă.

În telegrama adresată de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintelui Republicii Algeriene Democratice și Populare, Benjedid Chadli, cu prilejul alegerii acestuia în fruntea statului algerian, sînt reafirmate satisfacția și înalta prețuire pentru raporturile prietenești de colaborare rodnică statornicite de-a lungul anilor între țările noastre în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural, al învățămîntului și pe alte planuri, precum și în sfera relațiilor internaționale. **„Nutresc convingerea fermă** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, președintele Republicii Socialiste România — **că relațiile româno-algeriene întemeiate pe deplina egalitate, pe stimă, respect și încredere reciprocă se vor extinde și aprofunda continuu, spre binele popoarelor noastre, în folosul cauzei păcii, libertății și independenței naționale, al luptei împotriva imperialismului și colonialismului, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale".**

●

Președintele Republicii Algeriene Democratice și Populare, Benjedid Chadli, s-a născut în anul 1929, la Sebaa, în apropiere de Annaba, într-o familie de țărani săraci. A participat la războiul de independență, conducînd un batalion al Armatei de Eliberare Națională, în regiunea sa de origine, Ghardimaou. Benjedid Chadli era prieten apropiat al fostului președinte algerian, Houari Boumediene, încă din perioada războiului de independență.

În ultimii 14 ani a fost comandant al regiunii militare Oran. În iunie 1965, a fost numit membru al Consiliului Revoluției.

La cel de-al patrulea Congres al Frontului de Eliberare Națională din Algeria (FLN), Benjedid Chadli, ales secretar general al partidului, s-a angajat, în numele noii conduceri a FLN, să-și aducă întreaga contribuție la consolidarea independenței și suveranității naționale a Algeriei, să asigure continuitatea revoluției algeriene, potrivit Cartei Naționale, document fundamental, care definește opțiunea socialistă a țării. În acest sens, Benjedid Chadli arăta în fața Congresului FLN : „Vom acționa pentru continuitatea orientărilor pe calea trasată de către președintele Boumediene pentru a întări opțiunea socialistă, care este ireversibilă, și a consolida independența națională în accepția sa cea mai largă".

ANKARA — ATENA

Continuitatea dialogului

Inaugurat prin „întîlnirea speranței" de la Montreux (Elveția, 10—11 martie 1978), între șefii de guvern ai celor două țări, dialogul pentru soluționarea politică a problemelor litigioase dintre Turcia și Grecia a cunoscut, săptămina trecută, o nouă etapă. Joi, vineri și sîmbătă, secretarii generali ai ministerelor de externe de la Atena și Ankara s-au întîlnit în capitala Turciei, cu scopul mărturisit de a duce mai departe negocierile, de a apropia pozițiile reciproce, în vederea găsirii unei soluții comune.

Obiectivele amintite reprezintă, fără îndoială, o expresie a dorinței celor două părți de a rezolva, prin metode politice, pașnice, dosarul complex al diferendelor bilaterale, de a da un nou impuls prieteniei și cooperării tradiționale turco-elene. Și, în același timp, o elocventă mărturie a rolului și funcției tratativelor în epoca actuală, singurele care pot garanta soluții viabile, raționale, reciproc acceptabile la îndiferent ce chestiuni litigioase interstatale. Turcia — menționa, în acest sens, Sukru Elekdag, secretar general al Ministerului de externe de la Ankara — este animată de dorința de a ajunge la „soluții echitabile și durabile în cadrul principiilor de echitate și cooperare". Iar omologul său grec, Byron Theodoropoulos, releva, la începutul convorbirilor, că „dorința noastră comună o reprezintă coexistența pașnică". „Menținerea dialogului — sublinia el — este în mod cert utilă".

Confirmînd intențiile exprimate prin luări de poziție mai vechi sau mai noi ale premierilor celor două țări, declarațiile negociatorilor prezenți la Ankara nu fac decît să releve, o dată mai mult, parametrii actuali ai relațiilor bilaterale, spiritul de înțelegere și speranțele ce le animă, concomitent cu afirmarea expresă a rolului deosebit al dialogului politic turco-elen. Departe de a trece cu vederea dificultățile importante care subzistă, faptul că problemele existente între cele două țări se află încă la începutul unei veritabile soluționări, asemenea luări de atitudine se subsumează, totuși, unui context și unor semnificații mai largi. Necesității pe care o resimt statele de a-și reglementa diferendele de orice natură prin convorbiri directe, pe cale politică, pașnică, fără amestec din afară, într-un spirit care să corespundă intereselor reciproce, păcii, securității și cooperării.

De altfel, dialogul greco-turc — avînd ca principale preocupări delimitarea platoului continental al Mării Egee și redeschiderea spațiului aerian egeean — a parcurs cîteva etape importante pînă acum. După întîlnirea de la Montreux și convorbirile la nivel înalt de la New York (29—30 mai 1978), secretarii generali ai ministerelor de externe ai celor două țări au mai participat la două reuniuni anul trecut : Ankara, 4—5 iulie 1978, și Atena, 18—19 septembrie 1978. Noua rundă a convorbirilor lor a fost pregătită, ca și cele anterioare, prin cîteva întîlniri ale experților : în decembrie, la Paris, și în ianuarie a.c., la Viena. Acum, la Ankara, s-a stabilit ca negocierile, la nivel de oficialități ale ministerelor de externe, să fie continuate, data celei de-a patra reuniuni urmînd să fie anunțată ulterior.

Prin ea însăși, această continuitate a dialogului amorsat la Montreux este privită ca o confirmare a dorinței Turciei și Greciei de a depăși starea actuală a relațiilor bilaterale, de a promova dialogul, în mod consecvent, pentru soluționarea problemelor care afectează relațiile lor de mai mulți ani. Dacă, pînă acum, rezultatele convorbirilor la diferite niveluri cuprind stabilirea unui cadru de negocieri, inventarierea exactă a chestiunilor litigioase și prezentarea de propuneri pentru rezolvarea lor, comentatorii au exprimat și exprimă opinia că atașamentul constant față de metoda discuțiilor pașnice, constructive creează speranțe legitime pentru viitor. Lucru firesc, de altfel, întrucît Grecia și Turcia sînt două țări balcanice vecine, cu tradiționale raporturi de prietenie și colaborare. Reglementarea politică a diferendelor dintre ele, prin dialogul direct între cele două părți, ar avea o importanță deosebită nu numai pentru relațiile bilaterale, ci ar oferi, totodată, premise certe pentru dezvoltarea cooperării bilaterale și multilaterale în Balcani, contribuind la pacea și stabilitatea întregii regiuni.

Ambianța generală a noii runde a convorbirilor turco-elene, punctele de vedere exprimate de către conducătorii celor două delegații confirmă, întru totul, concluziile amintite. Potrivit unei declarații făcute în parlament de către ministrul turc de externe Gunduz Okçun, părțile au luat în considerare, cu această ocazie, proiectul unui document „care să asigure încrederea reciprocă". Este pentru prima dată, menționează agențiile de presă, cînd existența unui asemenea proiect de soluționare a fost evocată. La rîndul său, un comunicat al Ministerului de externe de la Ankara făcea cunoscut că delegațiile au continuat trecerea în revistă a situației actuale, în lumina eforturilor depuse pentru găsirea unor soluții posibile, reciproc acceptabile. „Convorbirile — adăuga comunicatul — s-au desfășurat într-un spirit de înțelegere și s-au dovedit utile".

Consensul privind caracterul confidențial al negocierilor nu a permis, desigur, furnizarea unor amănunte suplimentare cu privire la evoluția lor. Dar, ca un element pozitiv, observatorii rețin hotărîrea de continuare a dialogului, atît la nivel de experți, cît și de oficialități guvernamentale. În același sens se înscriu primirea negociatorilor greci de către premierul Bülent Ecevit și mesajul ce i-a fost transmis din partea premierului Constantin Karamanlis.

■

Dintre problemele existente între cele două țări, o anumită prioritate pare să fi avut, la convorbirile de săptămîna trecută, delimitarea platoului continental în Marea Egee. Este, de altfel, aspectul cel mai important al relațiilor bilaterale (alături, firește, de problema cipriotă, în legătură cu care, însă, ambele părți subliniază rolul primordial al convorbirilor intercomunitare). Considerate uneori ca avînd și motivații de ordinul trecutului istoric, divergențele dintre Grecia și Turcia asupra drepturilor și competențelor lor în marea care le unește s-au manifestat cu multă acuitate pe parcursul ultimilor ani. În Marea Egee există, după cum se știe, o mulțime de insule grecești, mai mari sau mai mici, locuite sau nelocuite, dintre care unele se află în apropierea coastelor Anatoliei. Statutul lor actual a fost stabilit în 1923, prin Tratatul de la Lausanne ; pe atunci, întinderea apelor teritoriale ale insulelor respective era de 3 mile marine. În 1936, apele lor teritoriale au fost extinse la 6 mile (cf.

„Le Monde", 1 februarie 1979). În 1973, în dreptul insulei Thassos, din nordul Mării Egee, au fost descoperite importante zăcăminte de țiței și alte resurse minerale. Un recent comunicat oficial, publicat la Atena, menționa că rezervele de aici ar putea permite o producție zilnică de 22 000 barili petrol și carburanți, precum și 12 000 barili de gaz echivalent petrol. Controversa cu Turcia s-a născut în momentul în care aceasta, efectuînd cercetări similare în regiune, a revendicat dreptul de jurisdicție proprie asupra unei părți a platoului continental din Marea Egee. Fără a pune în cauză suveranitatea Greciei asupra insulelor din apropierea coastelor sale, Ankara consideră că ele se află pe platoul continental anatolian. De mai multe ori, în ultimii ani, oficialitățile turcești au subliniat că sînt gata să dea asigurări și garanții în ce privește suveranitatea Greciei asupra insulelor amintite. La rîndul ei, conform declarațiilor premierului Karamanlis, Grecia recunoaște „anumite drepturi" ale Turciei în Marea Egee, derivînd din situația specifică a regiunii. În opinia ei, conform normelor și convențiilor internaționale, toate insulele grecești din zonă trebuie să aibă platou continental ; în același timp, însă, se arată că acesta se interferează, în unele puncte, cu platoul continental al Anatoliei. De aici, situația particulară din regiune, ca și necesitatea negocierilor pentru clarificarea ei. De menționat, totodată, că statutul actual al Mării Egee (stabilit prin amintitul tratat de la Lausanne, din 1923, și prin Tratatul de la Paris, din 1947) nu ține seama de noțiunea „platoului continental". Pe plan internațional, delimitarea platoului continental este făcută pe baza Convenției de la Geneva din 1958, dar, potrivit poziției guvernului de la Ankara, aplicarea normelor respective la Marea Egee nu este posibilă, tocmai datorită situației specifice amintite. Este ceea ce implică, pentru Turcia, necesitatea soluționării problemelor exclusiv prin negocieri bilaterale.

După deschiderea controversei, în ultimii ani, Grecia a adresat Curții Internaționale de Justiție de la Haga, la 10 august 1976, cererea de a arbitra în litigiul ei cu Turcia, în scopul delimitării platoului continental. La 26 august, același an, Turcia declara, printr-o scrisoare oficială, că nu recunoaște competența Curții în această privință. Poziție reafirmată și într-o scrisoare din 24 aprilie 1978, după constituirea guvernului Ecevit și după întîlnirea de la Montreux. Deliberările Curții au avut loc în octombrie anul trecut, fără participarea reprezentanților Ankarei. Verdictul a fost dat publicității la 19 decembrie : cu 10 voturi pentru și 2 împotrivă, Curtea și-a declinat competența în problema amintită, subliniind că reglementarea ei trebuie să fie făcută prin negocieri directe între cele două țări.

Noile convorbiri de la Ankara s-au desfășurat, așadar, în urma demersurilor amintite. Soluțiile preconizate de fiecare parte, pentru delimitarea platoului continental, nu au fost făcute cunoscute pînă în prezent. Se știe, însă, că, în ce privește delimitarea spațiului aerian egeean (un alt aspect în dispută), Turcia a solicitat, în 1974, controlul asupra unei jumătăți a lui. La vremea respectivă, datorită și tensiunii create de „criza cipriotă" din acel an, Grecia a reacționat prin închiderea coridoarelor afectate navigației aeriene în spațiul Mării Egee. Redeschiderea lor s-a aflat, de atunci, pe agenda convorbirilor bilaterale. Un alt capitol al dosarului prezent pe masa negocierilor îl constituie demilitarizarea insulelor din Marea Egee, puternic fortificate datorită tensiunilor bilaterale din ultimii ani. În sfîrșit, ratificarea unui acord pentru stabilirea exactă a frontierei în unele zone, semnat în 1971, a fost și ea evocată.

■

Toate aceste probleme au făcut, pînă acum, obiectul unei examinări atente din partea experților, ca și a oficialităților guvernamentale. Hotărîrea părților de a continua negocierile, dialogul pașnic, constructiv — reafirmată și după runda actuală de convorbiri — oferă, desigur, speranța că, în cele din urmă, ansamblul litigiului ar putea să fie soluționat. Uneori, așa cum au evidențiat și diferite comentarii apărute în presa occidentală, semnificația dialogului greco-turc este privită unilateral, în contextul preocupărilor pentru întărirea așanumitului „flanc sudic" al N.A.T.O. Dar, în condițiile vieții internaționale contemporane, ale eforturilor pentru întărirea securității europene și în toate zonele continentului, aceasta se dovedește a fi o optică limitată, de bloc. Căci, dincolo de participarea lor la aceeași alianță militară, Turcia și Grecia sînt două țări vecine, din aceeași regiune, iar soluționarea diferendelor lor este în interesul celor două țări, al cauzei cooperării, securității și păcii în Balcani.

Prin această prismă, dialogul turco-elen, decizia de a-l continua apar ca un cert motiv de speranță, ca o dovadă a rolului și valorii deosebite ale negocierilor pașnice, constructive în lumea contemporană.

I. Madoșa

STOCKHOLM

Un buget cu gîndul la alegeri

În luna septembrie vor avea loc alegeri generale. Bugetul prezentat în ianuarie, pentru anul fiscal următor, are ca intenție ameliorarea situației economice. Legătura este directă, dar vor fi și efectele ?

La începutul toamnei trecute, guvernul minoritar liberal condus de Ola Ullsten, care a preluat puterea după destrămarea coaliției cu celelalte două partide — de centru și conservator — își propunea țeluri politice concrete și suficient de ambițioase în condițiile unei conjuncturi dificile și ale unui număr redus de deputați (39 din 349), chiar dacă foștii parteneri declarau că îl vor sprijini sau se vor abține în problemele-cheie. Anume: o depășire a stării de criză economică, pînă la alegeri ; combaterea șomajului prin investiții sporite ; frînarea inflației ; regenerări în unele domenii industriale ; o politică energetică orientată spre satisfacerea nevoilor de energie ale țării și reducerea dependenței de importurile de petrol ; continuarea construirii centralelor nucleare (care determinase căderea guvernului tripartit), dar prin asigurarea unei cît mai mari securități.

Primul buget prezentat, în ultimele cîteva decenii, exclusiv de un guvern liberal și, în plus, într-un an electoral, a fost, de aceea, cu atît mai mult așteptat de observatori, pentru a putea desprinde, pe de o parte, direcțiile dezvoltării în acest an și, pe de altă parte, tendințele și posibilele regrupări de forțe dinaintea campaniei electorale. Deficitul, prevăzut pentru anul financiar care începe la 1 iulie, constituie un record — 45 miliarde coroane. Ministrul economiei și al bugetului, Ingemar Mundebo, îl considera „necesar pentru a stimula activitatea industrială și, mai ales, pentru a finanța măsurile destinate ajutorării șomerilor, familiilor și persoanelor în vîrstă". Dorința de a se renunța la o austeritate nepopulară, mai ales înaintea lunii septembrie, este evidentă, iar primirea contradictorie pare de înțeles — partidele fostei coaliții l-au sprijinit, în timp ce

Premierul liberal Ola Ullsten. Ultimul sondaj arată că partidul său, partidul de centru și partidul conservator sînt sprijinite, fiecare, de cîte 16 la sută din alegători, în timp ce 50,5 la sută sprijină partidele social-democrat și de stînga-comuniștii

Negocierile egipteano — israeliene: o nouă rundă

O nouă rundă de negocieri egipteano-israeliene, cu participare americană, urmează să înceapă, săptămîna viitoare, în S.U.A., la Camp David, după o perioadă de întrerupere de aproape trei luni, în cursul căreia au fost întreprinse o serie de încercări, pe căi diplomatice, mai mult sau mai puțin directe, vizînd depășirea impasului, reconsiderarea, pe cît posibil, a pozițiilor și crearea unor noi condiții pentru relansarea tratativelor.

Săptămîna trecută, Egiptul și-a anunțat asentimentul de a participa la negocierile de la Camp David ; duminică, guvernul israelian a dat publicității, la rîndul său, acceptul de a-și trimite reprezentanții la masa tratativelor tripartite. După cum s-a comunicat, în noua rundă de negocieri partenerii principali vor fi : primul ministru egiptean Mustafa Khalil, ministrul afacerilor externe israelian Moshe Dayan și secretarul de stat american Cyrus Vance, secondați, în mod normal, de experții fiecăreia din părți.

În cadrul primelor convorbiri egipteano-israeliano-americane, desfășurate între 6—17 septembrie 1978, la nivel înalt, se hotărîse ca tratatul de pace egipteano-israelian să fie semnat într-un interval de trei luni, termenul limită fiind fixat pentru 18 decembrie. Negocierea ulterioară a proiectului tratatului de pace la Blair House, din Washington, la nivelul miniștrilor apărării și afacerilor externe, ajunsă la un punct foarte apropiat de finalizare, a capotat datorită unor divergențe de opinii exprimate sau, mai bine spus, precizate în ultimul moment. Era vorba de interpretarea diferită a formulării unor articole din proiectul de tratat și, îndeosebi, de „legătura" solicitată de Egipt de a fi consemnată, eventual în cadrul unui schimb de scrisori, între documentul ce urma să fie semnat și stabilirea autonomiei Cisiordaniei și Gazei, sau, cu alte cuvinte, între acesta și reglementarea globală a situației din Orientul Mijlociu.

Propunerile formulate de Egipt în direcția respectivă, susținute și de S.U.A., au fost, însă, respinse sistematic de către guvernul israelian care s-a declarat gata să semneze tratatul de pace așa cum fusese el convenit în cadrul negocierilor de la Blair House (text neamendat, însă, la cel mai înalt nivel de toate părțile). Pentru depășirea impasului în tratative, s-au efectuat numeroase demersuri de către diplomația americană pe lîngă ambele părți direct implicate, urmînd să se încerce surmontarea ultimelor obstacole în cadrul unei noi runde de convorbiri directe.

Precizînd atitudinea S.U.A. vis-à-vis de viitoarele negocieri de la Camp David și folosind, la rîndul său, expresia de „reglementare globală", președintele american Jimmy Carter declara, zilele trecute : „În 95 la sută din cazuri, Israelul și Egiptul sînt acum de acord ; pentru 5 la sută rămîne să-i ajutăm, oferindu-le bunele noastre oficii". Rezolvarea acestor procente în suspensie cade în sarcina negocierilor de la Camp David, care, așa cum a ținut să menționeze recent premierul Begin, vor fi supervizate de guvernele celor două țări în pauzele, prevăzute încă de pe acum, pentru consultări directe, acasă.

C. I.

opoziția social-democrată înclină să creadă că va favoriza o febră inflaționistă, o „supraîncălzire" a economiei și operațiuni de speculă monetară.

Prevederile bugetare pornesc de la aprecieri mai puțin sumbre ale economiei suedeze, care va cunoaște, în acest an, potrivit lui Ingemar Mundebo, „o dezvoltare prudentă" : produsul național brut ar putea crește cu 5,4 la sută față de 1978, dar inflația s-ar menține la 5—6 la sută față de 1978, în timp ce deficitul balanței de plăți ar putea atinge 5 miliarde coroane. Ministrul economiei este de părere că, după doi ani de criză și austeritate, ar trebui să se înregistreze o ameliorare în economia suedeză. Devalorizările succesive ale coroanei și reducerile de impozite în favoarea întreprinderilor industriale au fost urmate de un ușor reviriment, către sfîrșitul anului trecut, după o lungă perioadă de stagnare. Balanța comercială a înregistrat un excedent de 6 miliarde coroane în 1978, schimbarea față de 1977 (cu un deficit de 4,5 miliarde coroane) fiind radicală.

Dar revirimentul nu trebuie exagerat și nici chiar oficialitățile nu mizează pe o ameliorare pronunțată a situației. Politica de control strict al prețurilor nu a dat rezultate și ritmul inflației a fost, anul trecut, de 14 la sută. În ciuda continuării unei politici de menținere a utilizării forței de muncă, șomajul se cifra în luna ianuarie la 117 000 de persoane. Numeroase întreprinderi nu lucrează decît cu 70—75 la sută din capacitatea productivă. Mai multe sectoare industriale nu cunosc nici un fel de ameliorare — extracția minereului de fier și construcția de nave (comenzile s-au redus la jumătate, în 1978, față de anul precedent, și ministrul industriei declara că e necesară intervenția statului și restructurarea întregii industrii). Domenii ale căror produse se îndreaptă cu precădere spre export (metalurgie și, din nou, construcții de nave) nu mai sînt competitive în măsura în care erau în trecut. Un raport alcătuit de cercuri economice suedeze, în toamna trecută, insistă asupra folosirii eficiente, la nivel național, a resurselor și asupra diversificării produselor industriale de export — mașini-unelte, aparatură electrotehnică, echipament de transport, produse chimice.

Admițîndu-se că previziunile pentru acest an se vor împlini, deficitul uriaș prevăzut va exploda sub forma unei inflații galopante, cum susțin unii comentatori ? „Dagens Nyheter", cotidian apropiat cercurilor guvernamentale, era de părere că există „o mare încărcătură de dinamită în camara economiei suedeze", iar creșterea inflației ar putea fi generată de compensarea deficitului bugetar, pe de o parte, prin angajarea unor mari împrumuturi în străinătate și, pe de altă parte, prin emiterea de către Banca de stat a unor cantități mai mari de bani.

Dacă raportul între renunțarea la austeritate, măsurile vizînd „dezvoltarea prudentă" a economiei și alegerile generale din luna septembrie este direct, încă prematuре sînt speculațiile privind rezultatul acestora. Cele trei partide de centru-dreapta care au obținut victoria electorală în 1976 și care, pînă în septembrie trecut, au alcătuit o coaliție, n-au prezentat programe care să se diferențieze substanțial de politica social-democraților, aflați anterior la putere timp de 44 de ani. Mizînd pe o durată redusă a crizei economiei Occidentului, social-democrații optaseră pentru o politică de întrebuințare cît mai deplină a forței de muncă, menținînd șomajul la o cotă foarte scăzută, prin subvenții masive acordate întreprinderilor pentru a-și continua producția și a nu recurge la concedieri (caracteristic pentru Suedia este și faptul că peste 90 la sută din mijloacele de producție sînt proprietate particulară, situație neexistentă în nici o altă țară înalt industrializată). Subvențiile acordate erau, în mare parte, obținute prin împrumuturi în străinătate care dezechilibrau bugetul. Guvernul tripartit a urmat aceeași politică, cu aceleași obiective. Dar efectele crizei occidentale s-au manifestat, deși cu întîrziere, și în Suedia și datele economice sumbre s-au acumulat, obligînd la devalorizări și o austeritate care a nemulțumit electoratul. Încercarea guvernului de a defini „o nouă politică economică" în stare să-l distingă net de predecesori, a fost dificilă datorită structurii vieții sociale și economice suedeze. Liberalii, care formează guvernul minoritar, acum, se situează, între cele trei partide, mult mai aproape de social-democrați — la un moment dat, în 1976, s-a vorbit chiar de un posibil sprijin reciproc. În mare, deci, nu puține din punctele programelor electorale din urmă cu trei ani n-au fost îndeplinite și chiar desfacerea coaliției dă de gîndit asupra posibilității refacerii ei și, indirect, asupra șanselor ei de succes.

În ce privește partidul social-democrat, aflat în opoziție, deși deține cel mai mare număr de mandate din Rikstag (152), sondaje de opinie diverse arătau că își menține popularitatea și chiar și-o sporește, deși nu oferă încă alternative clare. Olof Palme este de părere că asanarea economică va necesita mai mulți ani. Congresul de anul trecut al partidului a dovedit că Palme deține încă o poziție puternică și că anumite modificări în politica sa sînt de prevăzut : eliminarea tendinței spre birocrație manifestate în ultima perioadă a guvernării, raporturi mai clar definite cu sindicatele, acțiune asupra modificării bazei economice (congresul a avut în vedere, între altele, posibilitatea mai multor naționalizări, între care și a băncilor). Succesul eventual al social-democraților depinde și de raporturile acestora cu celelalte partide de stînga. Lars Werner, președintele Partidului de Stînga — Comuniștii, ne declara recent : „Vechea politică a social-democraților nu este suficientă, ea a fost înfrîntă, este, prin urmare, o politică a eșecului. Singura politică ce poate avea succes, încît partidele burgheze să nu mai revină la putere la capătul unei legislaturi, este o politică îndreptată împotriva marii finanțe și a deținătorilor de capital, o politică de orientare socialistă. Un guvern care să înfăptuiască această politică ar fi un guvern bazat pe social-democrați, pe comuniști și pe forțele sindicatelor muncitorilor și al funcționarilor".

Mai multe reuniuni ale partidelor, programele electorale viitoare și, mai ales, rezultatele economice vor fi determinante în alegerile din septembrie. Pentru moment, foarte puțini cred că Suedia va mai fi condusă de un guvern minoritar.

Stelian Țurlea

Evenimentele de la Teheran

Funcția de prim-ministru al Iranului a fost preluată de Mehdi Bazargan, care, luni după-amiaza, s-a instalat la Palatul președinției Consiliului de Miniștri.

Cu prilejul preluării de către Mehdi Bazargan a funcției de prim-ministru al Iranului, tovarășul Manea Mănescu, prim-ministru al Guvernului român, a adresat o telegramă de felicitări, în care se subliniază că țara noastră recunoaște Guvernul provizoriu al Iranului și își exprimă convingerea că relațiile prietenești de conlucrare româno-iraniene vor continua să se dezvolte tot mai mult, în interesul popoarelor noastre, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în întreaga lume.

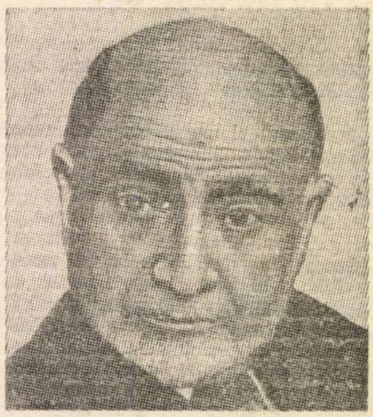

Mehdi Bazargan, prim-ministru al Guvernului provizoriu al Iranului

În 11 februarie, agențiile de presă informaseră că Shahpur Bakhtiar demisionase din funcția de prim-ministru. Decizia sa survenea la scurtă vreme după ce Consiliul superior al armatei iraniene ordonase militarilor să se întoarcă în cazărmi.

La Teheran — relatau agențiile de presă — clădirea Majlisului (Camera deputaților), sediul guvernului și alte clădiri importante trecuseră sub controlul „forțelor revoluționare".

Posturile de radio și televiziune au transmis, cu regularitate, apeluri care îndemnau la păstrarea calmului și restabilirea ordinii, la combaterea fermă a oricăror acte de sabotaj sau incendieri, la evitarea distrugerilor de bunuri publice. Autoritățile au cerut ca persoanele înarmate să predea armele și, de asemenea, să se evite orice acțiuni ce pot produce noi vărsări de sînge. S-au transmis, totodată, chemări pentru reluarea activității instituțiilor și serviciilor de utilitate publică.

Într-un comunicat al Statului Major operațional provizoriu al guvernului s-a anunțat că „Marele Stat Major general, garda imperială, precum și diverse corpuri ale armatei s-au raliat mișcării populare".

Primul ministru al guvernului provizoriu al Iranului, Mehdi Bazargan, a numit ca vicepremieri pe Ibrahim Yazdi, Hachem Sabbaghian și Amir Entezam. Marți, a fost anunțată și repartizarea portofoliilor ministeriale.

În funcția de ministru al afacerilor externe a fost numit Karim Sanjabi, lider al Frontului Național. Celelalte numiri includ pe Ahmad Sadr Haj Sayed Javadi, ministru de interne, Dariush Forouhar, ministrul muncii, Mostafa Katirai, ministrul construcțiilor de locuințe și dezvoltării urbane, Youssef Taheri Ghazvini, ministrul construcțiilor de drumuri și transporturilor, Ali Akbar Moinfar, ministru de stat pentru planificare și buget, Kazzm Sami, ministrul sănătății.

Tot marți, postul de radio Teheran a anunțat că fostul prim-ministru al guvernului iranian, Shahpur Bakhtiar, care demisionase duminică, a fost arestat.

Pe de altă parte, postul de radio iranian a anunțat că armata se află sub controlul absolut al guvernului provizoriu, adresînd în același timp un apel iranienilor de a evita producerea oricăror ciocniri. Agențiile internaționale de presă relatează că, marți, la Teheran atmosfera a fost în general calmă. Răspunzînd apelului autorităților, tot mai mulți civili predau armele în puncte stabilite. Totodată, s-au redeschis primele magazine.

BRUXELLES

Criza guvernamentală — „la punctul zero"

Opt săptămîni au trecut de la „alegerile inutile" din Belgia. Scrutinul care a adus prea puține schimbări în fizionomia parlamentară a fost urmat de o asiduă negociere. Mai întîi purtată de Willy Claes. Absența succesului a determinat schimbarea „formatorului" : în scenă a intrat ambițiosul președinte al social-creștinilor flamanzi Wilfried Martens. „Convorbirile exploratorii" au continuat în același ritm fără, însă, ca impasul să fie depășit. Luni, Martens a făcut cunoscut suveranului eșecul misiunii sale.

Există, la Bruxelles, o fatalitate a crizelor-maraton ? „La Libre Belgique" amintea, cu resemnare, că, în 1973, guvernul Leburton a putut fi alcătuit după 64 de zile, că echipa Harmel (1965) a avut nevoie de 65 de zile de negocieri pentru a se ajunge la un acord, că formațiunea Eyskens-Cools (1972) a luat ființă după o criză de 75 de zile, în timp ce cabinetul Eyskens-Merlot (1968) deține un „record" al impasului : 78 de zile. Performanțele de neînvidiat ale trecutului ar putea fi depășite. Verdictul electoral a fost pronunțat la 17 decembrie. Criza, în fapt, s-a declanșat la 11 octombrie, cînd Leo Tindemans a provocat demisia guvernului său. Din acel moment, grupările politice ce au compus coaliția nu s-au mai regăsit pe aceeași „lungime de undă". Lui Tindemans i se reproșează o demisie precipitată care a obligat la un scrutin pe care belgienii nu l-au dorit. Întîlnirea cu urnele s-a dovedit incapabilă să aducă necesarele clarificări : social-creștinii flamanzi (ai lui Tindemans) n-au izbutit demonstrația de forță la care aspirau, celelalte partide și-au păstrat, în linii mari, pozițiile, singurul veritabil înfrînt în această competiție fiind partidul lingvistic flamand „Volksunie", care a pierdut, substanțial, voturi și mandate. Bătălia electorală a deteriorat climatul dintre partenerii de guvernare, înăsprirea atitudinilor — provocată de abandonarea unor înțelegeri la care se ajunsese în lunile precedente (pactul de la Egmont) — împiedicînd posibile soluții de compromis.

Ieșirea din criză devine, astfel, anevoioasă. Căci viața politică belgiană se caracterizează printr-o abundență de partide — clasate politic și lingvistic —, orice formulă de guvernare presupunînd coaliția. Complexitatea realităților implică o majoritate care nu poate proveni doar din simpla aritmetică parlamentară (din 1965 nici un parlament n-a supraviețuit pînă la sfîrșitul mandatului său). Social-creștinii sînt majoritari în Flandra, socialiștii în Valonia, Frontul francofonilor la Bruxelles. Or, reunirea acestor partide, diferite în configurația lor, într-un guvern se dovedește a fi o operațiune extrem de dificilă. Desigur, ele au conviețuit multă vreme, împreună, pe băncile ministeriale dar, în prezent, reeditarea vechii coaliții nu pare realizabilă. Iar dosarele nerezolvate ale țării se acumulează, cele mai serioase fiind de natură economică. În „Le Soir", Hervé Brouhon, președintele grupului parlamentar socialist, avertiza : „Ca și cel de ieri, guvernul de mîine va fi confruntat cu grave probleme economice, financiare și sociale...".

Wilfried Martens a încercat reconcilierea vechilor parteneri de guvernare și a schițat, în plus, o deschidere către liberali. După sondajele de început — destul de puțin concludente, fără a fi, totuși, generatoare de pesimism incurabil — Martens a prezentat viziunea asupra preocupărilor ministeriale ale echipei pe care intenționa să o formeze : 40 de pagini dactilografiate purtînd ca titlu „Idei de bază pentru o politică guvernamentală pe patru ani". O remarcă imediată : Martens a mizat pe un guvern stabil, de durată, nu o oarecare formulă de tranziție care să prelungească controversele. De altfel, chiar din preambul se preciza că „stabilitatea guvernamentală se impune în primul rînd, deoarece soluționarea problemelor socio-economice necesită o politică coerentă care să poată fi urmată de-a lungul mai multor ani". Drept priorități au fost desemnate dosarele economice și reforma regională. În condițiile în care, în ianuarie, șomajul a afectat 308 195 persoane, iar industria cunoaște o stagnare îngrijorătoare, Martens a plasat pe un loc central patru probleme : asigurarea locurilor de muncă, asanarea finanțelor publice, securitatea socială și democratizarea vieții economice. „Formatorul" se arăta preocupat de o politică destinată creării de slujbe în întreprinderi orientate spre exigențele viitorului, restructurarea sectoarelor în criză — siderurgie, textile, construcția navală, reducerea cheltuielilor energetice, promovarea investițiilor etc. Firește, „ideile de bază" ale lui Martens au acordat importanța așteptată complicatei reforme a statului. Or, acesta este punctul în care se împotmolesc negociatorii. Francofonii doresc ca statul unitar belgian să cuprindă trei regiuni (Valonia, Flandra și Bruxelles), în timp ce flamanzii refuză un statut special pentru capitală (situată în perimetrul flamand, dar cu o populație în care francofonii reprezintă 80 la sută din locuitori). Dilema aceasta — două sau trei regiuni — constituie esența impasului.

Wilfried Martens : propriul său partid a avut o atitudine ambiguă, iar ceilalți interlocutori nu au putut străpunge „zidul" neîncrederii...

„La Libre Belgique" semnala că, de la debutul tatonărilor, partidele solicitate de Martens au răspuns evaziv. Cotidianul inventaria pozițiile, constatînd că atitudinea tuturor acestor partide, fără excepție, poate fi sintetizată în clasica formulă a reticenței „da, dar..." (**„oui, mais..."**). Martens n-a dezarmat, continuînd contactele pînă cînd „Volksunie" a părăsit masa tratativelor. Acest abandon modifică ecuația politică. Partidele valone condiționează prezența lor în guvern de participarea „Frontului francofonilor" (cîștigător al scrutinului la Bruxelles). Or, fără „Volksunie", flamanzii nu mai acceptă gruparea bruxelleză. Martens ar fi dorit să constituie o coaliție a celor două „familii" politice : social-creștinii și socialiștii. Socialiștii valoni au refuzat „bipartismul" în numele solidarității francofone. Intransigența a condus la eșec.

De ce s-au epuizat atuurile lui Martens? Unii comentatori belgieni consideră că propriul partid — social-creștinii flamanzi — nu l-a sprijinit suficient, descifrînd în această atitudine ambiguă o confruntare de culise. Între Martens și Tindemans raporturile, s-ar părea, n-au fost lipsite de obscurități. „France Presse", referindu-se la surse belgiene, nu înlătură posibilitatea revenirii în scenă a fostului premier. Aparent, Tindemans ar fi dispus să se consacre parlamentului „celor nouă" și formațiunii supranaționale pe care o prezidează — „partidul popular vest-european". Dar a ținut să precizeze că nu se exclude din jocul politic belgian. Un lucru este cert : fie că Tindemans va reintra spectaculos, fie că un alt formator va primi dificila misiune (la închiderea ediției nu dispunem de informații în acest sens), nici o reglementare nu este posibilă fără social-creștinii flamanzi, primul partid — ca forță electorală și parlamentară — din țară, indispensabil oricărei coaliții. „La Libre Belgique" constata, însă, că acest partid a provocat criza și că rezolvarea ei rămîne blocată tot de către el.

După opt săptămîni de „conversații exploratorii" negociatorii se găsesc la ceea ce „Le Soir" denumea „punctul zero". Unii cred, că social-creștinii flamanzi și valoni împreună cu socialiștii valoni și flamanzi ar putea să alcătuiască un nou guvern. Alții se gîndesc la liberali ca parteneri ai social-creștinilor. Rămîne și „necunoscuta Tindemans" — ex-premierul poartă campanii la scară vest-europeană, fără să piardă din vedere ambițiile sale ministeriale de la Bruxelles.

Eugeniu Obrea

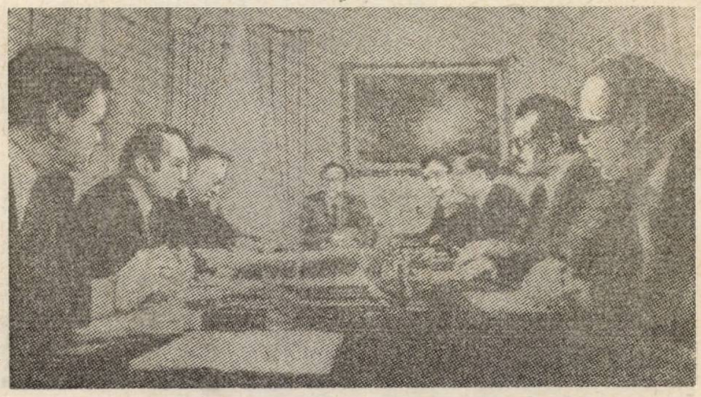

„Consultările exploratorii" n-au permis deblocarea situației. În fotografie : reuniunea de lucru a reprezentanților partidelor solicitate să constituie o viitoare coaliție

MADRID

9000 de candidați pentru Cortesuri

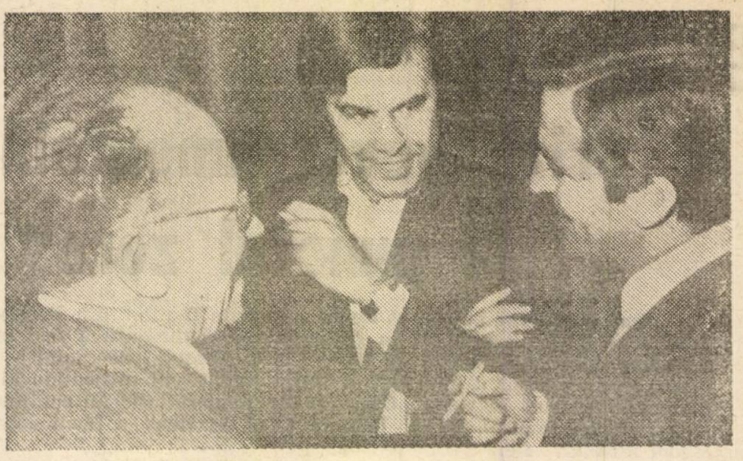

Adolfo Suárez, Felipe González, Santiago Carrillo (de la dreapta la stînga) : alegeri sub presiunea dosarului economic și social

Trei ani și trei luni de la instalarea noului regim, Spania se pregătește pentru a se prezenta a patra oară la urne. Deschisă oficial la 7 februarie, campania electorală în vederea alegerilor legislative de la 1 martie se desfășoară pe fundalul generalizării conflictelor sociale și al unor repetate acte de terorism politic. Elementele sînt, de aceea, suficiente pentru a caracteriza, dintru început, scena politică spaniolă drept complexă.

Eșecul negocierilor dintre sindicat, patronat și guvern pentru realizarea unui „pact social" în 1979, înțelegere care să înlocuiască acordurile de la Moncloa, s-a tradus, în cursul lunilor ianuarie și februarie, printr-o adevărată „febră grevistă" ce a cuprins, practic, toate sectoarele vitale ale economiei spaniole.

Declanșate la începutul anului, grevele au atins proporții îngrijorătoare într-o țară aflată încă în căutarea unei identități democratice proprii și cu o economie în stare de recesiune de mai bine de cinci ani. Mai întîi, s-au oprit trenurile. Apoi, pompierii au sistat lucrul, minerii n-au mai intrat în galerii, salariații hotelurilor și restaurantelor au refuzat să mai servească clienții, avioanele n-au mai decolat, controlorii de zbor au părăsit tablourile de comandă, medicii și-au scos halatele albe, șoferii de autobuze s-au oprit în stații, distribuitorii de butelii de gaz și-au închis prăvăliile, polițiștii municipali n-au mai ieșit în stradă... Acțiunile au fost de mai lungă sau mai scurtă durată, între o oră și cîteva zile. Mai serioase s-au dovedit a fi conflictele din industria metalurgică, a automobilelor și băncilor. În ce-i privește pe cei 180 000 de muncitori metalurgiști din provincia Madrid care, la începutul lunii ianuarie, declanșaseră o acțiune grevistă pentru mărirea salariilor, aceștia au reluat lucrul la 7 februarie, după ce au obținut, din partea patronatului, o mărire cu 15 la sută a salariilor pe 1979. În această acțiune li se alăturaseră muncitorii uzinelor de automobile „Pegaso" și „Chrysler", care au încetat lucrul în semn de solidaritate. Împreună, în regiunea Valencia, 10 000 de muncitori de la „Ford", 70 000 de lucrători în construcții și 55 000 de metalurgiști au declarat grevă pentru apărarea drepturilor salariale. Lista continuă să se lărgească atîta vreme cît negocierea noilor contracte colective rămîne incertă în sectoare precum cel al automobilelor sau metalurgiei din diversele provincii ale țării.

Absentă din cadrul acestor acțiuni revendicative organizate de sindicate, violența a contaminat însă strada. În decurs de numai o lună — ianuarie —, numărul victimelor se ridicase la 24, între care 11 polițiști, 2 militari, 1 magistrat. Escalada teroristă se exprimă politic, într-o vădită încercare de a împiedica evoluțiile democratice ale țării. Edificatoare în acest sens sînt incidentele, de acum două săptămîni, de la Universitatea din Madrid, soldate cu rănirea a șase persoane, dintre care două cu arme de foc. Autorii acestui act — „Los Guerrilleros del Cristo Rey", organizație de extremă dreapta, care a declarat, fără reticențe, că a intenționat să celebreze astfel împlinirea a doi ani de la „masacrul de pe strada Atocha", comis la 24 ianuarie 1977 la Madrid : cinci avocați comuniști erau atunci asasinați și alți patru — grav răniți de către membrii unui grup neofascist. Așadar, nostalgicii franchismului continuă să acționeze în această perioadă pre-electorală, deși, așa cum afirma recent premierul Suárez, în Spania terorismul „nu va putea obține niciodată o victorie politică" ; aceasta și datorită faptului că „apărarea instituțiilor democratice va continua să se facă cu energia necesară, fără ezitare"

■

Peste 9 000 de candidați — cifră record — s-au înscris pe listele electorale, vizînd ocuparea celor 350 de locuri din Congresul deputaților (camera inferioară) și 207 din Senat, pentru constituirea primului parlament al noii Constituții, aprobată prin referendum popular la 15 decembrie anul trecut.

„Votați util !". Deși nu participă în mod unitar la scrutin, stînga — comuniștii și socialiștii — și-a ales o deviză identică, pentru a face apel la pragmatismul spaniolilor în această perioadă de criză — economică, socială și morală. Și aceasta — subliniază Santiago Carrillo, secretarul general al P.C. din Spania —, pentru că „realitatea acestei țări poate demonstra, foarte curînd, necesitatea ca partidul comunist să intre în guvern". De altfel, programul electoral al **partidului comunist** insistă asupra imperativului regrupării, în Spania, a principalelor formațiuni politice într-un „guvern majoritar progresist". Este vorba de o mai veche propunere a comuniștilor spanioli, exprimată în ideea unei „concentrări democratice" în jurul Uniunii Centrului Democratic și Social (U.C.D.) și Partidului Socialist Muncitoresc din Spania (P.S.M.S.), fie cu participarea partidului comunist, fie cu menținerea lui într-o „opoziție constructivă". Este considerată soluția optimă în condițiile în care nici o formațiune politică nu deține majoritatea absolută în parlament. Propunerea comuniștilor este cu atît mai valabilă cu cît — este de părere Santiago Carrillo — alegerile generale de la 1 martie „nu vor aduce nici o schimbare importantă în raport cu compoziția politică a parlamentului abia dizolvat ; pe băncile lui, vom regăsi — a adăugat el — aproape aceleași figuri". Dolores Ibarruri, „La Pasionaria", deputată pentru Asturia, nu mai participă, din motive de vîrstă, la aceste noi alegeri. Santiago Carrillo este cap de listă la Madrid, urmat de cîțiva reprezentanți ai Comisiilor Muncitorești, între care Marcelino Camacho, Simón Sánchez Montero, Ramón Tamames și Nicolás Sartorius.

Socialiștii (P.S.M.S.) vor merge la alegeri ca „un partid de guvernămînt" — declara recent Alfonso Guerra, coordonatorul campaniei electorale socialiste. Dacă miza primelor alegeri legislative de la 15 iunie 1977 se rezuma la „dictatură sau democrație", astăzi — subliniază Alfonso Guerra — P.S.M.S. „trebuie să prezinte o serie de alternative concrete problemelor puse Spaniei, între care cele mai importante sînt criza economică și terorismul". În ce privește eventualitatea unei coaliții U.C.D.—P.S.M.S., aceasta ar fi „imposibilă", este de părere, într-un articol publicat în „El País", Felipe González, liderul P.S.M.S.

La Madrid, în fruntea listei **Uniunii Centrului Democratic** se află Adolfo Suárez, actualul premier și președinte al partidului. Ministrul afacerilor externe, Marcelino Oreja, abia reîntors de la Bruxelles, unde, la 5 februarie, s-au deschis oficial negocierile pentru aderarea Spaniei la Piața comună, este cap de listă în provincia bască Guipúzcoa în care U.C.D. nu s-a prezentat

Afișele electorale au reapărut pe străzile Madridului

în iunie 1977. Numărul doi pe lista de la Madrid este Leopoldo Calvo Sotelo, ministru însărcinat cu relațiile cu C.E.E., în timp ce în provincia León se prezintă ministrul de interne, Rodolfo Martín Villa.

U.C.D.-ul și-a prezentat candidații cu mult înainte de a-și fi făcut cunoscut programul. Fără a manifesta predispoziții spre schimbare, partidul guvernamental a păstrat sloganul ales pentru primul său congres, din octombrie 1978 : „Ceea ce a fost făcut este garanția a ceea ce se va face". Dat publicității la 6 februarie, programul electoral al U.C.D. pune — în plan economic — accentul pe lupta împotriva șomajului și inflației, enumerînd o serie de măsuri pentru asigurarea locurilor de muncă (Spania numără, în momentul de față, 857 830 șomeri — cifră oficială) și o creștere a investițiilor publice cu 35 la sută în 1979. Intențiile nu sînt noi. O parte din ele figurau în Pactul de la Moncloa, semnat în octombrie 1977. Totuși, de atunci, șomajul n-a încetat să crească. Pe de altă parte, absența unui „pact social" riscă să nu permită guvernului reducerea inflației la 10 la sută și o creștere productivă de 5 la sută, așa cum și-a propus pentru acest an. Potrivit unui studiu al Băncii din Bilbao, investițiile vor progresa „modest", iar șomajul se va accentua.

În plan politic, U.C.D. nu și-a putut depăși condiția de dependență față de anumite sectoare conservatoare, precum biserica. Observatorii sînt unanimi în a constata că pledoaria făcută în favoarea „libertății învățămîntului" — prin care se înțelege menținerea unui important sector privat și confesional — și a predării religiei în școli corespunde, în fapt, dorințelor episcopatului spaniol.

Două coaliții de dreapta au fost constituite în vederea scrutinului legislativ. Prima este **„Coaliția democratică"**, avîndu-l ca lider pe Manuel Fraga Iribarne, fost ministru de interne în primul guvern al monarhiei. Noii săi parteneri — José María de Areílza, conte de Motrico, fost ministru de externe în primul guvern post-franchist, Alfonso Osorio și José Ramón Lasuén, foști consilieri ai premierului Suárez — vor încerca, se pare, să dea o poleială progresistă acestei formațiuni de dreapta care este „Coaliția democratică". Prin însăși titulatura coaliției (după cum se știe, Fraga Iribarne este liderul „Alianței Populare", partid binecunoscut în Spania pentru orientarea sa de dreapta), se dorește a crea imaginea „unei drepte gata să respecte Constituția și dornică, potrivit programului difuzat, să exploateze insecuritatea născută din terorism, proclamînd că «fără securitate, libertatea nu poate exista»" (France Presse).

Pentru a se prezenta alegătorilor, extrema dreaptă n-a recurs, precum Fraga Iribarne, la eufemisme. În fruntea **„Uniunii de dreapta"** se află Blas Pinar, președintele organizației neofasciste „Fuerza Nueva", care, la 20 noiembrie, celebra, în Plaza del Oriente din Madrid, data morții lui Franco în mijlocul cîtorva mii de „nostalgici". În jurul lui Blas Pinar — aliații săi „naturali" : José Antonio Girón de Velasco, reprezentantul confederației foștilor combatanți, și Raimundo Fernández Cuesta, lider al Falangei. De semnalat că unul din principalele obiective înscrise în programul acestei coaliții îl reprezintă „reformarea" Constituției, considerată ca „atee și deci periculoasă" pentru Spania.

Cristalizate, programele electorale ale principalelor formațiuni politice sînt prezentate la posturile de radio și televiziune, în cadrul unor emisiuni special dedicate evenimentului. Afișele electorale și celelalte mijloace audio-vizuale specifice marilor campanii electorale dau imaginea exactă a efervescenței vieții politice spaniole, aflată, din nou, la ora unor importante opțiuni.

Rodica Dumitrescu

PIAȚA COMUNĂ

„Bilateralism" criticat la Londra

Un dejun la Asociația presei străine. Întîlnire rituală între șeful diplomației britanice și ziariști. Întrebări, răspunsuri : scenariul obișnuit al unei asemenea manifestări. David Owen profită de ocazie spre a lansa o săgeată către partenerii comunitari de dincolo de Canalul Mînecii. Ministrul folosește termeni aspri spre a critica „bilateralismul franco—vest-german" care se manifestă în cadrul C.E.E. Owen este clar : Londra sesizează o tendință spre soluționarea problemelor comunitare „pe o bază bilaterală", adică doar între Bonn și Paris. Exprimînd reproșul, consideră necesar să adauge : „Nu așa trebuie să stea lucrurile".

Bonnul și Parisul ar fi putut trece sub tăcere declarația britanică. De obicei, speculațiile privind „directoratul" care ar tinde să se instaureze în Piața comună, grație tandemului franco—vest-german, sînt fie ignorate, fie dezmințite energic. Dezmințirile n-au darul să convingă, pentru că între cele două capitale s-au stabilit legături strînse și multe decizii ale „celor nouă" sînt prefațate prin întîlniri franco—vest-germane — oficiale și neoficiale, programate și neprogramate, la care se adaugă frecvente contacte telefonice între cancelarul federal și președintele francez. Chiar contestatul sistem monetar vest-european este o creație comună a Bonnului și Parisului, ceea ce nu împiedică pe „părinții" săi să se afle într-un dezacord care întîrzie punerea sa în funcțiune. Dar, indiferent de notele divergente care pot fi detectate, cele două capitale și-au asumat rolul de primă vioară în concertul comunitar. Statele mai mici din C.E.E., împinse într-o poziție marginală în procesul deciziilor, au semnalat, mai mult sau mai puțin voalat, o evoluție care s-ar putea finaliza prin instaurarea unui „club" restrîns. Britanicii — replică partenerii lor — nu respîng „directoratul", ci, pur și simplu, doresc să nu fie omiși din componența lui.

Declarația conducătorului Foreign Office-ului a provocat reacții imediate. În cercurile guvernamentale de la Bonn, citate de „France Presse", afirmațiile lui Owen au fost considerate drept „surprinzătoare și injuste". S-au evocat contactele dintre Bonn și Londra, destinate să echilibreze consultările cu Parisul, bazate pe tratatul din 1963. N-a fost omisă nici istoria, făcîndu-se apel la opinia lui Winston Churchill despre înțelegerea franco—vest-germană ca o necesitate pentru stabilitatea Europei apusene. În sfîrșit, s-a afirmat că armonizarea punctelor de vedere dintre Bonn și Paris „răspunde intereselor comunității", fără să anticipeze deciziile „celor nouă".

Bonnul a dovedit și o anumită iritare, pretinzînd că poziția Londrei este „fundamental negativă" în problemele C.E.E., argumentîndu-se afirmația prin refuzul Marii Britanii de a adera la noul sistem monetar vest-european. Guvernului de la Londra i s-a reproșat, în plus, starea de spirit „anti-C.E.E." care domnește printre mulți exponenți ai lui „Labour Party".

David Owen : refuzul unui „directorat" în C.E.E. ...

Pledoaria Bonnului în favoarea relațiilor privilegiate cu Parisul n-a surprins. În schimb, pe malurile Senei s-a preferat abținerea de la orice comentariu critic. Purtătorul de cuvînt de la Quai d'Orsay a făcut doar precizarea că, potrivit tradiției, o asemenea practică este utilizată atunci cînd sînt vizate „țările prietene și asociate Franței".

Frazele rostite la Londra și care au produs nemulțumiri la Bonn și Paris nu sînt surprinzătoare. Insularii nu vor să joace un rol secundar în cadrul C.E.E. și, mai ales, nu vor să-și sacrifice interesele proprii pe altarul comunitar. La Foreign Office se constată, cu o vizibilă insatisfacție, o concertare a partenerilor-rivali : R.F.G. cu o economie puternică, stabilă, și Franța care speră ca, în jurul anului 1985, să aibă un potențial economic de dimensiunea celui vest-german. Or, Londra nu se mulțumește, nici în prezent, nici în perspectivă, cu un statut mai modest. Controversa „bilateralismului" dominator privește, însă, nu numai pe britanici. Pentru statele mai mici din C.E.E. îngrijorarea este determinată de riscul de a se vedea puse în fața faptului împlinit, a hotărîrilor luate în absența lor. Bilateral sau triunghiular, „clubul" restrîns al statelor mai puternice din C.E.E. riscă să alimenteze reticențele interlocutorilor cu o pondere economică mai redusă, care se tem că propriile lor doleanțe nu-și vor mai găsi rezonanța firească. Iar starea de spirit din Marea Britanie, pe care, desigur, Owen a luat-o în calcul atunci cînd a făcut declarațiile sale, ilustrează refuzul unei părți importante a opiniei publice de a-și asuma riscurile unui experiment supranațional. Pentru că, în esență, disputele comunitare se produc pe acest teren, indiferent de exteriorizarea lor.

E. O.

BANGLADESH

Configurația preelectorală și strategia dezvoltării

Președintele Ziaur Rahman : preocupare pentru o dezvoltare accelerată a țării

Alegeri parlamentare — primele în ultimii șase ani — vor avea loc la 18 februarie, în Bangladesh. Vor prezenta candidați 31 de partide politice ; 2120 de candidați își vor disputa cele 300 de locuri parlamentare. Organizat la numai cîteva luni după primele alegeri prezidențiale din scurta dar agitata istorie a tînărului stat sud-asiatic, apropiatul scrutin face parte dintr-un proces de reașezare a vieții politice în cadre constituționale și de sporită democratizare a vieții interne — proces apreciat ca extrem de important, atît pentru actuala evoluție politică a țării, cît și pentru înfăptuirea dificilelor sarcini de dezvoltare economico-socială cu care este confruntat statul Bangladesh.

PRIORITATEA STABILITĂȚII INTERNE. Instaurarea la putere, în noiembrie 1975, a generalului Ziaur Rahman, actualul președinte al țării, a marcat începutul unei perioade noi în existența de numai opt ani a Republicii Populare Bangladesh. Născut în urma unui război distrugător, noul stat s-a găsit confruntat, de la început, cu o complicată problematică politică, economică, socială. Experiența primei sale conduceri, pe care și-o asumase fostul președinte, Mujibur Rahman, s-a dovedit — susțin actualele autorități — inadecvată rezolvării problemelor țării. De pildă, se arată că, pe plan instituțional, se ajunsese la o erodare a structurilor existente. Instabilității care a cuprins viața internă din Bangladesh în vara-toamna lui 1975 — în cursul evenimentelor, Mujibur Rahman pierzîndu-și viața — i s-a pus capăt prin venirea la putere în noiembrie, același an, a actualei conduceri. Necesitățile momentului au impus decretarea legii marțiale.

Preocuparea mărturisită de conducerea de la Dacca pentru continua atenuare a rigorilor legii marțiale și pentru revenirea treptată la o formă constituțională de guvernare a început să se concretizeze în decursul anului care a trecut. În acest sens, s-a înscris propunerea Partidului Jagodal — formațiune recunoscută la Dacca pentru opiniile sale apropiate de cele ale cercurilor guvernamentale — care, în luna februarie 1978, a cerut o reformă constituțională prevăzînd alegeri parlamentare și prezidențiale prin vot universal. Primind favorabil propunerea, vicepreședintele republicii, Abdus Sattar, a subliniat necesitatea „unui nou sistem constituțional".

Desfășurat la 3 iunie 1978, scrutinul prezidențial a fost cîștigat de Ziaur Rahman cu o mare majoritate : 76,7 la sută din voturi. Implicit, votul a avut semnificația unui mandat pentru viitoarea formă de guvernămînt, respectiv sistemul prezidențial, susținut de candidatul ales și conceput prin prisma necesității unei conduceri directe, operative în soluționarea problemelor de dezvoltare a țării. „O țară ca Bangladesh — declara președintele Ziaur Rahman — nu-și poate permite un sistem parlamentar tradițional, care, în trecut, s-a dovedit ineficient în asigurarea stabilității interne". Parlamentul — pentru alcătuirea căruia sînt prevăzute viitoarele alegeri — urmează să-și desfășoare activitatea în mod autonom, dar în cadrul unei autorități prezidențiale, reafirmate și consolidate de scrutinul din vara anului trecut.

În perspectiva alegerilor parlamentare, pe întreg parcursul anului trecut, Bangladesh a înregistrat o serie de semnificative evenimente. S-au putut, astfel, observa modificări rapide în structura principalelor formațiuni politice.

Frontul Politic Național — formațiune grupînd șase partide, reunite, în primăvara lui 1978, pe platforma comună a sprijinirii candidaturii la președinție a lui Ziaur Rahman — a comportat un proces de restructurare. În locul său, în septembrie anul trecut, a fost întemeiat Partidul Național-list din Bangladesh, drept exponent al programului forțelor guvernamentale, program axat, în principal, pe ideea menținerii și consolidării unității naționale, a continuării proiectelor de combatere a stării de subdezvoltare, de asigurare a progresului în toate sectoarele vieții economice și sociale.

În rîndul forțelor de opoziție s-au manifestat numeroase partide și grupări — printre care și fosta formațiune de guvernămînt, Liga Awami (scindată în prezent) —, cărora însă, din cauza lipsei unor programe clare de acțiune, observatorii le pun la îndoială eficacitatea inițiativelor întreprinse. Ei atrag atenția asupra caracterului fărîmițat al opoziției și subliniază dificultatea operațiunii de sintetizare a

Febrilitate pe piața aurului și materiilor prime

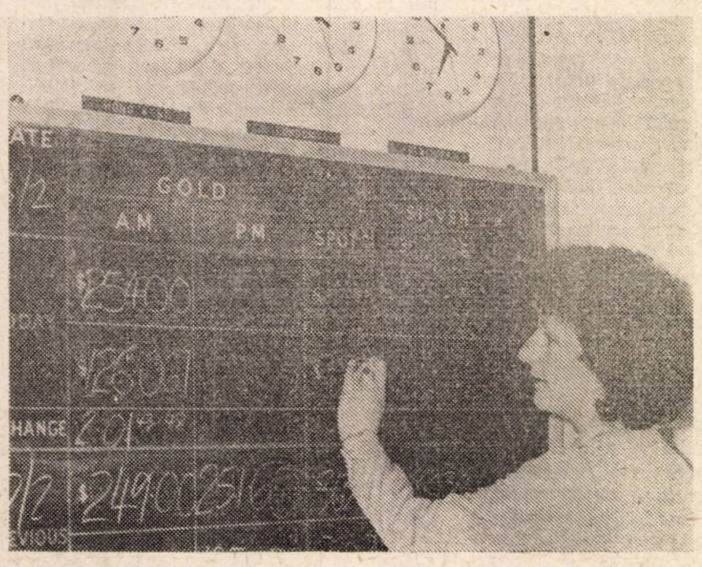

Mare febrilitate pe piețele și la bursele occidentale. Prețul aurului a bătut toate recordurile — peste 250 dolari uncia ! (vezi imaginea alăturată prezentînd afișajul Bursei din Londra). Dar — apreciază observatorii — actuala creștere spectaculoasă a prețului metalului galben nu se datorează, de data aceasta, propriu-zis declinului cursurilor principalelor monede occidentale și în special al dolarului, cu toate că un asemenea declin are loc și în prezent, în ciuda asigurărilor autorităților monetare, indeosebi a celor americane, că sînt în posesia mijloacelor financiare necesare combaterii tendințelor de scădere. Se consideră, că, înainte de toate, spirala prețului aurului este doar o fațetă a vertiginoaselor majorări de prețuri ce se produc, actualmente, la numeroase materii prime.

Cursul cuprului a depășit 1 000 lire sterline tona, iar cel al plumbului, argintului, zincului și aluminiului a sporit cu 12—27 la sută în ultimele cinci săptămîni. Recordurile par, însă, a fi bătute de prețul petrolului, îndeosebi ca urmare a dificultăților create în aprovizionare, datorită opririi producției în Iran (al doilea exportator mondial de țiței). Pentru compensare, Arabia Saudită a acceptat creșterea producției de la 8,5 la 9,5 milioane de barili pe zi. Dar suplimentul de producție este desfăcut la un preț cu 50 la sută mai mare. Alte țări producătoare de țiței par să procedeze în mod asemănător, în timp ce marile companii petroliere internaționale occidentale exacerbează situația de relativă penurie, sporind substanțial prețurile la produsele petroliere. Tona de păcură a ajuns la 250 dolari față de 120 dolari în urmă cu cîteva luni. Iar neîncrederea în monede a deplasat interesul spre deținerea metalului galben, explicînd spectaculoasa creștere a prețului acestuia.

unei strategii concrete a opoziției. În esență, revendicările opoziției — de îndeplinirea cărora a fost condiționată, la un moment dat, însăși participarea unora dintre partidele componente la alegerile parlamentare — s-au orientat spre ridicarea legii marțiale, eliberarea deținuților politici, precum și o serie de cerințe în legătură cu libertatea presei și schimbările constituționale.

Măsurile adoptate de guvern, la sfîrșitul anului trecut, privind abrogarea hotărîrii de limitare a activității partidelor politice și suspendarea legii marțiale, precum și promisiunea de eliberare a deținuților politici au contribuit la crearea unei atmosfere propice desfășurării acțiunii într-un cadru politic destins a tuturor forțelor politice din țară. În acest context, și-a reluat activitatea legală și Partidul Comunist din Bangladesh, care a anunțat că va participa la viitoarele alegeri cu un program vizînd soluționarea unor probleme stringente ale celor ce muncesc, precum asigurarea necesarului de alimente pentru populație, lupta energică împotriva șomajului și a unor fenomene antisociale care frînează progresul țării, îmbunătățirea asistenței sanitare.

Dincolo de semnificația în plan instituțional și politic se așteaptă ca, prin rezultatele sale, apropiatul scrutin să sprijine actualele eforturi întreprinse în Bangladesh în direcția lichidării stării de înapoiere din economie, a declanșării unui veritabil progres economic și social.

„DEZVOLTARE ȘI INDEPENDENȚĂ".

Situat printre țările care, în momentul proclamării independenței, înregistrau un venit mediu pe locuitor sub 100 de dolari, Bangladeshul este preocupat, în mod firesc, de identificarea și valorificarea maximă a tuturor resurselor sale naturale. În mod semnificativ, deviza programului adoptat de autorități a fost : „dezvoltare și independență".

Faptul că agriculturii i se acordă o atenție specială în cadrul „Programului pentru progres" — document publicat în aprilie 1977 și sintetizînd coordonatele acțiunii guvernamentale de politică economică și socială — este ușor de înțeles, în condițiile în care aproximativ 90 la sută din populație trăiește în mediul rural, ponderea agriculturii în produsul național brut fiind de aproape 60 la sută. Obiectivul esențial este dobîndirea autonomiei alimentare a țării. O serie de succese au fost obținute în acest sens ; astfel, în cursul ultimilor doi ani, producția agricolă a crescut cu 7,4 la sută.

În direcția extinderii și consolidării bazei industriale a țării au fost îndreptate 10 la sută din actualele investiții bugetare. Creșteri importante sînt avute în vedere în cadrul actualelor proiecte de dezvoltare, la energia electrică și combustibil, în industrie (ritm mediu prevăzut de 7,3 la sută), transporturi, construcții. O serie de măsuri vizează sectoarele social și cultural, unde se preconizează crearea de noi locuri de muncă, pregătirea condițiilor de lichidare a analfabetismului și creării de cadre proprii.

Desigur, dat fiind serioasa rămînere în urmă din structurile economico-sociale ale țării, drumul spre depășirea actualelor stări de lucruri este deosebit de anevoios. Nu numai în direcția rezolvării unor dificultăți materiale, legate de lipsa de resurse și de frecventele calamități naturale, ci a învingerii unor vechi mentalități și inerții. Există, însă, conștiința posibilității depășirii tuturor acestor neajunsuri. „Țara noastră se află azi în pragul progresului" — afirma, la sfîrșitul anului trecut, președintele Ziaur Rahman. Se insistă asupra faptului că procesul de înscriere a Bangladeshului pe coordonatele dezvoltării se bazează, în principal, pe propriile forțe ; în același timp, el găsește un sprijin important și în contextul raporturilor de cooperare ale R.P. Bangladesh cu alte state și o serie de organisme internaționale. „Ca urmare a politicii noastre externe, întemeiată pe raporturi de egalitate și suveranitate națională, — sublinia șeful statului Bangladesh — am putut obține sprijin și asistență materială din țări prietene pentru efortul nostru de dezvoltare. Va trebui, însă, să depunem strădanii în toate domeniile pentru a depăși dependența noastră de asistența străină, prin producție proprie și exploatarea resurselor interne".

Preocupările de dezvoltare pe plan intern se împletesc, în cazul Republicii Bangladesh, și cu o vie activitate internațională, desfășurată în rîndul țărilor în curs de dezvoltare, al mișcării de nealiniere. Tînărul stat sud-asiatic se manifestă, astfel, printre țările care reclamă o urgență și eficientă schimbare în actualele raporturi economice dintre state, în sensul instaurării — așa cum precizează președintele Rahman — a unei „noi ordini economice internaționale juste și echitabile, pe fondul unui efort general pentru eradicarea subdezvoltării, al intensificării cooperării între națiunile lumii".

Liana Enescu

Președintele Iosip Broz Tito în țări din Orientul Mijlociu

Vizitele oficiale întreprinse de președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, în Kuweit (1—4 februarie), Irak (4—8 februarie), Siria (8—11 februarie) și Iordania (11—12 februarie), convorbirile purtate de acesta, succesiv, cu emirul Jaber Al-Ahmed Al-Sabah, președinții Ahmed Hassan Al-Bakr și Hafez Al-Assad și cu regele Hussein Ibn Talal au cuprins o arie largă de probleme, atît din domeniul raporturilor reciproce, situate, de mai mulți ani, pe coordonate ascendente, cît și din sfera vieții internaționale.

Schimburile de păreri cu privire la problemele actuale ale vieții internaționale s-au vădit, de asemenea, rodnice, ele degajînd apropierea sau identitatea pozițiilor în principalele chestiuni abordate. Astfel, atît în Kuweit, cît și la Bagdad, atît la Damasc, cît și la Amman, interlocutorii au subliniat importanța deosebită pe care o acordă promovării și consolidării păcii și securității internaționale, necesitatea mobilizării, în acest scop, a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste ; au relevat, de asemenea, opoziția lor hotărîtă față de manifestările politice imperialiste, față de amestecul străin, indiferent de forma sa, în treburile interne ale statelor suverane ; au exprimat împotrivirea lor fermă față de folosirea forței în soluționarea conflictelor dintre state, insistînd asupra efectelor benefice pentru popoare ale soluționării lor pe cale pașnică, în concordanță cu Carta O.N.U. ; reliefînd importanța măsurilor de dezarmare, au arătat necesitatea transpunerii în viață a hotărîrilor luate în acest sens de sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării ; și-au reafirmat, de asemenea, sprijinul acordat popoarelor care luptă pentru lichidarea deplină a colonialismului, împotriva imperialismului și a tuturor formelor de dominație străină, împotriva rasismului, politicii de apartheid, pentru afirmarea lor liberă, independentă ; au subliniat imperativul edificării noii ordini economice, aceasta fiind atît în interesul țărilor dezvoltate, cît și în cel al statelor în curs de dezvoltare.

Problemele mișcării nealiniaților au ocupat, în mod firesc, un loc deosebit pe agenda convorbirilor, atît Iugoslavia cît și țările vizitate de președintele Tito fiind state nealiniate. Exprimîndu-și satisfacția în legătură cu sporirea rolului mișcării de nealiniere în promovarea cooperării internaționale și edificarea în lume a unor relații democratice bazate pe egalitate, schimburile de păreri au relevat necesitatea reafirmării principiilor politicii de nealiniere, interlocutorii pronunțîndu-se împotriva încercărilor de dezbinare a mișcării de nealiniere.

O atenție aparte a fost acordată situației din Orientul Mijlociu. Convorbirile au cuprins aspectele ample ale abordării crizei din zonă, ca parte a actualelor tendințe internaționale, interlocutorii dînd expresie înaltei lor preocupări pentru o soluționare justă și trainică a acestei probleme. În timpul vizitei sale la Damasc, președintele Iosip Broz Tito l-a primit pe Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei. Discuțiile din cele patru capitale au relevat aprecierea că pacea în Orientul Mijlociu trebuie să se întemeieze pe retragerea imediată și deplină a Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în 1967 și pe realizarea, pe baza principiilor binecunoscute, a tuturor drepturilor naționale legitime ale poporului palestinian, inclusiv acela de constituire a unui stat propriu.

Vasile Crișu

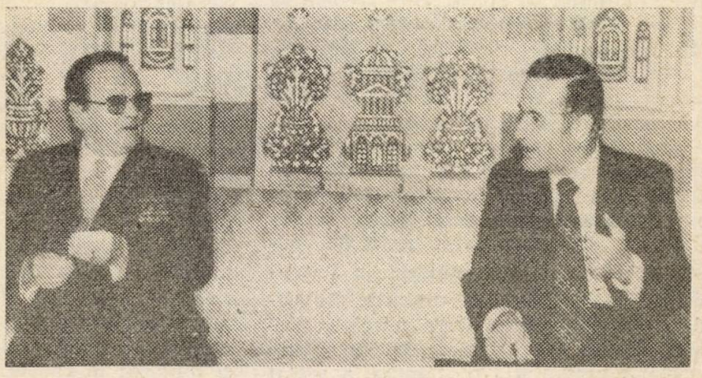

În cursul călătoriei sale în Orientul Mijlociu, președintele Iugoslaviei, I. B. Tito, s-a întîlnit, la Damasc, cu președintele sirian Hafez Al-Assad

BRAZZAVILLE

Desemnarea unui nou șef al statului

Desfășurată în perioada 5—8 februarie a.c., plenara Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii a adoptat importante hotărîri : colonelul Denis Sassou Nguesso, ministrul apărării, a fost numit președinte al țării și șef al guvernului. S-a mai stabilit ca al III-lea Congres extraordinar al P.C.M. să aibă loc la 26 martie a.c., iar președintele Comitetului de pregătire să fie noul șef al statului.

Cu prilejul preluării, de către colonelul Denis Sassou-Nguesso, a înaltei funcții de președinte al Republicii Populare Congo, șeful statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-a adresat o telegramă de calde felicitări.

La scurt timp după asasinarea, la 18 martie 1977, a comandantului Marien N'Gouabi — care deținea înaltele funcții de președinte al Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, președinte al Republicii, șef al guvernului — C.C. al P.C.M. a hotărît să încredințeze depline puteri Comitetului Militar al partidului (C.M.P.) creat pentru „a asigura salvgardarea cuceririlor revoluției, în aceste momente deosebit de grave pentru întregul popor congolez". Ca președinte al acestui organism nou creat fusese desemnat generalul Joachim Yhombi-Opango, în timp ce colonelul Denis Sassou Nguesso, ministrul apărării (numit în această funcție în decembrie 1975 de comandantul Marien N'Gouabi), era ales prim-vicepreședinte al C.M.P.

Referindu-se la climatul politic care a precedat recenta plenară a C.C. al P.C.M., revista „Afrique Asie" relata că aceasta trebuia să răspundă mai multor întrebări : perioada de tranziție care a condus la crearea Comitetului Militar se mai poate prelungi ? Ce rol revine Comitetului Central al P.C.M. care s-a reunit pentru prima dată toamna trecută, îndeosebi în structurile create după moartea lui N'Gouabi ? Și, în fine, cînd, în ce condiții și cum urma să se convoace Congresul extraordinar al P.C.M. care trebuia să clarifice și să consolideze această situație.

Or, tuturor acestor întrebări le răspund, în mod implicit, hotărîrile lucrărilor plenarei, în cadrul căreia membrii Comitetului Central al P.C.M. au apreciat că situația concretă — care a justificat crearea și activitatea amintitului Comitet Militar al partidului — a fost depășită ; în consecință, s-a apreciat că acesta trebuie să remită C.C. al P.C.M. împuternicirile depline ce i-au fost încredințate la 5 aprilie 1977, în împrejurările amintite. De altfel, în bilanțul prezentat pe marginea plenarei, Jean-Pierre Thystere Tchicaya, care a asumat președinția prezidiului, a arătat că C.C. al P.C.M. a adus „un omagiu meritat" Comitetului Militar al partidului, ce avea 11 membri, și în mod deosebit președintelui său, întrucît „s-au achitat de sarcinile încredințate imediat după asasinarea lui Marien N'Gouabi" ; acestea — s-a precizat — au fost de „a conduce, a orienta și a controla activitatea partidului și statului".

Comunicatul dat publicității la încheierea lucrărilor plenarei precizează că C.C. al P.C.M. „a aprobat reintegrarea în cadrul său" a generalului Joachim Yhombi-Opango și, „ținînd seama de responsabilitățile pe care le-a asumat în fruntea țării, s-a angajat să-i recunoască toate meritele".

Colonel Denis Sassou Nguesso : „Opțiunile socialiste ale R. P. Congo rămîn neschimbate"

Ca șef al statului și șef al guvernului a fost desemnat colonelul Denis Sassou Nguesso, care fusese primul vicepreședinte al Comitetului Militar și, totodată, deținea portofoliul apărării naționale. În același timp, s-a hotărît ca al III-lea Congres extraordinar al P.C.M. să se desfășoare la 26 martie a.c. Este vorba de o devansare substanțială a datei, întrucît, după cum scria la 13 ianuarie a.c. ziarul „Etumba", organ central al P.C.M., în mesajul său de Anul nou, fostul șef al statului anunța că acest eveniment era așteptat pentru decembrie 1979 și propunea ca forumul militanților P.C.M. să aibă ca temă „revoluția economică în vederea creării unei baze materiale a economiei". Congresul extraordinar — s-a subliniat la plenară — va avea ca teme centrale „clarificarea ideologică și unitatea în cadrul partidului" și „acțiunea hotărîtă în vederea accelerării procesului eliberării economice și socio-culturale a țării". În acest scop, s-a creat un Comitet pregătitor condus de colonelul Denis Sassou Nguesso. Evenimentul de la 26 martie va fi precedat de congresele regionale ce vor avea loc între 5 și 15 martie sub conducerea membrilor Comitetului Central al partidului.

În ce privește orientările viitoare ale țării sale, în discursul rostit la încheierea plenarei, noul șef al statului a reafirmat că acestea se vor baza pe opțiunea socialismului.

Dumitru Constantin

SINTEZE

Dinamica

A cunoaște lumea, în tendințele ei fundamentale, presupune o analiză aprofundată a dezvoltării contemporane. În absența acesteia, se poate întîmpla ca supradimensionarea unui eveniment „în actualitate", prezentat izolat sau rupt de contextul mai larg al fenomenului în care se încadrează, să distorsioneze adevărata sa semnificație, să determine o interpretare eronată a impactului pe care respectivul eveniment îl are asupra climatului politic sau asupra cursului unui anume proces internațional.

Mai mult ca oricînd în istorie, popoarele, sau suma lor care se numește umanitatea, au nevoie de o înțelegere clară a desfășurării vieții politice mondiale. Pentru că, mai mult ca oricînd în istorie, problema păcii sau a războiului se pune, în zilele noastre, în raport direct proporțional cu consecințele pe care le-ar avea, în întreaga lume, cîștigarea certă a primei, sau alunecarea inexorabilă spre reversul acesteia. În politică, a cunoaște înseamnă a acționa. Deci, ce se cunoaște, cum trebuie acționat în marea problemă a contemporaneității — pacea sau războiul.

Politica externă a României pornește de la analiza materialist dialectică și istorică a dezvoltării contemporane. Concluzia desprinsă în urma acestei analize, și clar înfățișată de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, relevă, ca o trăsătură distinctă a lumii contemporane, existența și înfruntarea a două tendințe diametral opuse : pe de o parte, voința popoarelor de a se dezvolta libere, stăpîne pe bogățiile lor naționale, pe destinele proprii, de a colabora în baza deplinei egalități, în condiții de securitate și bună înțelegere. Pe de altă parte, accentuarea politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de forță și dictat, de reîmpărțire a lumii în sfere de influență și dominație, paralel cu intensificarea contradicțiilor și a crizei economice, ce adaugă noi elemente de perturbare a climatului internațional în ansamblul său. Este limpede că prima tendință conduce la pace, pacea condiționînd împlinirea obiectivelor împărtășite de popoarele lumii. La fel de clară este perspectiva pe care o deschide cea de a doua tendință : încordarea raporturilor internaționale, pînă la extrema ei limită — războiul. În această confruntare, primește contur tot mai viguros afirmarea unei legități istorice : noul biruiește asupra ceea ce este vechi, perimat, chiar dacă acesta din urmă se manifestă cu suficientă putere pentru a periclita, la un moment sau altul, pacea mondială, sau pentru a frîna rezolvarea unora din marile probleme ale contemporaneității.

În actuala etapă istorică, noul se impune în egală măsură, prin amploarea forțelor apărute pe scena politică a lumii în perioada ce a urmat celui de al doilea război mondial și prin ideile și concepțiile pe care aceste forțe le promovează în legătură cu restructurarea raporturilor internaționale și calitatea lumii de mîine. Promovînd, în planul relațiilor externe, principiile de dreptate și echitate pe care le-au așezat la baza politicii lor interne, țările socialiste au realizat o breșă uriașă în configurația

raportului mondial de forțe acționează în favoarea păcii

raporturilor interstatale de inechitate impusă, mai ieri, la scară planetară de sistemul capitalist, ele oferind exemplul unei societăți pe care tot mai multe popoare doresc să-l urmeze.

Apariția a peste o sută de tinere state independente a dus, practic, la prăbușirea colonialismului și la afirmarea, cu o nouă vitalitate, a intereselor naționale de progres și prosperitate, în condiții de egalitate și conlucrare pașnică între toate națiunile lumii ; țările în curs de dezvoltare, țările nealiniate, țările mici și mijlocii au devenit o majoritate ce înțelege să-și valorifice deplin atributele lor de suveranitate și să-și spună cuvîntul atît în dezbaterea, cît și în găsirea soluțiilor la problemele ce interesează vital umanitatea în întregimea ei.

Efectele influenței pe care toți acești factori, împreună, îi exercită asupra desfășurării vieții internaționale pot fi văzute în depășirea perioadei „războiului rece" și inițierea procesului de destindere, în determinarea dezbaterilor consacrate noii ordini economice mondiale, în organizarea unor sesiuni extraordinare ale O.N.U., inclusiv în problema dezarmării, în intensificarea legăturilor bilaterale în spiritul coexistenței pașnice, în preponderența pe care o primește metoda tratativelor politice ca mijloc de reglementare a disputelor. Datorită eforturilor tenace ale acestor forțe, s-a putut realiza conferința general-europeană consacrată securității și cooperării pe continent, s-a determinat grăbirea negocierilor politice care au dus la încetarea agresiunii imperialiste împotriva poporului vietnamez, a cărui luptă dreaptă a triumfat împotriva armelor ultramoderne folosite împotriva sa.

Alăturîndu-se frontului vast al acestor forțe, clasa muncitoare, condusă de partidele comuniste și muncitorești, alte categorii social-politice progresiste și democratice au jucat și joacă un rol de primă însemnătate în dezvoltarea tendințelor pozitive ale vieții internaționale, în înnoirea societăților în care există și acționează. Factorul hotărîtor îl reprezintă, în ultimă instanță, popoarele însele, de pretutindeni, a căror conștiință despre forța și rolul lor este în continuă creștere, a căror luptă pentru o lume a bunei înțelegeri, a cooperării și păcii nu mai poate fi nesocotită nicăieri, de către nimeni.

Aprecierea realistă și lucidă a situației internaționale, în lumina acestui complex de factori determinanți, duce la concluzia logică că războiul nu este iminent, el nu este o fatalitate, el poate fi preîntîmpinat.

Desigur, forțele și cercurile care se opun acestor tendințe pozitive nu au depus armele. Dimpotrivă, la repulsia lor funciară, față de ideea restructurării raporturilor internaționale, se adaugă falsa concepție că, numai prin perpetuarea vechilor relații pot fi rezolvate fenomenele de criză ce acoperă principalele compartimente ale activității lor economice, în plan național și internațional. De aici, intensificarea luptei pentru reîmpărțirea sferelor de influență, încercările de recurgere la forță și imixtiune în treburile altor state, refuzul de a se angaja cu toată seriozitatea în procese ca dezarmarea, instaurarea noii ordini economice, acceptarea, în practica curentă, a noilor principii de relații între state. În acest context se manifestă tendința de sporire a cheltuielilor militare, pornind de la teza menținerii echilibrului militar între blocuri, prin continuarea spiralei înarmărilor și nu în jos, prin trecerea la măsuri efective de dezarmare ; tendință în sprijinul căreia se supradimensionează primejdia unei noi conflagrații mondiale. Cercurile ostile destinderii mizează și pe accentuarea stării de incertitudine, pe sentimentul de instabilitate, ca argumente în sprijinul consolidării și ascuțirii laturii militare a blocurilor, în ultimă instanță a perpetuării politicii de bloc.

Dar popoarele nu mai pot fi induse în eroare. Forțele care doresc reînnoirea în sens pozitiv și progresist a lumii contemporane oferă căile și soluțiile prin care pacea poate fi salvgardată, demonstrînd că războiul nu este inevitabil, că destinderea și cooperarea sînt nu numai de dorit, dar și posibile de realizat. Existența însăși a acestor forțe a restrîns mult aria de acțiune a imperialismului. Procesul este în plină desfășurare, iar obiectivele pe care forțele respective le proclamă în sfera vieții internaționale nu fac decît să consolideze și să lărgească gradul lor de audiență și autoritate. Prin afirmarea fermă a voinței țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, a țărilor mici și mijlocii de a crea condițiile internaționale propice afirmării lor neîngrădite, în plan politic, economic și social, valorificării depline a propriilor bogății și resurse, alegerii libere a căilor de progres, sînt repudiate, implicit, atît practicile politicii de dictat și inegalitate, cît și vechea schemă a bi sau multipolarității echilibrului de forță, sau optica de bloc. Aceste state, aceste forțe reclamă un alt fel de echilibru, acela realizat prin armonia unor raporturi de la egal la egal, în măsură să dea satisfacție intereselor fiecăruia, să facă din destindere nu doar o relație dintre puteri și blocuri, ci un proces neîntrerupt, în cadrul căruia, prin conlucrarea tuturor, să se consolideze condițiile necesare securității și păcii, cooperării în toate planurile posibile.

Firește, această conlucrare nu poate fi înțeleasă ca o grupare a unui număr restrîns de state care, în numele unor interese comune, să încerce să impună unei alte grupări, sau chiar întregii lumi, o anumită conduită în viața internațională. Este evident că fiecare țară dintr-o asemenea grupare își are propriile sale vederi în legătură cu modul în care interesele sale naționale pot fi promovate în acord cu interesele generale. Problema fundamentală este a conlucrării la scară mondială, în spiritul respectului reciproc al independenței și suveranității, al personalității fiecăruia, în vederea găsirii celor mai potrivite căi pentru a face din colaborare și destindere un proces real, în plină dezvoltare. Existența blocurilor militare opuse sau a altor grupări restrînse, tendința de consolidare a acestora accentuează o împărțire artificială a lumii. Este o tendință infirmată categoric de complexitatea lumii în care trăim, de diversitatea acestei lumi, și singurul rezultat obținut nu poate fi — așa cum este astăzi — decît continuarea și intensificarea unor competiții care, departe de a servi cauza păcii mondiale, dimpotrivă, o primejduiește.

Coexistența pașnică și activă între toate statele lumii, indiferent de mărime, potențial economic sau orînduire socială, în spiritul noilor principii și norme de drept internațional, este, în schimb, în măsură să pună capăt luptei pentru zone de influență, încercărilor de revitalizare a politicii imperialiste de forță și dictat, este unica modalitate rațională de a asigura relațiilor dintre state o desfășurare normală, de a da destinderii un caracter ireversibil.

În concepția României socialiste, reafirmată clar de președintele țării, destinderea este universală și indivizibilă, ea privește pe toți și nu numai pe unii, ea trebuie să acționeze în toate compartimentele în care se realizează relațiile interstatale. În context, evoluțiile din ultimii ani confirmă faptul că soluțiile de durată nu pot fi oferite de intervenția puterii militare și economice, ci numai în cadrul comunității internaționale ca atare, prin participarea tuturor țărilor la procesul de investigare și identificare a acestor soluții. Aceasta înseamnă democratizarea relațiilor internaționale, într-o lume în care majoritatea țărilor și popoarelor lumii devin tot mai conștiente că numai prin respectul suveranității și independenței, al neamestecului în treburile interne, al nerecurgerii la forță și la amenințarea cu folosirea forței, al egalității depline, poate fi realizată o coexistență activă între toate statele, indiferent de natura deosebirilor ce le diferențiază. Această coexistență este chemată să acționeze nu în răstimpul dintre două războaie, ci în condițiile unei păci durabile, întemeiată pe o nouă ordine internațională.

În această direcție sînt chemate să acționeze toate forțele înaintate ale lumii contemporane. **„Considerăm că întărirea continuă a colaborării și solidarității tuturor acestor forțe** — spunea președintele **Nicolae Ceaușescu — este de natură să exercite o puternică influență asupra evoluției întregii vieți internaționale, asupra soluționării democratice a problemelor majore ale contemporaneității, să contribuie la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, în care să-și găsească materializarea idealurile de libertate, independență, progres și pace ale tuturor națiunilor !"**

În acest sens acționează neabătut România socialistă, convingerea ei în justețea căii urmate fiind mereu și mereu confirmată de marile mutații ce se produc astăzi în lume. O lume în care forțele păcii sînt mai puternice, o lume în care războiul poate fi exclus definitiv din existența popoarelor însetate de bună înțelegere, colaborare și progres.

George Serafin

Obiective ale colaborării prietenești româno-bulgare

Corespondență din Sofia de la Constantin Amariței

După al XI-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar, dezvoltarea economico-socială a Republicii Populare Bulgaria în cincinalul 1976—1980 se caracterizează tot mai mult prin două coordonate definitorii ale unei politici în care principalul accent se pune pe valorificarea superioară a resurselor existente. În acest sens, datele recentului comunicat privind îndeplinirea planului unic de dezvoltare economico-socială pe 1978 scot în evidență o serie de succese care fac, din cel de-al treilea an al celui de-al șaptelea cincinal, un an de bază pentru atingerea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională ale partidului.

Comparativ cu anul 1977, venitul național a crescut cu circa 6 la sută, rezultat direct al creșterii în același ritm a productivității sociale a muncii. Ramurile de bază ale economiei bulgare și-au îndeplinit și depășit sarcinile stabilite prin plan, în ritmurile caracteristice ultimilor ani : 7 la sută la producția industrială și 5 la sută la producția agricolă. Două ramuri industriale cunosc însă ritmuri și mai înalte de dezvoltare ca urmare a unor priorități bine fundamentate ale politicii economice a P.C. Bulgar și statului bulgar : construcția de mașini — 11,3 la sută și industria chimică și petrochimică — 8,7 la sută. Ponderea lor în structura economiei țării va cunoaște o creștere și mai mare în acești ultimi ani ai actualului cincinal cînd, conform prevederilor planului unic de dezvoltare, producția construcțiilor de mașini va crește cu 11,6 și, respectiv, 12,1 la sută, iar a industriei chimice cu 9,1 și, respectiv, 14,3 la sută.

Cum se vor putea atinge asemenea ritmuri ? Prin politica de investiții carcaterizată, în această etapă, de un consecvent proces de concentrare a mijloacelor materiale și umane în special pe un număr restrîns de obiective importante la scara națională, astfel încît deviza lansată de Congresul al XI-lea al P.C. Bulgar — „calitate și eficiență", „eficiență și calitate" — să dea rezultatele scontate. Între acestea, Întreprinderea de mașini și utilaj greu Giurgiu-Ruse, construcție comună româno-bulgară — rod al fructuoaselor raporturi de colaborare și cooperare statornicite ca urmare a întîlnirilor și convorbirilor purtate de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov — ocupă un loc de seamă.

Este larg cunoscut faptul că în dezvoltarea mereu ascendentă a relațiilor de colaborare multilaterală româno-bulgare rolul hotărîtor îl au frecventele întîlniri și convorbiri la nivelul cel mai înalt.

Perspectivele și mai ample pentru adîncirea și lărgirea relațiilor economice dintre țările noastre, în interesul ambelor popoare, se deschid în cincinalul următor cînd, așa cum s-a convenit în cadrul convorbirilor purtate la începutul acestei luni la Sofia între delegația Comitetului de Stat al Planificării din Republica Socialistă România, condusă de tovarășul Ilie Verdeț, viceprim-ministru al guvernului, președintele C.S.P., și delegația Comitetului de Stat al Planificării din Republica Populară Bulgaria, condusă de tovarășul Kiril Zarev, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, președintele C.S.P., volumul schimburilor de mărfuri dintre România și Bulgaria va cunoaște o substanțială creștere, ponderea deținînd-o, și în viitor, produsele de tot mai înaltă tehnicitate ale construcțiilor de mașini. Celor două importante obiective de investiții realizate în comun — întreprinderea de la Giurgiu-Ruse și complexul hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole — li se va alătura un al treilea — complexul pentru producerea de olefine. Cele trei construcții comune incluse în cadrul lucrărilor de coordonare a planurilor economiilor naționale ale celor două țări în perioada 1981—1985 sînt grăitoare pentru potențialul economic, tehnic și științific atins în dezvoltarea lor continuu ascendentă, pentru dorința celor două țări vecine și prietene de a valorifica cît mai deplin posibilitățile de cooperare multilaterală pe care le oferă construcția socialistă în România și Bulgaria. Totodată, ele vor exercita o influență hotărîtoare asupra celor două economii, sporindu-le capacitatea de a-și lărgi și mai mult volumul schimburilor atît între ele, cît și cu alte țări.

Fără îndoială, vizita de prietenie pe care, începînd de astăzi, o face în R. P. Bulgaria tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, va constitui o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor de colaborare multilaterală româno-bulgare, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei socialismului și păcii.

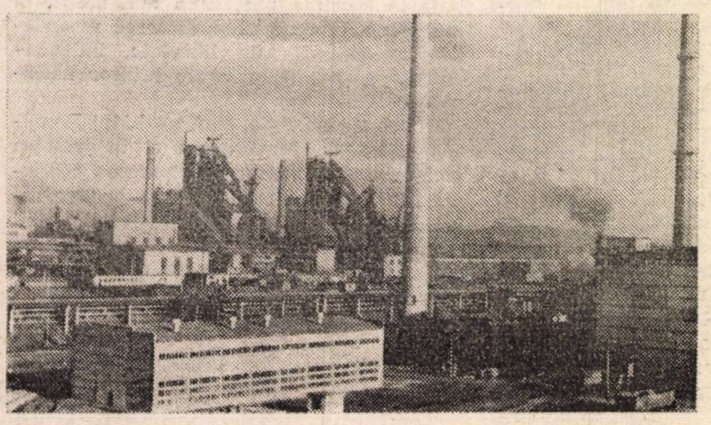

Combinatul metalurgic Kremikovți

REPORTAJ PE GLOB

SOFIA – darul Vitoșei și al oamenilor

Rodica Țepeș

Să vizitezi Sofia fără să urci pe Vitoșa este ca și cum ai vizita Napoli fără să vezi Vezuviul — spun sofioții, și, chiar dacă nu întotdeauna termenul de comparație folosit de ei este același, îți dau oricum de înțeles că primul pas ce trebuie făcut în cunoașterea capitalei bulgare este privitul ei de la înălțime. Este un îndemn binevenit, deoarece, de pe culmile Vitoșei, Sofia apare clar desenată în depresiunea mică, prinsă între munții Balcani și Rila. Poți cuprinde cu privirea întreaga desfășurare a Sofiei și, dacă ești cît de cît familiarizat cu imaginea principalelor edificii ale orașului, nu este greu să identifici cupolele strălucitoare ale catedralei Aleksandăr Nevski, zidurile din cărămidă roșie ale bisericii Sf. Sofia, construită de împăratul Justinian, turnul de televiziune sau siluetele zvelte ale hotelurilor „Hemus" și „Balkan". Chiar la poalele Vitoșei, în apropierea magistralei Sofia-Plovdiv-Istanbul, un cartier compact de blocuri noi atrage atenția. De la înălțimea celor 2 290 de metri ai „Cerni-vrih"-ului, cartierul „Hristo-Botev" — adevărat oraș al studenților — pare un ansamblu obișnuit de locuințe moderne. Cu zarva, vitalitatea și atmosfera sa de studiu, am făcut cunoștință mai tîrziu, într-un amurg cînd fulgii de zăpadă își așterneau mantia pe muntele bucuros că dimineața își va putea arăta, și mai mult, splendoarea peste orașul pregătit de noapte.

Puține orașe au o poziție atît de bine aleasă ca Sofia. Orașul se găsește chiar în centrul Peninsulei Balcanice, la o distanță egală de Marea Neagră și Marea Adriatică, la o depărtare egală de țărmul Mării Egee și de punctul cel mai nordic pe care-l atinge țara la Dunăre. Probabil că nu întîmplător, cînd a cucerit acest oraș, în 809, hanul Krum i-a schimbat numele în Sredeț, adică „așezat la mijloc". În zbuciumata sa istorie, Sofia a căpătat diferite nume ; tracii l-au numit Serdica, romanii — Ulpia Serdica, bizantinii — Triadița, slavii — Sredeț. Cînd a devenit capitala Principatului Bulgariei, în 1879, Sofia avea doar 20 000 de locuitori. După primul război mondial, numără 150 000 și aspectul de oraș oriental dispăruse aproape cu totul. În prezent, Sofia numără peste 1 600 000 de locuitori.

Atunci cînd sofioții vorbesc despre orașul lor, le place să spună că Sofia s-a născut din ape minerale și a fost crescută de mun-

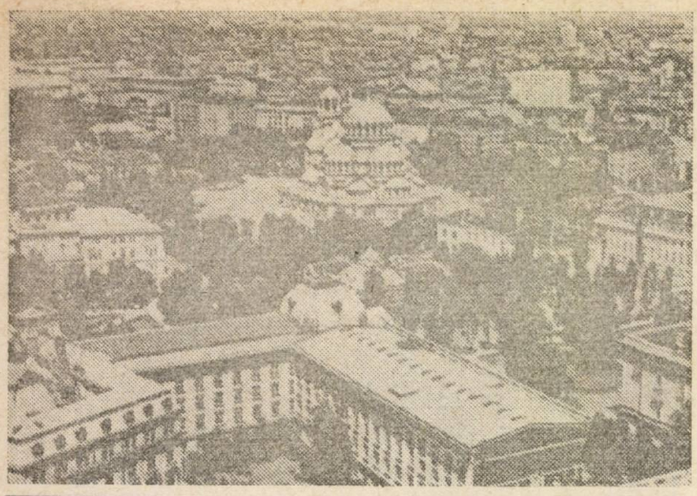

Sofia — privită de la înălțime

Chiar și centrul tradițional este astăzi un vast șantier al constructorilor

tele Vitoșa. Nu este de mirare că, pe blazonul orașului, au apărut, sub cele trei turnuri de cetate și alături de biserica Sf. Sofia, care i-a dat numele, conturul crestelor Vitoșei și templul lui Apolo – simbolul apelor sale minerale. Și tot pe stema orașului stă scris dictonul „Crește, dar nu îmbătrînește", emblemă căreia locuitorii i-au adăugat, în ultima vreme, sintagma „și permanent se înfrumusețează", nescrisă încă, dar probată la tot pasul.

Semnificația acestor cuvinte își găsește adevărata împlinire în anii noi ai construcției socialiste. Sofia este nu numai un dar al Vitoșei, ci și un dar al oamenilor, al locuitorilor ei. Întreprinderile sale dau astăzi peste 18 la sută din venitul național și 20 la sută din producția industrială a țării. Pe teritoriul orașului și în jurul lui au luat naștere și s-au dezvoltat importante și moderne capacități de producție industrială, printre care cel mai reprezentativ este combinatul metalurgic Kremikovți, ce a transformat Sofia în cel mai mare centru metalurgic al țării. Este firească hotărîrea locuitorilor ca la calitatea de capitală să o adauge și pe aceea de oraș model, simbol pentru ceea ce înfăptuiește pe plan economic și social poporul bulgar.

Sofia este, în momentul de față, un vast șantier al constructorilor, dornici să-i ofere o înfățișare modernă, armonioasă. Paralel cu lucrările de construcție a noilor cartiere de locuințe, a metroului, a noilor artere de circulație, se întreprind acțiuni de reorganizare a industriei capitalei. Astfel, cele peste 350 de întreprinderi vor fi regrupate în zece mari platforme industriale, unde vor fi introduse cele mai noi cuceriri ale tehnicii, ce vor avea drept rezultat extinderea mecanizării și automatizării procesului de producție. Alte unități industriale, în construcție, vor spori gama produselor purtînd marca „Sofia" cu noi tipuri de motoare, calculatoare, coloranți etc.

Pe oriunde ai pătrunde în Sofia, șantierele te întîmpină la tot pasul. De cîțiva ani, este în curs de realizare planul general de dezvoltare a orașului, care să-i ofere capitalei bulgare noi și optime condiții de înflorire, conferindu-i o strălucire demnă de dragostea pe care i-o poartă locuitorii săi. Arhitecții institutului „Sofproiect" au oferit constructorilor planurile de reamenajare complexă a tuturor zonelor orașului, în funcție de cerințele sale viitoare. Chiar în plin centru tradițional al Sofiei sînt deschise numeroase șantiere care sparg liniștea acestei părți a orașului, unde circulația mașinilor este interzisă. Însă, dacă în centrul Sofiei șantierele ocupă suprafețe mici și disparate – renovarea unor clădiri, construirea primei stații de metrou, amenajarea unor pasaje subterane — în alte zone, în special în partea vestică a orașului, macaralele-turn stăpînesc teritorii întinse. „Mladost", „Drujba", „Lozeneț", „Cerveno Zvezda" etc. sînt numele noilor cartiere de locuințe, înălțate cu pricepere și cu o gospodărire judicioasă a suprafeței, avînd în vedere faptul că orașul este limitat în toate direcțiile de bariere naturale. Ceea ce atrage imediat atenția în mod plăcut, vizitînd aceste cartiere, este priveliștea noilor construcții care au toate ferestrele îndreptate spre Vitoșa. Blocurile de locuințe sînt dispuse în așa fel încît reușesc să pună în valoare configurația terenului, iar jocul volumelor permite păstrarea unor deschideri prin care să se poată vedea tabloul grandios al muntelui, veșnicul și neschimbatul fundal al orașului.

O preocupare permanentă a constructorilor din capitala bulgară este „urbanizarea subterană" a Sofiei, proiectîndu-se ca, în anul 1981, să fie dat în folosință primul tronson de metrou, ca în subteranul orașului să existe parcaje, unități comerciale. De asemenea, „planurile verzi", cum au fost numite programele de amenajare a noi parcuri și grădini la Sofia, pe mii de hectare, au căpătat, și ele, o însemnătate nouă, într-un peisaj nou, cel industrial, asigurînd alimentarea cu aer curat a orașului.

Așezat pe un platou ceva mai înalt decît zonele învecinate, ce se întinde sub forma unor unduiri domoale pînă lîngă Vitoșa, complexul studențesc Hristo-Botev constituie mai mult decît ceea ce se numește obișnuit un complex studențesc. Zecile de blocuri albe, înalte – printre care sînt împrăștiate unități comerciale, policlinica „Ianco Piperov", o sală de sport cu 1 800 de locuri și cu bazine de înot acoperite, terenuri de tenis, grădinițe de copii – alcătuiesc acest oraș al studenților sofiote. Trebuie să prinzi momentul reîntoarcerii de la cursuri pentru a simți pulsul străzilor orașului studențesc, ce adăpostește peste 18 000 de studenți. Două linii de tramvai și patru de autobuz fac legătura cu toate cartierele capitalei unde sînt institute de învățămînt superior. Ferestrele blocurilor, pînă atunci întunecate, se luminează una cîte una. Animația de pe străzi se mută treptat în cantine, cluburi, biblioteci. Într-unul din cluburi, amenajat la parterul unui bloc de locuințe, un student la Academia de arte plastice îi întîmpina, ca în fiecare seară, pe colegii „din oraș", veniți să-i vadă expoziția de pictură... Nu departe, crestele albe ale Vitoșei strălucesc în bătaia lunii, invitîndu-i pentru a doua zi pe sofioți pe pîrtiile înzăpezite ale muntelui, la „Stasloviță" sau „Kopitoto". Iar blocurile înalte, adevărată salbă a arhitecturii moderne, privesc cu toate ferestrele spre Vitoșa.

Centrul comercial al orașului cunoaște o permanentă efervescență

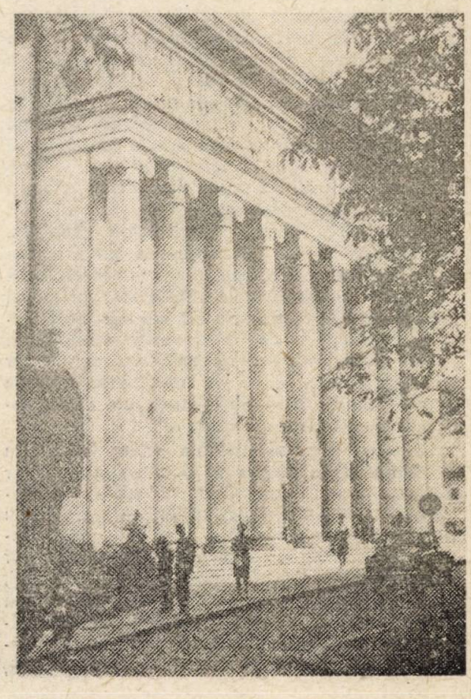

Clădirea Operei. Spectacolele teatrale fac parte integrantă din bogata activitate culturală

REPORTAJ PE GLOB

Oxford

Adrian Calboreanu

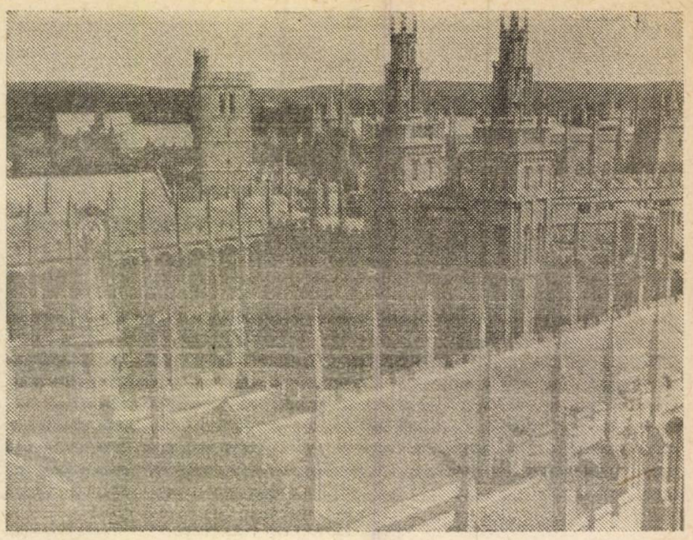

Vedere panoramică asupra Colegiului All Souls. Oxfordul a fost un element distinct în istoria Marii Britanii

Ceremonia acordării titlurilor și distincțiilor — act tradițional păstrat pînă în zilele noastre

„...M-am găsit în prezența unei națiuni reale, complete și turnată în formă definită ; propria mea conștiință națională s-a ridicat în mine pentru ca niciodată să slăbească". Așa descria Nicolae Iorga primul său contact cu o lume pe care nu o cunoștea decît vag din scrierile lui Shakespeare, Tennyson, ori Maccauley. Pașii l-au purtat atunci prin străzi înguste, medievale, squaruri și colonade, porticuri străvechi, turle și capiteluri ale unei colecții de clădiri unice prin arhitectura și măreția lor, și care formau colegiile uneia din cele mai vechi universități europene – Oxford. Desigur va fi admirat atunci și turnul străvechi, de rezonanță romană, Carfax, care străjuiește centrul orașului ; ori va fi privit curgerea liniștită a apei Cherwellului, udînd molcom zidurile colegiului Magdalen, sau mai la vale, strecurîndu-se printre sălciile grădinii botanice, și dispărînd apoi într-o luncă largă în drumul său spre Londra. Și desigur, își va fi oprit pașii să privească fascinat o clădire stranie, foarte asemănătoare turnului lui Marcellus din Roma – Sheldonian Theatre. Nu bănuia atunci că națiunea care îl entuziasma atît, că orașul și universitatea care l-au uimit și stimulat, la rîndul lor, vor ști să prețuiască meritele unuia din cei mai mari cărturari români, și că, în această rotondă, va primi, peste patruzeci de ani, titlul de Doctor Honoris Causa, și că va rămîne în analele acestui înalt lăcaș de cultură ca „Titus Livius al Daciei Transdanubiene".

Desigur, poporul britanic poate fi mîndru de faptul că a dispus de o universitate chiar din anii formării sale. Căci, în secolul 12, zăngănitul săbiilor și scuturilor care opuneau pe saxoni danezilor încă mai erau în amintire, normanzii își desăvîrșeau cuceririle, iar războaiele fratricide între englezi, scoțieni, celți, irlandezi aveau să mai dureze încă multe secole. Și așa, în epoci tulburi, frămîntate de războaie politice și religioase, Oxfordul – universitatea – a reușit să se nască, să supraviețuiască și să ajungă la forma și faima de astăzi.

Istoria universității se poate urmări în istoria Angliei, iar istoria Angliei în istoria universității. Oxfordul este istoria spirituală, este oglinda intelectuală a națiunii.

Dar, departe de a fi fost un martor inert al timpului, Oxfordul a fost un element activ al istoriei, în procesul de formare a națiunii britanice și de progres. Bucurîndu-se de o anumită autonomie față de stat, coroană, ori alte instituții, Oxfordul a fost numit de unii orașul cauzelor imposibile și, nu de puține ori, a trebuit să plătească scump pentru acțiunile și poziția luată. Frontul universității a fost, desigur, frontul culturii, frontul formării unui crez, al unei identități și unei justificări spirituale de a fi și a acționa. Căci, dincolo de disputele scolastice ale Evului Mediu, era viața. Și, într-adevăr, spiritul practic, care a stăpînit întreaga dezvoltare economică, socială și politică, a răzbătut și s-a impus în lumea spirituală, devenind un crez în operele filozofice ale lui Roger Bacon, încă în secolul 13, și apoi ale lui Thomas Moore, Francis Bacon și John Locke. Erasmus din Rotterdam și Giordano Bruno au venit la Oxford, găsind aici un teren prielnic expunerii aspirațiilor lor de descătușare a gîndirii de tutela teologică. Epoca Renașterii a surprins Anglia într-un moment dificil de cristalizare a națiunii, de definire a limbii, de respingere a dogmei papistașe, epocă ce cerea mai întîi acțiune și apoi motivare. Și, în timp ce la Florența, Veneția și Roma se desăvîrșeau nemuritoare capodopere ale geniului uman, la Oxford, într-o atmosferă de confuzie politică, de răsturnări succesive de coroane și blazoane, se legifera Magna Charta și se turnau elementele puritanismului englez, care va domina, într-un fel sau altul, scena social-politică în secolele ce vor urma.

Zdruncinată periodic și apoi restabilită definitiv în epoca elizabetană, universitatea se va dezvolta continuu, adăugînd, cu fiecare secol, noi colegii celor existente. Cursurile de științe economice, politice, retorice devin din ce în ce mai mult gustate, înlocuind treptat pe cele teologice și metafizice ; alături de Cambridge, Oxford devine pepinieră de conducători și ranguri.

Un echilibru dinamic caracterizează evoluția națiunii engleze din vremea reginei Elisabeta și pînă în timpurile moderne. Chiar războiul civil și reformele lui Cromwell, ori așa-numita revoluție industrială nu se pot asemăna cu cataclismele sociale de pe continent de la sfîrșitul sec. 18 ori mijlocul sec. 19. În Anglia se observă mai curînd o acumulare permanentă de valori, de respect și consolidare a trecutului. În formarea acestui spirit, învățămîntul, universitatea au avut un rol de primă importanță.

Evul mediu ne-a lăsat, desigur, opere de artă de o valoare inestimabilă la Vatican, la Florența și Veneția, la Madrid și Haga ; există universități și mai vechi, la Paris și Bologna, dar nicăieri în lume nu se găsește un ansamblu atît de unitar și de divers precum cel pe care îl formează cele 34 de colegii ale universității din Oxford, destinate în exclusivitate învățămîntului. Biblioteca Bodleiană, cu o vechime de 600 de ani, astăzi una din cele mai cuprinzătoare din lume, a fost prima bibliotecă publică de după căderea Romei. Alături de British Museum, Biblioteca Bodleiană este memoria națiunii. O vastă colecție de manuscrise și incunabule transmite, generație după generație, torța cunoașterii, mărturii ale existenței, strădaniei și devenirii speciei umane. Este natural ca aci să se afle și certificatul de naștere al orașului Oxford, în care apar pentru prima dată specificate actualul nume și data – anul 980. Patina vremii conferă astăzi mai multă măreție turlelor medievale îndreptate ca niște săgeți spre cer, simbolizînd parcă descătușarea spiritului de ignoranță. Respectul pentru trecut este evident și se împletește cu mîndria națională a cetățeanului de rînd, care simte că este parte a acestor ziduri aparent austere și reci. Trecutul este prezent în activitatea cotidiană, în respectul pentru tradiție, la examene, la cursuri și în sălile de mese de pe pereții cărora strămoșii privesc sever caruselul generațiilor. Ce spectacol mai evocator decît bătrînelul care șterge cu minuție, neperturbat de clinchetul aparatelor de fotografiat, colbul de pe rama de mahon a tabloului unui cărturar medieval ; o face de cincizeci de ani, au făcut-o părinții săi, au făcut-o bunicii și bunicii bunicilor săi. Pe acest trecut s-a clădit, etapă cu etapă, prezentul și viitorul.

Elementele viitorului se dezvăluie și vizitatorului de azi al acestui centru universitar. Siluetele moderne din sticlă și beton ale departamentelor de fizică nucleară și de metalurgie domină discret piața St. Giles, martoră împietrită a scurgerii timpului. Numărul studenților care se pregătesc pentru o diplomă în științe a crescut uimitor într-un centru care, de secole, era cunoscut ca un bastion al studiilor clasice. Secolul 20 lasă posterității colegiul St. Catherine ca mărturie a gustului și posibilităților arhitecturii contemporane. După desființarea obligativității celibatului pentru membrii congregației, după fondarea unor colegii pentru fete, o nouă „revoluție" este tocmai în curs de desfășurare, și anume deschiderea porților tuturor colegiilor, în egală măsură, femeilor ca și bărbaților.

Dar, ceea ce pare mai semnificativ este valența internațională pe care a căpătat-o Oxfordul contemporan. La Oxford vin, învață, ori predau oameni din mai toate țările Terrei și tot Oxfordul este centrul de organizare a unui nesfîrșit număr de colocvii, simpozioane, conferințe și congrese internaționale. Atmosfera de studiu, de creație este izbitoare și întreaga ambianță oferă cadrul propice al acestei activități.